

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่
ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
THE ROLES IN DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION OF
POLICE OFFICERS IN NAKHON SAWAN POLICE STATION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่
ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
THE ROLES IN DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION OF
POLICE OFFICERS IN NAKHON SAWAN POLICE STATION

ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่
ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิททยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิททยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิททยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิททยาลัย)

THE ROLES IN DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION OF POLICE
OFFICERS IN NAKHONSAWAN POLICE STATION

Pol.Sen.Sgt.Maj.Wannachai Sukcharean

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Public Administration)
Graduate School
Mahachulalonglornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2014

(Copyright by Mahachulalonglornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมือง
นครสวรรค์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์

.....
(พระสุธีธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ
(พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร.)
..... กรรมการ
(รศ.ดร.สมาน งามสนิท)
..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)
..... กรรมการ
(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร.)
..... กรรมการ
(พระโสภณวราภรณ์, ดร.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร. ประธานกรรมการ
พระโสภณวราภรณ์, ดร. กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย
.....
(ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ)

**บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์**
**THE ROLES ON THE DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION OF THE POLICE
OFFICERS AT NAKHON SAWAN PROVINCIAL
POLICE STATION**

ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เสนอแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๑๗๑ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการวัดบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ มีความเชื่อมั่น ๐.๘๕๗ และตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่า F-test เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๒๐) พิจารณารายด้านประกอบด้วย ๕ ด้าน ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้านการแสวงหาความร่วมมือ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ

ผลการศึกษานี้พบว่า ผลการศึกษาแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านการจัดการระบบสายตรวจ ควรกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสม ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ควรมีการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งภาครัฐและเอกชน ด้านสืบสวนจับกุม การสืบสวนจับกุมควรใช้เวลาในการติดตามให้น้อย ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ

ความสำคัญ

- ๑) ด้านการจัดการระบบสายตรวจ
- ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน
- ๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน
- ๔) ด้านการสืบสวนจับกุม
- ๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province, 2) to compare the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province by classifying on the personal factors, and 3) to suggest the ways for the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. The sample was 171 police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. The tool of the research was questionnaire with 0.957 of reliability. The statistics for analysis data used Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, and F-test with One Way ANOVA and Least Significant Difference: LSD.

Results of the Research

Overall, the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province was at the

middle level ($\bar{X} = 3.20$). When considering each aspect, it was found that the roles on systematizing the patrol officers, providing the people's participation, coordinating between the public and the private sector, investigating and arresting, and making a preliminary examination of witnesses and compiling the evidence were at the middle level ($\bar{X} = 3.43, 2.77, 3.17, 3.44, \text{ and } 3.20$).

The comparison of the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province by classifying on the personal factors: age, degree of education, rank, field, married status, and duration of working was found that:

For the first hypothesis, the different age of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the second hypothesis, the different degree of education of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the third hypothesis, the different rank of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the fourth hypothesis, the different field of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the fifth hypothesis, the different married status of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. Last, for the sixth hypothesis, the different working duration of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhon sawan Provincial Police Station, Nakhon sawan Province. Therefore, the hypothesis was denied.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาหยาเสฟติดมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่ของการเป็นพื้นที่ลำเลียงหรือเป็นทางผ่านของยาเสฟติดจากประเทศเพื่อนบ้านไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ขณะเดียวกันก็เผชิญกับปัญหาหยาเสฟติดระดับในประชากรกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศ และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และจุดเปลี่ยนที่สำคัญของประเทศไทยในเรื่องยาเสฟติดคือ การประกาศนโยบายปราบปรามยาเสฟติดอย่างเด็ดขาดในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร หรือที่รู้จักในชื่อสงครามกับยาเสฟติดด้วยใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดกับผู้ค้ายาเสฟติดภายในเวลา ๓ เดือน (๑ กุมภาพันธ์ - ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖) เนื่องจากถือว่ายาเสฟติดเป็นภัยคุกคามต่อสังคมและเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่สร้างผลกระทบในวงกว้าง

การดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสฟติดอย่างเด็ดขาดส่งผลให้จำนวนยาเสฟติดที่จับกุมได้ลดลงอย่างรวดเร็ว จากสถิติจำนวนยาเสฟติดจับกุมได้ทั่วประเทศเกือบ ๙๖ ล้านเม็ด ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ลดลงกว่าร้อยละ ๒๕ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จำนวน ๗๑ ล้านเม็ด และลดลงอีกกว่าร้อยละ ๕๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ประมาณ ๓๐ ล้านเม็ด จนเหลือประมาณ ๑๓ ล้านเม็ด ช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ต่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สอดคล้องกับสถิติจำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติดในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ลดลงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงร้อยละ ๕๓ แต่จำนวนคดีกลับมาพุ่งสูงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็แตะใกล้สถิติเดิมคือ สูงมากกว่า ๒ แสนคดีต่อปี เหมือนช่วง พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานการณ์ปัญหาหยาเสฟติดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงความรุนแรงอยู่เมื่อพิจารณาได้จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาและผู้เข้ารับการรักษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา โดยคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จะมีผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นประมาณ ๑๒๐,๙๙๔ คน และเข้ารับการรักษาประมาณ ๕๗,๒๐๓ คน ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นประมาณ ๑๒๖,๕๑๔ คน และเข้ารับการรักษาประมาณ ๖๒,๒๕๗ คน¹

สภาพการเมืองที่เกิดขึ้นหลังรัฐประหาร และต่อเนืองมาจนได้รับรัฐบาลเลือกตั้งปลายปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบันที่ทหารและตำรวจต้องรับมือกับความวุ่นวายของการประท้วงทางการเมืองทั้งในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่หลายจังหวัด ส่งผลให้เกิดสภาพสุญญากาศทางการปราบปรามยาเสฟติดโดยจำนวนสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติดก็เริ่มพุ่งสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้าราชการการจับกุมยาเสฟติดทุกประเภทของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศปรากฏเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวันและสะท้อนว่ายาเสฟติดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้คนในแวดวงที่นำวิตกกังวลมากยิ่งขึ้น อาทิ เด็กนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตั้งแก๊งค้ายาบ้า พระภิกษุถูกจับข้อหาขายบ้าคาถากุฏิวัด เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนอาชีวศึกษาในหลายจังหวัดจำหน่ายและติดยาเสฟติดเพิ่มมากขึ้น

ในช่วงเทศกาลที่มีผู้คนเดินทางพลุกพล่าน พ่อค้ายาเสฟติดจะอาศัยช่วงเวลาดังกล่าวลักลอบขนยาเสฟติด เพราะมีโอกาสเล็ดลอดสายตาเจ้าหน้าที่ได้ง่าย และเป็นที่น่าตกใจอย่างยิ่งเมื่อมี

¹ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสฟติด, นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสฟติด, ๒๕๕๑, หน้า ๓.

ข้อมูลว่าขณะนี้มีโรงงานยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าตั้งอยู่รอบชายแดนจังหวัดเชียงรายประมาณ ๕๓ โรงงาน เพื่อเร่งผลิตยาบ้าส่งเข้ามาขายในประเทศไทย โดยคาดว่าจะมีการลักลอบส่งเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงเท่านั้นราคาซื้อขายของยาบ้าก็สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดของภาครัฐได้เป็นอย่างดีในช่วงรัฐบาลประกาศทำสงครามกับยาเสพติดเมื่อ ๓-๔ ปีก่อน ยาบ้ามีราคาเม็ดละ ๓๐๐-๔๐๐ บาท จากราคาต้นทุนที่แหล่งผลิตเพียง ๔๐ บาท แต่ปัจจุบันการซื้อขายยาบ้าอยู่ที่เม็ดละ ๑๐๐-๑๒๐ บาท เท่านั้น จากราคาต้นทุนที่ออกจากแหล่งผลิตเม็ดละ ๓๐-๔๐ บาท

จะเห็นได้ว่ายาเสพติดได้กลับมาระบาดหนักอีกครั้งเมื่อมีการประเมินสถานการณ์และสำรวจสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติการรวมพลังประชาไทยพันภัยยาเสพติด ในช่วง ๓ เดือน คือ ๑ เมษายน - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ในพื้นที่ ๓๓ จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งพบว่าโครงสร้างของปัญหายาเสพติดกำลังปรับเปลี่ยนรูปแบบในลักษณะ “ลดขนาด-เพิ่มความรุนแรง” นั่นคือมีแหล่งมั่วสุมลดลง แต่สถานการณ์มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยตัวแปรสำคัญที่ทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังในเชิงยุทธศาสตร์ก็คือการขาดเสถียรภาพทางการเมือง และจากการประมาณการในปี ๒๕๕๑ มีผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดประมาณกว่า ๕ แสนคน ในจำนวนนี้กว่าร้อยละ ๗๐ หรือประมาณ ๓-๔ แสนคนเป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่โดยมีการใช้ยาบ้ามากที่สุดและปัญหายาเสพติดจะรุนแรงขึ้นเนื่องจากมีสัญญาณอันตราย ๗ ประการ

๑. สภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ คนว่างงานไม่มีอาชีพ ทำให้หันมาขายยาเสพติด
๒. ยาเสพติดมีราคาถูก และหาซื้อได้ง่าย
๓. สังคมวัยรุ่นและคนปัจจุบันมีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดว่าเป็นเรื่องธรรมดา
๔. การตลาดที่แยบยลของผู้ค้า อาจใช้ศัพท์เรียกชื่อเพื่อดึงดูดใจ
๕. สภาพสังคมทำให้การเลี้ยงลูกผิดวิธีหรือไม่มีเวลา
๖. ผลจากการเลี้ยงดูผิดวิธีทำให้เด็กขาดการควบคุมตัวเอง อดทนรอคอยไม่เป็น ทำให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย
๗. การปราบปรามที่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย การแพร่ระบาดของยาบ้าดังกล่าว ทำให้ยาบ้ากลายเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย ยาบ้าก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ

๗.๑ ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยของสังคม

๗.๒ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

๗.๓ ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ

๗.๔ ปัญหาในการพัฒนาประเทศ²

ปัญหายาเสพติดยิ่งทวีความรุนแรงและน่าห่วงมากขึ้นเมื่อพบว่าการระบาดของยาเสพติดแนวโน้มระบาดในเด็กและเยาวชนมากขึ้น และยาบ้าเป็นยาเสพติดประเภทแรกที่เด็กและเยาวชนเริ่มทดลองใช้จะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดออกมาเปิดเผยข้อมูลว่า ปัญหายาเสพติดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องและพื้นที่ที่รูดที่ต้องจับตา

² ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑, หน้า ๕.

คือ กรุงเทพฯ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายที่ควรระวังได้แก่ กลุ่มเยาวชนอายุ ๑๕-๒๔ ปี กลุ่มว่างงานและรับจ้าง³ ประกอบกับภาวะสังคมในช่วงไตรมาส ๓ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่ามีคดีด้านยาเสพติดเพิ่มขึ้นโดยพบว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเป็นคดียาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าถึงร้อยละ ๖๖ สอดรับกับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเพื่อติดตามสถานการณ์ยาเสพติด (ปีพ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๑) พบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดเริ่มกลับมาสร้างปัญหาอีกครั้ง โดยสามารถหาซื้อได้ง่ายกว่าเดิม⁴

เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสพติด(ยาบ้า)เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์มากขึ้น ทั้งผู้จำหน่าย ผู้ครอบครอง และผู้เสพกล่าวคือ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๔๒๔	ราย	ผู้ต้องหา	๕๓๖	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๐	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๕๑๑	ราย	ผู้ต้องหา	๕๗๕	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๑	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๖๙๓	ราย	ผู้ต้องหา	๗๙๓	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๗๓๓	ราย	ผู้ต้องหา	๗๓๕	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๓	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๗๕๙	ราย	ผู้ต้องหา	๘๕๑	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๔	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๗๙๖	ราย	ผู้ต้องหา	๘๒๔	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	จับกุมผู้ต้องหา	ยาเสพติด	รวม	๘๒๐	ราย	ผู้ต้องหา	๘๔๗	คน

มกราคม - เมษายน ๒๕๕๖ จับกุมผู้ต้องหา

ยาเสพติด รวม ๓๓๘ ราย ผู้ต้องหา ๒๘๙ คน ปัญหา

ยาเสพติดนับวันยิ่งทวีความรุนแรงและน่าเป็นห่วงมากขึ้น และเมื่อพบว่ามีแนวโน้มระบาดในเด็กและเยาวชนมากขึ้น และยาบ้ากลายเป็นยาเสพติดประเภทแรกที่เด็กและเยาวชนเริ่มทดลองใช้และถึงแม้ว่ารัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะเอาจริงจังเอาจับกับการปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างมาก แต่การแพร่ระบาดของยาเสพติดกลับมากขึ้นทุก ๆ ปีและจำนวนผู้เสพยาเสพติดก็เพิ่มขึ้น คดีที่เกี่ยวข้องหรือมีสาเหตุมาจากยาเสพติดมีมากขึ้น รวมถึงผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลมีมากขึ้น ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงว่าการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีข้อบกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพและจะต้องได้รับการปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านคือ ๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔) ด้านการสืบสวนจับกุม และ ๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน โดยต้องการศึกษาว่าเพราะเหตุใดเจ้าหน้าที่ตำรวจในทุกระดับชั้นพยายามที่จะทุ่มเทสรรพกำลังอย่างเต็มกำลังความสามารถแล้ว แต่การปราบปรามจึงยังไม่ได้ผล ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นแนวทางที่ดีเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบต่อไปในอนาคต

๑ วัตถุประสงค์การวิจัย

³ สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย, ๒๕๕๒, หน้า ๑-๓.

⁴ สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, รายงานข่าวของกรมประชาสัมพันธ์, ๒๕๕๑, หน้า ๒๓-๓๒.

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๒ ขอบเขตการวิจัย

๒.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(กรมตำรวจ)⁵ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓)ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔)ด้านการสืบสวนจับกุม ๕)ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

๒.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อายุ การศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(กรมตำรวจ)⁶ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒)ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓)ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔)ด้านการสืบสวนจับกุม ๕)ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

๒.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ๓๐๐ คน⁷

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๗ ท่าน

๒.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๒.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

⁵สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนนโยบายการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๗.

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖-๗.

⁷สถานภาพกำลังพลข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๓ สมมติฐานการวิจัย

๓.๑ ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๓.๒ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๓.๓ ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๓.๔ ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๓.๕ ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๓.๖ ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๔ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจ)^๘ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านได้แก่ ๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔) ด้านการสืบสวนจับกุม ๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

^๘สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนนโยบายการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๓๗), หน้า ๖-๗.

๕ วิธีดำเนินการวิจัย

๕.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๕.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๓๐๐ คน^๙

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampline) ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๑๗๑ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๐๕

๕.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๕.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถาม

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

^๙สถานภาพกำลังพลข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘) รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) บทบาทในและ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์¹⁰ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อย

¹⁰สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิสซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๒.

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

๓) บทบาทในและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงานวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๔) ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดปัญหา ข้อเสนอแนะการมีบทบาทในและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis technic)

๖ ผลการวิจัย

๖.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๘-๔๗ ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ชั้นยศประทวน ปฏิบัติหน้าที่สายงานปกครองป้องกัน มีสถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน ๖-๑๐ ปี

๖.๒ ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๒๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๔๓

๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๒.๗๗

๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๑๗

๔) ด้านการสืบสวนจับกุม บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๔๔

๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๒๐

๖.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๖ ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๖.๔ สรุปปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการจัดการระบบสายตรวจ พบว่า ควรกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสม ควรกำหนดกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เหมาะสม ควรมีจำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดสายตรวจ

ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่ พยายามสร้างการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น และควรขอรับความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสจากประชาชน

ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พบว่า ควรมีการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งภาครัฐและเอกชน การตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชกรรมควรมีความรวดเร็ว การตรวจสอบสารเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจวิเทศการควรมีความรวดเร็ว และการตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคารควรมีความรวดเร็ว

ด้านสืบสวนจับกุม พบว่า การสืบสวนจับกุมควรใช้เวลาในการติดตามให้น้อย ควรพัฒนาและเพิ่มทักษะความรู้ในการสืบสวนจับกุม ควรสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ควรจัดระบบเก็บข้อมูลที่ง่ายต่อการนำมาใช้วิเคราะห์อย่างรวดเร็ว และควรตรวจสอบเส้นทางการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายให้ถูกต้อง

ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน พบว่า การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ อำนาจการสอบสวนไม่สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ และความไม่สมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง

๗ ข้อเสนอแนะ

๗.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ควรพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่ โดยเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมวันตำรวจสร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มากขึ้น กระตุ้นให้ประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒) ควรพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พยายามขอรับการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากภาคเอกชน และพัฒนาข้อมูลให้เกิดความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชกรรม

๗.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ ควรจัดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับจำนวนตำรวจไม่ควรให้รับผิดชอบเขตพื้นที่มากเกินไป กรณีมีชุมชนแออัดอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เพียงพอแล้วไม่ควรให้เกิดการทับซ้อนของพื้นที่รับผิดชอบเพื่อสะดวกต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่ โดยเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมวันตำรวจ สร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มากขึ้น กระตุ้นให้ประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พยายามขอรับการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากภาคเอกชน และพัฒนาข้อมูลให้เกิดความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร

๔) ด้านสืบสวนจับกุม พยายามใช้เวลาในการสืบสวนจับกุมให้น้อยลง ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ในการสืบสวนจับกุม พร้อมทั้งสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่

๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน พยายามให้การสอบสวนเป็นไปตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการไว้ให้อำนาจในการสอบสวนเพื่อให้สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ พยายามให้มีความสมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง

๗.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษวิจัยบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรภาค ๖

๒) ควรทำการศึกษวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๓) ควรทำการศึกษวิจัยศักยภาพของการทำงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

ผู้วิจัย : ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. พธ.บ. , ศศ.ม.,
รป.ด., (รัฐประศาสนศาสตร์)

: พระโสภณวราภรณ์, ดร. พธ.บ. , กศ.ม., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เสนอแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๑๗๑ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการวัดบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๕๗ และตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่า F-test เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๒๐) พิจารณารายด้านประกอบด้วย ๕ ด้าน ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้านการแสวงหาความร่วมมือ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลา

ปฏิบัติงาน พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ

ผลการศึกษาแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ด้านการจัดการระบบสายตรวจควรกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสม ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนควรมีการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งภาครัฐและเอกชน ด้านสืบสวนจับกุม การสืบสวนจับกุมควรใช้เวลาในการติดตามให้น้อย ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ

Dissertation Title : THE ROLES ON THE DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION OF THE POLICE OFFICERS AT NAKHONGSAWAN PROVINCIAL POLICE STATION

Researcher : Pol. Sen. Sgt. Maj. Wannachai Sukcharean

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee

: Dr. Phrakhrusangharak Kiettisak Kittipañño,
Ma., D.P.A. (Pub. Admin)

: Phrasophonwarapon, Dr.
Pali VII, B.A., M.Ed., Ph.D. (So.Sc.)

Date of Graduation :

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhongsaowan Provincial Police Station, Nakhongsaowan Province, 2) to compare the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhongsaowan Provincial Police Station, Nakhongsaowan Province by classifying on the personal factors, and 3) to suggest the ways for the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhongsaowan Provincial Police Station, Nakhongsaowan Province. The sample was 171 police officers at Nakhongsaowan Provincial Police Station, Nakhongsaowan Province. The tool of the research was questionnaire with 0.957 of reliability. The statistics for analysis data used Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, and F-test with One Way ANOVA and Least Significant Difference: LSD.

Results of the Research

Overall, the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhongsaowan Provincial Police Station, Nakhongsaowan Province was at the middle level ($\bar{X} = 3.20$). When considering each aspect, it was found that the roles on systematizing the patrol officers, providing the people's participation, coordinating between the public and the private sector, investigating and arresting, and making a preliminary examination of witnesses and compiling the evidence were at the middle level ($\bar{X} = 3.43, 2.77, 3.17, 3.44, \text{ and } 3.20$).

The comparison of the roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province by classifying on the personal factors: age, degree of education, rank, field, married status, and duration of working was found that:

For the first hypothesis, the different age of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the second hypothesis, the different degree of education of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the third hypothesis, the different rank of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the fourth hypothesis, the different field of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. For the fifth hypothesis, the different married status of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province. Therefore, the hypothesis was denied. Last, for the sixth hypothesis, the different working duration of the police officers had no the different roles on the drug prevention and suppression of the police officers at Nakhonsawan Provincial Police Station, Nakhonsawan Province. Therefore, the hypothesis was denied.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความเมตตาจาก คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทั้ง ๒ ท่านคือ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. และ พระโสภณวราภรณ์,ดร. ที่ท่านได้กรุณาให้เกียรติรับเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ถ่ายทอด วิชาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยที่ถูกต้องให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งเสียสละเวลาในการให้แนวคิด ความรู้และตรวจสอบความถูกต้อง ควบคุมด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ รศ.ดร.สมาน งามสนิท กรรมการ ผศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม กรรมการ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. กรรมการ และพระโสภณวราภรณ์, ดร. กรรมการ มีเมตตาต่อศิษย์เป็นคณะกรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ทุกท่าน ที่ให้ โอกาสผู้วิจัยและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

กราบขอบพระคุณบิดา มารดาผู้ให้กำเนิดที่ค้ำจุนดูแลผู้วิจัยให้ประสบความสำเร็จในด้าน หน้าที่การงาน ประสบความสำเร็จในชีวิตตั้งแต่วันนี้และเป็นกำลังแรงใจให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จทางการศึกษาระดับปริญญาโทอย่างเต็มภาคภูมิ ขอขอบพระคุณพระอาจารย์ทุกรูป/ท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ เพื่อนนิสิตรุ่นที่ ๔ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลง กรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและติดตามผลการ ดำเนินงานเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ความดีและความสำเร็จทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการวิจัย คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อัน พึ่งมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ แต่คุณบิดา มารดา บुरพจารย์ ญาติที่ นื่องร่วมสายโลหิต ครอบครัวและผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่งถึงได้ว่าท่านได้ร่วมสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์กับ ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับบหบาท	๘
๒.๑.๑ นิยามของบหบาท	๘
๒.๑.๒ ลักษณะของบหบาท	๑๒
๒.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๑๓
๒.๒.๑ ความหมายของยาเสพติด	๑๓
๒.๒.๒ สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด	๑๔
๒.๒.๓ สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย	๑๖
๒.๒.๔ ประเภทของสิ่งเสพติดที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา	๑๘
๒.๒.๕ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	๒๓
๒.๒.๖ ประเภทของสิ่งเสพติด	๒๓
๒.๒.๗ ลักษณะอาการของผู้ติดยาเสพติด	๒๖
๒.๒.๘ โทษและผลกระทบของยาเสพติด	๒๘
๒.๒.๙ ปัญหาและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด	๒๙
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด(ยาบ้า)	๓๑
๒.๓.๑ สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด(ยาบ้า)	๓๔
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด	๓๕
๒.๔.๑ หลักการแก้ปัญหายาเสพติด	๓๕

	หน้า
๒.๔.๒ กระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกระบวนการยุติธรรม	๓๖
๒.๔.๓ วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติด	๓๖
๒.๔.๔ รูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติด	๓๗
๒.๕ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวนโยบายแห่งรัฐ	๓๗
๒.๕.๑ นโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหายาเสพติด	๓๗
๒.๕.๒ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๔๕
๒.๕.๓ นโยบายการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด	๔๖
๒.๖ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๔๘
๒.๖.๑ ด้านการจัดระบบสายตรวจ	๔๘
๒.๖.๒ ภารกิจหลักของสายตรวจ	๔๙
๒.๖.๓ เป้าหมายในการจัดให้มีสายตรวจ	๔๙
๒.๖.๔ การปฏิบัติงานสายตรวจ	๔๙
๒.๖.๕ การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	๕๐
๒.๖.๖ การประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	๕๑
๒.๖.๗ การสืบสวนจับกุม	๕๓
๒.๖.๘ การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน	๕๓
๒.๗ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและอุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ	๕๔
๒.๗.๑ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง	๕๔
๒.๗.๒ อุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ	๕๕
๒.๘ หลักสารานิยธรรม ๖	๕๕
๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๘
๒.๙.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๕๘
๒.๙.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจ	๖๐
๒.๙.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสารานิยธรรม ๖	๖๒
๒.๑๐ กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๖
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๗๓
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๓

	หน้า
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	๗๖
๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๘๓
๔.๔ ผลการวิเคราะห์แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	๙๒
๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์	๙๔
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๐๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๒
บรรณานุกรม	๑๒๔
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	
ภาคผนวก ค เอกสารขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ใน การทำวิทยานิพนธ์	
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย	
ภาคผนวก จ เอกสารขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try Out)	
ภาคผนวก ฉ สรุปผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)	
ภาคผนวก ช เอกสารขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย	
ภาคผนวก ซ เอกสารขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย	
ภาคผนวก ฌ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติเพื่อการวิจัย	
ประวัติผู้วิจัย	

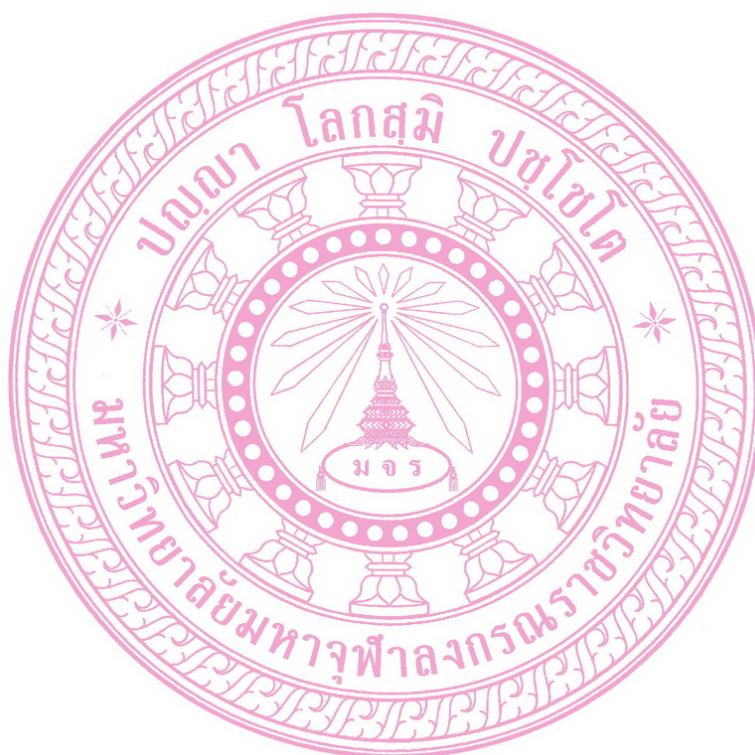
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	๖๘
๔.๑	จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๓
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยภาพรวม	๗๖
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการจัดระบบสายตรวจ	๗๗
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	๗๘
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	๗๙
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสืบสวนจับกุม	๘๐
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน	๘๑
๔.๘	การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามอายุ	๘๓
๔.๙	การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๔
๔.๑๐	การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามชั้นยศ	๘๕

ตารางที่	หน้า
๔.๑๑ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสายงาน	๘๖
๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานี ตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความ ร่วมมือจากประชาชน จำแนกตามสายงาน	๘๗
๔.๑๓ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส	๘๘
๔.๑๔ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน	๘๙
๔.๑๕ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๖	๙๐
๔.๑๖ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการจัดการระบบสายตรวจ	๙๒
๔.๑๗ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจาก ประชาชน	๙๒
๔.๑๘ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่าง ภาครัฐและเอกชน	๙๓
๔.๑๙ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านสืบสวนจับกุม	๙๓
๔.๒๐ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสอบสวนรวบรวม พยานหลักฐาน	๙๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๕
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๐๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเผชิญกับปัญหายาเสพติดมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่ของการเป็นพื้นที่ลำเลียงหรือเป็นทางผ่านของยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ขณะเดียวกันก็เผชิญกับปัญหายาเสพติดระดับในประชากรกลุ่มต่าง ๆ ภายในประเทศ และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และจุดเปลี่ยนที่สำคัญของประเทศไทยในเรื่องยาเสพติดคือ การประกาศนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาดในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร หรือที่รู้จักในชื่อสงครามกับยาเสพติดด้วยใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดกับผู้ค้ายาเสพติดภายในเวลา ๓ เดือน (๑ กุมภาพันธ์ – ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖) เนื่องจากถือว่ายาเสพติดเป็นภัยคุกคามต่อสังคมและเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่สร้างผลกระทบในวงกว้าง

การดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาดส่งผลให้จำนวนยาเสพติดที่จับกุมได้ลดลงอย่างรวดเร็ว จากสถิติจำนวนยาเสพติดจับกุมได้ทั่วประเทศเกือบ ๙๖ ล้านเม็ด ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ลดลงกว่าร้อยละ ๒๕ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จำนวน ๗๑ ล้านเม็ด และลดลงอีกกว่าร้อยละ ๕๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ประมาณ ๓๑ ล้านเม็ด จนเหลือประมาณ ๑๓ ล้านเม็ด ช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ต่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สอดคล้องกับสถิติจำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ลดลงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงร้อยละ ๕๓ แต่จำนวนคดีกลับมาพุ่งสูงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็แตะใกล้สถิติเดิมคือ สูงมากกว่า ๒ แสนคดีต่อปี เหมือนช่วง พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงความรุนแรงอยู่เมื่อพิจารณาได้จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาและผู้เข้ารับการรักษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา โดยคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จะมีผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นประมาณ ๑๒๐,๙๙๔ คน และเข้ารับการรักษาประมาณ ๕๗,๒๐๓ คน ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นประมาณ ๑๒๖,๕๑๔ คน และเข้ารับการรักษาประมาณ ๖๒,๒๕๗ คน^๑

สภาพการเมืองที่เกิดขึ้นหลังรัฐประหาร และต่อเนื่องมาจนได้รับรัฐบาลเลือกตั้งปลายปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบันที่ทหารและตำรวจต้องรับมือกับความวุ่นวายของการประท้วงทางการเมืองทั้งในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่หลายจังหวัด ส่งผลให้เกิดสภาพสุญญากาศทางการปราบปรามยาเสพติดโดยจำนวนสถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็เริ่มพุ่งสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้าราชการการจับกุมยาเสพติดทุกประเภทของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศปรากฏเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวันและสะท้อนว่ายาเสพติดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้คนในแวดวงที่नावิตกกังวลมากยิ่งขึ้น อาทิ เด็กนักเรียน

^๑ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑, หน้า ๓.

หญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตั้งแก๊งค์ขายยา พระภิกษุถูกจับข้อหาขายยาบ้าคาถาภูวัต เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนอาชีวศึกษาในหลายจังหวัดจำหน่ายและติดยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น

ในช่วงเทศกาลที่มีผู้คนเดินทางพลุกพล่าน พ่อค้ายาเสพติดจะอาศัยช่วงเวลาดังกล่าวลักลอบขนยาเสพติด เพราะมีโอกาสเล็ดลอดสายตาเจ้าหน้าที่ได้ง่าย และเป็นที่น่าตกใจอย่างยิ่งเมื่อมีข้อมูลว่าขณะนี้มีโรงงานยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าตั้งอยู่รอบชายแดนจังหวัดเชียงรายประมาณ ๕๓ โรงงาน เพื่อเร่งผลิตยาบ้าส่งเข้ามาขายในประเทศไทย โดยคาดว่าจะมีการลักลอบส่งเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงเท่านั้นราคาซื้อขายของยาบ้าก็สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดของภาครัฐได้เป็นอย่างดีในช่วงรัฐบาลประกาศทำสงครามกับยาเสพติดเมื่อ ๓-๔ ปีก่อน ยาบ้ามีราคาเม็ดละ ๓๐๐-๔๐๐ บาท จากราคาต้นทุนที่แหล่งผลิตเพียง ๕๐ บาท แต่ปัจจุบันการซื้อขายยาบ้าอยู่ที่เม็ดละ ๑๐๐-๑๒๐ บาท เท่านั้น จากราคาต้นทุนที่ออกจากแหล่งผลิตเม็ดละ ๓๐-๔๐ บาท

จะเห็นได้ว่ายาเสพติดได้กลับมาระบาดหนักอีกครั้งเมื่อมีการประเมินสถานการณ์และสำรวจสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติการรวมพลังประชาไทยพันภัยยาเสพติด ในช่วง ๓ เดือน คือ ๑ เมษายน - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ในพื้นที่ ๓๓ จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งพบว่าโครงสร้างของปัญหายาเสพติดกำลังปรับเปลี่ยนรูปแบบในลักษณะ “ลดขนาด-เพิ่มความรุนแรง” นั่นคือมีแหล่งมั่วสุมลดลง แต่สถานการณ์มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยตัวแปรสำคัญที่ทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังในเชิงยุทธศาสตร์ก็คือการขาดเสถียรภาพทางการเมือง และจากการประมาณการในปี ๒๕๕๑ มีผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดประมาณกว่า ๕ แสนคน ในจำนวนนี้กว่าร้อยละ ๗๐ หรือประมาณ ๓-๔ แสนคนเป็นผู้เสพยาเสพติดรายใหม่โดยมีการใช้ยาบ้ามากที่สุดและปัญหายาเสพติดจะรุนแรงขึ้นเนื่องจากมีสัญญาณอันตราย ๗ ประการ

๑. สภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ คนว่างงานไม่มีอาชีพ ทำให้หันมาขายยาเสพติด
๒. ยาเสพติดมีราคาถูก และหาซื้อได้ง่าย
๓. สังคมวัยรุ่นและคนปัจจุบันมีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดว่าเป็นเรื่องธรรมดา
๔. การตลาดที่แยบยลของผู้ค้า อาจใช้ศัพท์เรียกชื่อเพื่อดึงดูดใจ
๕. สภาพสังคมทำให้การเลี้ยงลูกผิดวิธีหรือไม่มีเวลา
๖. ผลจากการเลี้ยงดูผิดวิธีทำให้เด็กขาดการควบคุมตัวเอง อดทนรอคอยไม่เป็น ทำให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย

๗. การปราบปรามที่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย การแพร่ระบาดของยาบ้าดังกล่าว ทำให้ยาบ้ากลายเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย ยาบ้าก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ

- ๗.๑ ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยของสังคม
- ๗.๒ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
- ๗.๓ ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
- ๗.๔ ปัญหาในการพัฒนาประเทศ^๒

^๒ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑, หน้า ๕.

ปัญหาหาเสฟติดยิ่งทวีความรุนแรงและน่าห่วงมากขึ้นเมื่อพบว่าการระบาดของยาเสฟติด แนวนอนระบาดในเด็กและเยาวชนมากขึ้น และยาบ้าเป็นยาเสฟติดประเภทแรกที่เด็กและเยาวชนเริ่ม ทดลองใช้จะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสฟติดออกมาเปิดเผยข้อมูล ว่า ปัญหาหาเสฟติดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องและพื้นที่แรกที่ต้องจับตา คือ กรุงเทพฯ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายที่ควรระวังได้แก่ กลุ่ม เยาวชนอายุ ๑๕-๒๔ ปี กลุ่มว่างงานและรับจ้าง^๓ ประกอบกับภาวะสังคมในช่วงไตรมาส ๓ ของปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่ามีคดีด้านยาเสฟติดเพิ่มขึ้นโดยพบว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในคดียาเสฟ ติดลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเป็นคดียาเสฟติดที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าถึงร้อยละ ๖๖ สอดรับกับผล การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเพื่อติดตามสถานการณ์ยาเสฟติด (ปีพ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๑) พบว่าการแพร่ระบาดของยาเสฟติดเริ่มกลับมาสร้างปัญหาอีกครั้ง โดยสามารถหาซื้อได้ง่ายกว่าเดิม^๔

เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสฟติด(ยาบ้า)เช่นกัน ดังจะ เห็นได้จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาเกี่ยวข้องกับยาเสฟติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์มากขึ้น ทั้งผู้จำหน่าย ผู้ครอบครอง และผู้เสฟกล่าวคือ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๔๒๔	ราย	ผู้ต้องหา ๕๓๖	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๐	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๕๑๑	ราย	ผู้ต้องหา ๕๗๕	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๑	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๖๙๓	ราย	ผู้ต้องหา ๗๙๓	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๗๓๓	ราย	ผู้ต้องหา ๗๓๕	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๓	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๗๕๙	ราย	ผู้ต้องหา ๘๕๑	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๔	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๗๙๖	ราย	ผู้ต้องหา ๘๒๔	คน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด	รวม ๘๒๐	ราย	ผู้ต้องหา ๘๘๗	คน

มกราคม - เมษายน ๒๕๕๖ จับกุมผู้ต้องหาเสฟติด รวม ๓๓๘ ราย ผู้ต้องหา ๒๘๙ คน

ปัญหาหาเสฟติดนับวันยิ่งทวีความรุนแรงและน่าเป็นห่วงมากขึ้น และเมื่อพบว่ามีแนวนอน ระบาดในเด็กและเยาวชนมากขึ้น และยาบ้ากลายเป็นยาเสฟติดประเภทแรกที่เด็กและเยาวชนเริ่ม ทดลองใช้และถึงแม้ว่ารัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะเอาจริงจังกับการปราบปรามยาเสฟ ติดเป็นอย่างมาก แต่การแพร่ระบาดของยาเสฟติดกลับมากขึ้นทุก ๆ ปีและจำนวนผู้เสฟก็มากขึ้น คดี ที่เกี่ยวข้องหรือมีสาเหตุมาจากยาเสฟติดมีมากขึ้น รวมถึงผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลมี มากขึ้น ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงว่าการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีข้อบกพร่องหรือขาด ประสิทธิภาพและจะต้องได้รับการปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการปราบปรามยาเสฟติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้านคือ ๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓) ด้าน การประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔) ด้านการสืบสวนจับกุม และ ๕) ด้านการสอบสวน รวบรวมนายหลักฐาน โดยต้องการศึกษาว่าเพราะเหตุใดเจ้าหน้าที่ตำรวจในทุกระดับชั้นพยายามที่ จะทุ่มเทสรรพกำลังอย่างเต็มกำลังความสามารถแล้ว แต่การปราบปรามจึงยังไม่ได้ผล ซึ่งผลการวิจัยที่

^๓สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสฟติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสฟติดของประเทศไทย, ๒๕๕๒, หน้า ๑-๓.

^๔สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, รายงานข่าวของกรมประชาสัมพันธ์, ๒๕๕๑, หน้า ๒๓-๓๒.

ได้ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะพบแนวทางที่ดีเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบต่อไปในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ แนวทางของบทบาทการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(กรมตำรวจ)^๕ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒)ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓)ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔)ด้านการสืบสวนจับกุม ๕)ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อายุ การศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎี

^๕สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนนโยบายการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๗.

ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(กรมตำรวจ)^๖ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านได้แก่ ๑)ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒)ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓)ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔)ด้านการสืบสวนจับกุม ๕)ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ๓๐๐ คน^๗

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๗ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๑.๕.๖ ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖-๗.

^๗ สถานภาพกำลังพลข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ **บทบาท** หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดให้กระทำ โดยมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจและหน้าที่

๑.๖.๒ **การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด** หมายถึง การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ศึกษาจากความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ และจำแนกปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ออกเป็น ๕ ด้านดังต่อไปนี้

ด้านการจัดระบบสายตรวจ หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องเกี่ยวกับการจัดกำลังพลวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ

ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องในการหาข้อมูลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากประชาชนของข้าราชการตำรวจ ความสัมพันธ์อันดีของประชาชนกับข้าราชการตำรวจ

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของข้าราชการตำรวจ

ด้านการสืบสวน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ

ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน หมายถึง อุปสรรคข้อขัดข้องของข้าราชการตำรวจในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

๑.๖.๓ **เจ้าหน้าที่ตำรวจ** หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบการเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบแนวทางการมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับบทบาท
 - ๒.๑.๑ นิยามของบทบาท
 - ๒.๑.๒ ลักษณะของบทบาท
- ๒.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
 - ๒.๒.๑ ความหมายของยาเสพติด
 - ๒.๒.๒ สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด
 - ๒.๒.๓ สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย
 - ๒.๒.๔ ประเภทของสิ่งเสพติดที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
 - ๒.๒.๕ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ
 - ๒.๒.๖ ประเภทของสิ่งเสพติด
 - ๒.๒.๗ ลักษณะอาการของผู้ติดยาเสพติด
 - ๒.๒.๘ โทษและผลกระทบของยาเสพติด
 - ๒.๒.๙ ปัญหาและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า)
 - ๒.๓.๑ สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด (ยาบ้า)
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด
 - ๒.๔.๑ หลักการแก้ปัญหายาเสพติด
 - ๒.๔.๒ กระบวนการแก้ปัญหายาเสพติดตามกระบวนการยุติธรรม
 - ๒.๔.๓ วิธีการแก้ปัญหายาเสพติด
 - ๒.๔.๔ รูปแบบการแก้ปัญหายาเสพติด
- ๒.๕ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวนโยบายแห่งรัฐ
 - ๒.๕.๑ นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
 - ๒.๕.๒ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - ๒.๕.๓ นโยบายการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- ๒.๖ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ๒.๗ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและอุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ
 - ๒.๗.๑ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง
 - ๒.๗.๒ อุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ

๒.๘ หลักสารานุกรม ๖

๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๙.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒.๙.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจ

๒.๙.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสารานุกรม ๖

๒.๑๐ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับบทบาท

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับบทบาท สามารถประมวลสาระสำคัญได้ ๒ ประการ คือ นิยามของบทบาท และลักษณะของบทบาท โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ นิยามของบทบาท

บทบาท เป็นแนวความคิดที่สำคัญในทางสังคมวิทยา จิตวิทยา และมนุษยวิทยา มีนักวิชาการให้นิยามของบทบาทไว้หลายแนว เช่น

คำว่า บทบาท หรือ Role นั้น ในพจนานุกรม Webster's Twentieth Country Dictionary of English Language ได้ระบุถึงนิยามของบทบาทในหลายลักษณะ คือ บทบาท หมายถึง

๑) กฎเกณฑ์ หรือคำแนะนำที่สร้างขึ้นมาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินการ วิธีการ และการจัดการ

๒) กฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ประพฤติ ปฏิบัติตามจนเป็นนิสัย เป็นประเพณี

๓) บรรทัดฐาน หรือมาตรฐาน

๔) ผู้ปกครอง การควบคุม

๕) วิธีแห่งการปฏิบัติจนเป็นพฤติกรรม

๖) เป็นเรื่องที่ว่าด้วยกฎหมาย การตัดสินใจ การสั่งการ ที่กระทำโดยผู้ปกครองหรือผู้มีหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ^๑

การให้นิยามดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์ตันและมาร์ติน (Bartan, and Martin) ซึ่งเสนอแนะความคิดที่สอดคล้องกันโดยกล่าวว่า บทบาท หมายถึง การจัดกลุ่มของพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหรือหน้าที่ โดยปกติตำแหน่งจะต้องมีควบคู่กับบทบาทเสมอ^๒

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhom) ซึ่งกล่าวว่า “บทบาท” เป็นการจัดกิจกรรม (กลุ่มกิจกรรม) ที่บุคคลคาดหวังจากผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งหรือมีหน้าที่นั้น ๆ ภายในองค์การ^๓ ซึ่งมีแนวคิด

^๑Webster's Twentieth Country Dictionary of English Language. (New York : The WorldPublishingWebster's, 1968), p.1023.

^๒Barton, K. and Martin, D. C. **Management**. (Boston : McGraw-Hill, 1998), p.11.

^๓Schermerhom, John R. **Management for Productivity**. 4 th ed. (New York : John Wiley& Sons, 1993), p.491.

สอดคล้องกับ โบวี (Bovee, and others) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่คาดหวังจากสมาชิก ซึ่งต้องมีตำแหน่งเฉพาะเจาะจงภายในกลุ่ม^๕

สงวน สุทธิเลิศอรุณ กล่าวถึงการแสดงบทบาทตามตำแหน่งว่า การแสดงบทบาทตามตำแหน่งที่บุคคลครองอยู่นั้น ถือว่าเป็นบทบาทจริง (Actual Role) ซึ่งยึดถือตามนิสัยถาวร และหน้าที่ของตำแหน่ง และสอดคล้องกับค่านิยม และปทัสถาน (Value and Norms) ของสังคม การแสดงบทบาทตามตำแหน่งย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม บุคคลที่เกี่ยวข้องย่อมมีความมุ่งหวัง หรือมีความคาดหวังในบทบาทที่ผู้สวมตำแหน่งจะแสดง ซึ่งเรียกว่า บทบาทที่มุ่งหวัง (Expected Role)^๕ ซึ่งแนวความคิดนี้มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ เดวิส (Davis) ซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาท และความรับผิดชอบว่าการที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบกำหนดควบคู่ไว้กับตำแหน่งนั้นเสมอ บทบาทและความรับผิดชอบที่กำหนดไว้นี้ จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง^๖

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ กริฟฟิซ (Griffiths) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับคำว่า “บทบาท” ตามทฤษฎีบทบาทของ เกทเซลส์ – กูบา (Getzels Guba’s Role Theory) ว่า บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในระบบสังคมจะแสดงพฤติกรรมส่วนหนึ่งออกมาจากสิ่งที่ตนคิดว่าผู้อื่นคาดหวังให้ตนปฏิบัติ และอีกส่วนหนึ่งออกมาจากสิ่งที่ผู้อื่นต้องการให้ตนปฏิบัติจริง ความคาดหวังดังกล่าวนี้ เรียกว่า “บทบาท” และบทบาทในสังคมของบุคคลก็ได้รับอิทธิพลมาจากบุคลิกภาพของตนอีกด้วย^๗

บรูม และเซลเซนิค (Broom, and Selzanick) อธิบายว่า บทบาทบางครั้งเรียกว่า บทบาททางสังคม เป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเฉพาะทางเช่น การเป็นพ่อ เป็นครู เป็นต้น ความหมายของบทบาทเป็นการกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบอกให้รู้ว่าแต่ละคนควรจะแสดงบทบาทอย่างไรบ้าง และเป็นหน้าที่ที่จะต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้นๆ และเขาสามารถเรียกร้องหรืออ้างสิทธิอื่นได้^๘

สุพัทธา สุภาพ อธิบายว่า สถานภาพและบทบาท (Status and Role) ว่าการที่เรากำหนดเรียกบุคคลหนึ่งว่า เป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใดๆ นั้น เป็นการเรียกตามสถานภาพของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น และสังคมส่วนรวม สถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อ

^๕ศิริวรรณ เสรีรัตน์, **รู้เพื่อเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๗๐๙.

^๕จักรพงษ์ ทัพขวา, “บทบาทในการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เขตการศึกษา ๙ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูอาจารย์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร, ๒๕๔๑).

^๖Davis, Kingsley. **Human Society**, (New York : The Macmillan, 1962), p.40.

^๖จักรพงษ์ ทัพขวา, “บทบาทในการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เขตการศึกษา ๙ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูอาจารย์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร, ๒๕๔๑).

^๗Broom, and Selzanick. P. . **Sociology**, (New York : Harper&Row Publishers, 1977), p.3.

ผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคม สถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่น และมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตนเอง^๙

สลิต นิยมญาติ อธิบายว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่สังคมคาดหวังเอาไว้ บทบาทเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสถานภาพ^{๑๐}

อุทัย หิรัญโต อธิบายว่า บทบาทเป็นหน้าที่ (Function) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหวัง (Expected Behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่ง ๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคม หรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมนั้นกำหนดขึ้น ฉะนั้น บทบาทจึงเป็นแบบแห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะหนึ่งพึงมีต่อบุคคลอื่นในสถานะอีกอย่างหนึ่งในสังคมเดียวกัน^{๑๑}

จากนิยามตามตัวอย่างข้างต้น พอสรุปแนวคิดสำคัญของบทบาท ออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกให้นิยามของบทบาท โดยสรุปสาระได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือกิจกรรมที่บุคคลอื่นคาดหวังให้ผู้ที่ทำหน้าที่ หรือมีตำแหน่งนั้นๆ ประพฤติปฏิบัติ กลุ่มที่สอง ให้นิยามของบทบาท โดยสรุปสาระได้ว่า บทบาท หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

จากความหมายของบทบาททั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า “บทบาท” หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดให้กระทำ โดยมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจและหน้าที่ และสิทธิซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะหรือตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น และเกี่ยวข้องกับปทัสถาน ขนบธรรมเนียมและประเพณีของสังคมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ

ปิยนุช สังข์ช่วย สรุปความหมายของบทบาทจากนักวิชาการหลายท่าน โดยแยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑) การพิจารณาความหมายของบทบาทตามสถานภาพของผู้สวมบทบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น

(๑) บทบาทที่เกิดขึ้นตามสถานภาพโดยกำเนิด หรือสถานภาพที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นฐานที่สังคมส่วนใหญ่ยึดเป็นหลัก สำหรับสถานภาพประเภทนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ชาติกำเนิด เป็นต้น

(๒) บทบาทที่เกิดขึ้นตามสภาพที่ได้มาโดยการแต่งตั้ง หรือโดยความสามารถเป็นสถานภาพที่บุคคลได้รับภายหลัง ได้แก่ สถานภาพทางการศึกษา ทางอาชีพ ทางการสมรส เป็นต้น การเรียนรู้บทบาทตามสถานภาพดังกล่าว ทำได้โดยการสังเกตจากผู้สวมบทบาทสถานภาพนั้นมาก่อน หรืออาจเป็นข้อกำหนดทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่ในสังคมนั้นปฏิบัติสืบทอดกันมา อย่างไรก็ตามบทบาทเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงเมื่อสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป

๒) การพิจารณาบทบาทตามลักษณะของการแสดงบทบาท ในระบบสังคมบุคคลต่าง ๆ สังเกตบทบาทซึ่งกันและกัน และจะกำหนดหน้าที่ให้กับตนเองว่า ควรจะแสดงบทบาทหรือพฤติกรรม

^๙สุภัทรา สุภาพ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔), หน้า ๕๒.

^{๑๐}สลิต นิยมญาติ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔), หน้า ๑๒๘.

^{๑๑}อุทัย หิรัญโต, สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖), หน้า ๑๙๗.

อย่างไร ในขณะที่เดียวกันก็คาดหวังว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งอื่น ๆ ควรแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมเช่นไรด้วย ซึ่งพิจารณาบทบาทในลักษณะนี้อาจแบ่งได้เป็น

(๑) บทบาทที่คาดหวัง (Role Expectation) คือบทบาทที่บุคคลอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในสังคม ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามความประสงค์ของคนส่วนใหญ่ในสังคม

(๒) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Role Descriptions) คือ พฤติกรรมที่บุคคลในตำแหน่งนั้นกระทำ ดังนั้น บทบาท จึงเป็นความคาดหวังทางการกระทำว่าในสถานภาพหนึ่ง ๆ บุคคลควรมีบทบาทอย่างไร โดยจะมีการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อทราบว่าแต่ละบุคคลจะต้องแสดงบทบาท และสวมบทบาทอย่างไร ซึ่งการเรียนรู้บทบาทนี้จะเกิดจากการเลียนแบบและการสังเกตจากบุคคลที่เรายึดถือ เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างของบทบาทแห่งตนที่จะแสดงต่อผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมตามที่ตนเองต้องการ แต่ทั้งนี้การเสนอภาพของตนเองหรือการแสดงบทบาทและการสวมบทบาทนี้อาจจะสอดคล้อง หรือขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมก็ได้^{๑๒}

๒.๑.๒ ลักษณะของบทบาท

นอกจากคำนิยามเกี่ยวกับบทบาทที่กล่าวไปแล้ว ยังมีผู้จำแนกลักษณะของบทบาทออกเป็นหลายลักษณะดังนี้ คือ

บรูม และเซลเซนิค (Broom, and Selzanick) ได้อธิบายลักษณะของบทบาทไว้ว่า

๑) บทบาทที่กำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งไว้

๒) บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำในหน้าที่ของตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามบทบาทตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

๓) บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ^{๑๓}

เทอร์เนอร์ (Turner) อธิบายว่า สังคมโลกถูกสมมติขึ้นโดยทฤษฎีบทบาท ซึ่งจัดโครงสร้างในลักษณะของความคาดหวังจากสิ่งต่างๆ เปรียบเสมือนกับ “การเล่นละครบนเวที” (Dramaturgical Approach) ซึ่งประกอบไปด้วย ความคาดหวัง (Expectations) ๓ ประการ คือ

๑) ความคาดหวังจาก “บท” (Expectations from the “Scripts”) หมายถึง ภาวะความเป็นจริงต่าง ๆ ทางสังคม เปรียบเสมือนกับบทละคร (Scripts) จะประกอบไปด้วยตำแหน่งต่างๆ ทางสังคม โดยมีที่สถาน เป็นตัวกำหนดว่าบุคคลควรมีพฤติกรรมเช่นใดในสังคม ซึ่งแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ และเงื่อนไขของสังคมที่ต่างกัน

๒) ความคาดหวังจากผู้ร่วมแสดงคนอื่นๆ (Expectations from other Players) บุคคลในสังคมต้องมีการสวมบทบาทซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถคาดหวังพฤติกรรมของบุคคลอื่นในสังคม

^{๑๒}ปิยนุช สังข์ช่วย, “บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการปฏิบัติงานและการเผยแพร่ภาพพจน์ของนักสังคมสงเคราะห์ในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔).

^{๑๓}Broom, and Selzanick, P. **Sociology**. (New York : Harper&Row Publishers, 1977), p.35.

ที่แสดงออก และสามารถมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ที่ถูกต้องได้ตามความคาดหวังของสังคมและบุคคลอื่น ๆ

๓) ความคาดหวังจากผู้ชม (Expectations from the “Audience”) หมายถึง เป็นความคาดหวังของบุคคลในสังคมที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ กัน ซึ่งจะต้องคาดหวังและสวมบทบาทของบุคคลอื่น เพื่อที่จะเป็นเครื่องนำทางไปสู่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างถูกต้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นความคาดหวังร่วมกัน^{๑๔}

จิตติยา สุวรรณะชญ อธิบายถึง ฐานะตำแหน่ง และบทบาททางสังคมไว้ดังนี้

๑) มีฐานะตำแหน่ง (Status) อยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอง

๒) มีบทบาทที่ควรจะเป็น (Ought-to be Role) ประจําอยู่ในแต่ละตำแหน่ง

๓) วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น

๔) การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่ง และบทบาทนั้นได้มาจากสังคมกรรม (Socialization) ในสังคมนั้นๆ

๕) บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ

จากแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท จะเห็นว่าทฤษฎีบทบาทเน้นว่า บทบาทคือ การปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่ง หรือสถานภาพของบุคคลซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ซึ่งมีการวางระเบียบไว้ชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น จะต้องมีสติและหน้าที่อย่างไรบ้างถ้าตำแหน่งหรือสถานภาพเปลี่ยนไป บทบาทก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย และถ้าบุคคลใดในสังคมมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมมากขึ้นเท่าใด บทบาทก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ในองค์กรต่าง ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ก็ต้องมีการกำหนดไว้ขององค์กรนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องทราบถึงบทบาทของตนเองว่ามีขอบเขตการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้แสดงบทบาทตามมาตรฐานที่ดี ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ^{๑๕}

๒.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ยาเสพติดทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา ทำให้สุขภาพทรุดโทรมเป็นอันตรายต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง

๒.๒.๑ ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติด ความหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และ

^{๑๔}Turner, Jonathan H. *The Structure of sociological Theory* . (Homewood Illionis : Darsey Press, 1982), p.351.

^{๑๕}จิตติยา สุวรรณะชญ, *สังคมศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๗), หน้า ๔๓.

สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย

ประวัติความเป็นมาของแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นส่วนผสมสำคัญของยาบ้า มีการค้นพบครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๐ เกสซิงกรชาวเมืองแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ชื่อ กอร์ดอน ออลเลส (Gordon Alles) ได้นำแอมเฟตามีนมาใช้ในทางการแพทย์เพื่อรักษาโรคหอบหืดแทนอีเฟรดี และใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ขายลิขสิทธิ์ให้กับห้องทดลอง สมิต คลายน์และเฟรนช์ (Smith Kline and French Laboratories) เพื่อผลิตยาขยายหลอดลมชนิดสุดคมชื่อ เบนซีโดรีน (Benzedrine) ต่อมาจึงมีการผลิตแอมเฟตามีนเป็นรูปเม็ด และรู้จักอย่างแพร่หลายในวงการแพทย์^{๑๖}

ยาบ้า ชื่อเดิมคือ ยาม้า ซึ่งมีส่วนผสมของแอมเฟตามีน เป็นส่วนผสมสำคัญที่สุดและเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๕๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) เรื่องระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘

ต่อมามีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๐) กำหนดให้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททุกประเภทเป็นยาเสพติด ตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และต่อมาได้มีกฎกระทรวง กำหนดให้แอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษ (ประเภทที่ ๑) ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๒๒ และเปลี่ยนแปลงการเรียกชื่อ ยาม้า เป็น ยาบ้า ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๖

๒.๒.๒ สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ยาเสพติดมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วมีสาเหตุดังนี้

๑) การมีประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า ลาว และเขมร ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญ และยังมีปัญหาในเรื่องความมั่นคงภายในประเทศ ประกอบกับกลไกของรัฐที่จะเข้ามาควบคุมและแก้ไขปัญหาเสพติดของทั้งสามประเทศเพิ่มจะเริ่มได้รับการพัฒนาในขณะที่ประเทศไทยมีโครงสร้างทางด้านเส้นทางคมนาคมที่สมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยยังคงเป็นเส้นทางหลักของยาเสพติดที่ผลิตในภูมิภาคนี้สู่ตลาดยาเสพติดโลก

๒) แนวโน้มความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของภูมิภาคเอเชีย และจากแนวคิดในการรวมตัวเป็นกลุ่มการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีอาณาเขตติดต่อกัน เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจการค้า ซึ่งหมายถึงการร่วมมือกันพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างประเทศต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจร่วม เพื่ออำนาจความสะดวกในด้านการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบผลกระทบในทางลบที่จะเกิดขึ้นก็คือ เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับการลักลอบขนส่งยาเสพติดข้ามประเทศในทางอ้อมด้วย

๓) การเปลี่ยนสภาพจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมของประเทศไทยทำให้เกิดภาวะการแข่งขันอย่างรุนแรงระหว่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ยาเสพติดจึงถูกนำเข้ามาใช้เพื่อ

^{๑๖}ชำนาญ สุวรรณรักษ์, ปัญหาเสพติดกับอาชญากรรม, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๗), หน้า ๒.

เพิ่มอัตราการผลิตของแรงงาน การแพร่ระบาดของยาเสพติดเริ่มจากผู้ใช้งานแรงงานบางประเภทและแพร่หลายไปสู่ผู้ใช้แรงงานประเภทอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว และก็แพร่ระบาดไปสู่ประชากรทั่วไป

๔) นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มุ่งเน้นการสร้างทางคมนาคมเชื่อมต่อจากจังหวัดไปสู่อำเภอและหมู่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร ซึ่งยังเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ในการนำสินค้าเกษตรกรรมมาสู่ตลาด ในขณะที่นโยบายนี้ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง ในด้านการกระจายรายได้ ในการกลับกันก็เป็นเส้นทางที่ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดกระจายลงสู่ระดับหมู่บ้านและชุมชนเกือบทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว

๕) สภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคมและความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ทำให้สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาซึ่งเคยเป็นแรงยึดเหนี่ยวสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนอ่อนแอลง เด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยหลงผิดด้วยการใช้ยาเสพติด แรงกดดันของกลุ่มมีอิทธิพลทำให้การใช้ยาเสพติดแพร่หลายอย่างรวดเร็วเข้าไปในกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

๖) ในขณะที่รัฐบาลยึดถือนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญแต่การให้การสนับสนุนงบประมาณกับส่วนราชการที่มีภารกิจในการปราบปราม ยังไม่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ทำให้เกิดปัญหาสะสมและทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว

๗) การแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องผนึกกำลังกันอย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานและส่วนราชการจำนวนมาก เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหามาได้โดยครอบคลุมและครบวงจรแต่หน่วยงานและส่วนราชการส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจัดลำดับความสำคัญไว้ในลำดับท้าย

๘) ขบวนการค้ายาเสพติด มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการ และองค์กร อยู่ตลอดเวลาและมีอำนาจเงินที่จะแสวงหาความร่วมมือและความคุ้มครองจากกลไกบางส่วนของบางส่วนของรัฐ ซึ่งทำให้การปราบปรามยากยิ่งขึ้น

๙) การขยายตัวอย่างรวดเร็วของตลาดการค้ายาบ้าในประเทศ ทำให้กลุ่มค้ายาเสพติดชนิดอื่น หันมาผลิตและค้ายาบ้ามากยิ่งขึ้น เนื่องจากทำกำไรได้มหาศาลในเวลาอันรวดเร็วและจะแพร่ระบาดไปยังประชากรกลุ่มใหม่อยู่เสมอ

๑๐) สถานการณ์ด้านการปราบปรามที่ผ่านมามีแนวโน้มว่าผู้ค้ายาเสพติดหันมาใช้ความรุนแรงในการต่อต้านการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะนำความเสี่ยงต่อชีวิตและร่างกายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามสูงยิ่งขึ้น

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหายาเสพติด และผลกระทบของปัญหายาเสพติดในระยะยาว ที่จะทำให้ประเทศชาติขาดความมั่นคง และการพัฒนาเศรษฐกิจด้อยประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติเกี่ยวพันกับปัญหายาเสพติดจึงมีเจตนาที่มุ่งจะควบคุมปัญหายาเสพติดไม่ให้ขยายตัวมากขึ้น และลดลงในที่สุด เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมไว้ให้ปกติสุข จึงได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีนโยบายควบคุมการขยายตัวของปัญหาและลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคม ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างต่อเนื่องจริงจัง โดยให้ชุมชนและสถาบันการศึกษาเป็นฐานในการสร้างกระแสต่อต้านและกดดันการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้

ให้ปฏิบัติต่อผู้ติดยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย และการค้ายาเสพติด ตลอดจนยับยั้งและยุติการนำยาเสพติดมาแพร่ระบาดในประเทศไทย

๒.๒.๓ สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

สุรามีตำนานก่อนพุทธกาล ฉันทิ ยาเสพติดย่อมมีมาก่อนประเทศสยาม ฉันทินั้น แต่หากการพิจารณาเริ่มที่สมัยสุโขทัยก็จะทราบว่า ผิ่นได้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทยแล้ว แต่ไม่ทราบว่ามีการห้ามสูบผิ่นหรือไม่ในยุคสุโขทัย เพราะขาดหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่ในสมัยพระเจ้าอู่ทองได้มีการตรากฎหมายลักษณะโจรขึ้นใน พ.ศ. ๑๙๐๓ ซึ่งมีบทลงโทษผู้เสพติดและค้าผิ่น โดยให้ลงพระราชอาญาบริบราชบาตรให้สิ้นเชิง ทะเวนบก ๓ วัน ทะเวนเรือ ๓ วัน ให้จำคุกไว้จนกว่าจะอดได้ ถ้าอดได้แล้วให้เรียกเอาทานบนแก่ญาติพี่น้องไว้ แล้วจึงปล่อยผู้สูบ ขายรับประทานผิ่น จากโทษ ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ได้พยายามเพิ่มโทษให้รุนแรงยิ่งขึ้น แต่การปราบปรามก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร การติดผิ่นกลับเพิ่มมากขึ้นในหมู่คนจีน และเกิดระบอบอั้งยี่เพื่อลักลอบค้าผิ่นจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการปราบปรามในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ชาวจีนเสพได้ แต่ห้ามคนไทยเสพ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๒ รัฐบาลไทยอนุญาตให้ตั้งร้านจำหน่ายผิ่นได้ในเขตพระนคร และธนบุรี และขยายให้เปิดได้ทั่วราชอาณาจักรในพ.ศ.๒๔๘๓ การเปลี่ยนแปลงนโยบายเช่นนี้ก็เพื่อที่จะหาทางควบคุมให้ดียิ่งขึ้น โดยจดทะเบียนรายจำหน่ายและผู้เสพ ซึ่งมีผลในแง่ภาษีอากร

อย่างไรก็ตาม ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายกลับไปตามแนวเดิมก่อนสมัยรัชกาลที่ ๔ คือ ให้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๗ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๐๑ ให้เลิกการเสพผิ่นโดยเด็ดขาด และยุบร้านจำหน่ายผิ่นภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๐๒ ซึ่งประกาศฉบับนี้เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของนโยบายปราบปรามและยาเสพติดอื่น ๆ ในปัจจุบัน ในปีที่รัฐบาลประกาศเลิกสูบผิ่นนั้นมีจำนวนผู้เสพผิ่นลงทะเบียนไว้ ๗๐,๙๘๕ คน หลังจากประกาศห้ามแล้ว ปรากฏว่ายาเสพติดอย่างอื่นมีพิษร้ายแรงยิ่งกว่าผิ่นหลายเท่าได้ระบาดเข้ามาในประเทศไทย

จากฮ่องกง ใน พ.ศ.๒๕๐๒ และภายในเวลา ๑๐ ปีหลังจากนั้น การเสพเฮโรอีนและยาเสพติดประเภทอื่น ๆ ได้กลายเป็นปัญหาหนักและรุนแรงยิ่งกว่าผิ่นในสมัยก่อนหลายเท่าตัว^{๑๗}

ด้วยปัจจุบันปัญหาเสพติดได้กลายเป็นปัญหาวิกฤติสำคัญของประชาคมโลกโดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหานี้ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพประชากร รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยใช้หลัก การป้องกันนำหน้า การปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับโทษอย่างเด็ดขาด รวมทั้งระดมความคิดจากทุกฝ่ายเพื่อกำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติด ซึ่งจากการร่วมกันคิดดังกล่าวได้มีความเห็นร่วมกันว่า การแก้ปัญหาเสพติดในสถานการณ์ปัจจุบัน จะต้องคิดใหม่ ทำใหม่ โดยทุกองคาพยพในสังคมจะต้องผนึกกำลังร่วมกันให้เป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว การดำเนินการในการแก้ปัญหาเสพติดตามแนวข้างต้นนั้น จะต้องยึดพื้นที่เป็นหลักในการดำเนินงาน เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา และให้

^{๑๗} สุพัฒน์ อีระเวชเจริญชัย,ร.ศ., ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓) , หน้า ๑๐๒.

ความสำคัญแก่การป้องกันโดยเน้นสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชน เพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติด ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา การปราบปรามอย่างเฉียบขาดจริงจัง เพื่อลดปริมาณอุปทานยาเสพติด และได้กำหนดแนวทางในการเอาชนะยาเสพติดไว้ ๙ แนวทาง ดังนี้

๑. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน
๒. การควบคุมตัวยาและสารเคมี
๓. การปราบปราม
๔. การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ
๕. การข่าว
๖. การอำนวยความสะดวก และการประสานงาน
๗. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
๘. ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๙. การวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล^{๑๘}

สถานการณ์แอมเฟตามีน หรือยาบ้าในปัจจุบัน พบว่ามีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในประเทศไทย มีการผลิตปริมาณมากในประเทศเพื่อนบ้านและนำเข้าสู่ประเทศไทยในหลายช่องทางตลอดแนวชายแดน อีกทั้งมีการลักลอบผลิตแอมเฟตามีนหรือยาบ้าภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อกระจายให้ลูกค้าตามภูมิภาคต่าง ๆ นอกจากนี้ มีการลักลอบจำหน่ายและเสฟเฮโรอีน ผีน กัญชา เอกซ์ตาซี โคเคน และเคตามีนในบางพื้นที่ รวมทั้งมีการลักลอบส่งออกไปต่างประเทศ

ปัจจุบันยาเสพติดที่เข้ามาแพร่ระบาดในประเทศไทย ส่วนใหญ่ผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งยาบ้า ยาไอซ์ และเฮโรอีน กลุ่มผลิตหลักเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน โดยก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการผลิตเฮโรอีนบริเวณชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย แต่หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางชายแดนตอนเหนือของประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับยาบ้า นั้น ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๙ มีแหล่งผลิตยาบ้าขนาดใหญ่ในพื้นที่ภาคกลาง กรุงเทพฯ และปริมณฑล แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ปัจจุบัน มีการเคลื่อนย้ายไปอยู่ทางชายแดนตอนเหนือของประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับการลักลอบปลูกพืชเสพติดยังคงมีอยู่ แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อ การแพร่ระบาดในประเทศไทยโดย

ฝิ่น พบการลักลอบปลูกฝิ่นในพื้นที่ภาคเหนือและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ พบพื้นที่ลักลอบปลูกฝิ่น ๑,๘๐๐.๔๐ ไร่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๐ จำนวน ๑,๔๕๕ ไร่ ตัดไปแล้ว ๑,๗๗๗.๘๖ ไร่ (ร้อยละ ๙๘.๗๕) พื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่นในประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ที่ภาคเหนือใน ๘ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง น่าน พะเยา ตาก และกำแพงเพชร โดยพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่นซ้ำซากและหนาแน่นที่สุดคือ อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ ทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก เจ้าหน้าที่รัฐดูแลไม่ทั่วถึง การปลูกพืชผักผลไม้อื่น ๆ ต้นทุนสูง และไม่มีตลาดรองรับทำให้พืชผล

^{๑๘}ทักษิณ ชินวัตร, พ.ต.ท.,ดร., “แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด” , กรุงเทพมหานคร :เอกสารสำเนา คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๙/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔,(อัดสำเนา)

เสียหายแต่การปลูกฝิ่นลงทุนน้อย รายได้ดี มีนายทุนมารับซื้อถึงที่ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปลูกบางส่วน ยังคงใช้ฝิ่นอยู่

กัญชา มีการปลูกในทุกภาคของประเทศ แต่ปริมาณลดลง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถจับกุมผู้ต้องหาคดีผลิตกัญชาสดได้ ๖๓๓ คน ของกลางหนัก ๒,๑๕๕.๖ กิโลกรัม โดยเป็นการจับกุมในพื้นที่ภาคใต้ ร้อยละ ๓๓.๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๓๐.๘ ภาคเหนือ ร้อยละ ๒๔.๘ และภาคกลาง ร้อยละ ๑๑.๓ ส่วนใหญ่จะลักลอบปลูกในบริเวณป่ารกทึบ กลางหุบเขาหรือปลูกแซมไปกับพันธุ์ไม้ในป่าเพื่ออำพราง ซึ่งเป็นการปลูกเพื่อใช้เองหรือจำหน่ายให้กับผู้เสพในพื้นที่เท่านั้น สำหรับกัญชาแห่งอดแห่งที่จับกุมส่วนใหญ่เป็นกัญชาที่ลักลอบลำเลียงมาจากประเทศลาวเข้ามาตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พืชกระท่อม มีการปลูกในหลายพื้นที่ทุกภาค พบมากในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถจับกุมผู้ต้องหาคดีผลิตพืชกระท่อมได้ ๘๑๔ คน ของกลางหนัก ๑๑,๑๓๗.๓ กิโลกรัม โดยเป็นการจับกุมในพื้นที่ภาคใต้ ร้อยละ ๘๐.๖ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๘.๘ และภาคเหนือ ร้อยละ ๔.๙ ส่วนใหญ่ปลูกเพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มผู้ค้าหรือผู้เสพในพื้นที่ และส่งไปขายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่เสพด้วยวิธีเคี้ยวใบสด แล้วคายกากแต่บางส่วนนำไปแปรรูปเป็นน้ำต้มใบกระท่อม เพื่อใช้เป็นส่วนผสมของสีคุกกี้

สำหรับแหล่งผลิตยาเสพติดอื่น ๆ ในประเทศไทย นับตั้งแต่ประกาศสงครามกับยาเสพติดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่พบว่ามีการผลิต แต่เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีการจับกุมการผลิตไอซีได้ ๑ คดี ที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้ต้องหาวิธีผลิตและสั่งซื้อสารเคมีทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ตำรวจภาคจังหวัดเชียงราย ร่วมกับกองกำลังผาเมืองฝ่ายปกครอง และสำนักงานปราบปรามยาเสพติดปิดล้อมตรวจค้นหมู่บ้านเป้าหมายในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ยึดเครื่องอัดเม็ด Single Punch ชนิด ๓ หัวตอก จำนวน ๑ เครื่อง มอเตอร์ ๒ ตัว และเครื่องตัดเหล็ก ๑ เครื่อง สภาพเครื่องผ่านการใช้งานมาแล้วแต่ทุกชิ้นยังสามารถใช้งานได้ คาดว่าเป็นการนำมาเก็บซุกซ่อนไว้เพื่อนำมาใช้งานอีกครั้ง

๒.๒.๔ ประเภทของสิ่งเสพติดที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

สิ่งเสพติดทางพระพุทธศาสนามี ๓ ประเภท คือ

ก. สุรา คือ เหล้าที่ได้จากการกลั่นส่วน ๆ มี ๕ ชนิดด้วยกัน คือ

๑. สุราแป้ง ได้แก่ที่ใส่แป้งลงในภาชนะ แล้วเติมน้ำพอเหมาะแก่แป้งนั้น ขยำ ทำการต้มกลั่น (ปิณธุสุรา)

๒. สุราขนม ได้แก่ ที่ใส่ขนมลงในภาชนะแล้วเติมน้ำพอเหมาะแก่ขนมนั้น ขยำ ทำการต้มกลั่น (ปาวสุรา)

๓. สุราข้าวสุก ได้แก่ที่ใส่ข้าวสุกแล้วเติมน้ำพอเหมาะ (โพนสุรา)

๔. สุราใส่เชื้อ ได้แก่สุราที่ใส่แป้งเชื้อหรือแป้งเหล้าปรุง (กิลณปุกขิตตสุรา)

๕. สุราผสมเครื่องปรุง ได้แก่ สุราที่ผสมด้วยเครื่องปรุงต่าง ๆ มีผลสมไทย และเมล็ดพันธ์ผักกาด เป็นต้น (สมภารสยุตตสุรา)

ข. เมรัย คือน้ำเมาที่ได้จากการหมัก หรือ การแช่น้ำที่ยังไม่ได้กลั่น มี ๕ ชนิด

๑. น้ำดองดอกไม้ ได้แก่ น้ำดองที่ปรุงด้วยรสมะขาง ตาล และมะพร้าว เป็นต้น ที่หมักไว้นาน (ปุปผาสโว)

๒. น้ำดองผลไม้ ได้แก่ น้ำดองที่ขยำผลองุ่น และขนุน เป็นต้น ปรุงด้วยรสผลองุ่นเป็นต้น เหล่านี้หมักไว้นาน (ผลาสโว)

๓. น้ำดองน้ำหวาน ได้แก่ น้ำดองที่ปรุงด้วยรสชาติของผลองุ่นทั้งหลาย หรือปรุงด้วยน้ำหวานแห่งแมลงผึ้ง ที่หมักไว้นาน (มธวาสโว)

๔. น้ำดองน้ำอ้อย ได้แก่ รสน้ำอ้อยบที่หมักไว้นาน (คุฬาสโว)

๕. น้ำดองผสมเครื่องปรุง ได้แก่ รสของเครื่องปรุงต่าง ๆ มีสมอไทย มะขามป้อมและของเผ็ด เป็นต้น ที่หมักไว้นาน (สมภารสยุตตาสโว)

อีกนัยหนึ่งพระภิกษุอาจารย์แสดงเมรียไว้เป็น ๔ ชนิด คือ

๑. น้ำดอกไม้ (ปุปผาสโว)

๒. น้ำดองผลไม้ (ผลาสโว)

๓. น้ำดองน้ำหวาน (มธวาสโว)

๔. น้ำดองน้ำอ้อย (คุฬาสโว)

ค. มัชชะ คือของเมา หรือของมีนเมา สิ่งของที่ทำให้ผู้เสพเข้าไปแล้วมีนเมาเรียกตามภาษานิยมปัจจุบันว่า “ยาเสพติด” และคำว่ามัชชะ ในการวิจัยครั้งนี้มี ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ถูกกฎหมาย ได้แก่ สุรา เมรีย และประเภทที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ เฮโรอิน ฝิ่น กัญชา ยาบ้า ไบโครท่อม และสารเสพติดประเภทต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในกฎหมาย เป็นต้น ไม่ว่าจะถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมายต่างก็เป็นมัชชะ เพราะเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท หรือว่าแม่ของอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความเมา คนดื่มแล้วเมาเลย เรียกว่า มัชชะเหมือนกันในปัจจุบัน มัชชะ ที่เป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายได้มีการพัฒนาการผลิตออกมาเป็นหลายรูปแบบ หลากหลายชนิดเป็นจำนวนที่นับไม่ได้ และล้วนเป็นของที่ทำให้ผู้เสพมีนเมา ก็ถือเป็นมัชชะ ทั้งนี้ อีกทั้งมีการพัฒนาในด้านวิธีการเสพ นอกจาก กิน ดื่มแล้ว ยังมี สูบ ฉีดเข้าเส้นเลือด ตม เป็นสติเกอร์ติดใต้ลิ้นให้ซึมผ่าน หรือ อม เป็นต้น

โทษของยาเสพติดหรือสุรา เมรีย และมัชชะนั้น ก่อให้เกิดโทษต่อตนเองและผู้อื่นหรือสังคม กล่าวคือ ทำให้เกิดความประมาท ในคำสอนทางพระพุทธศาสนาเน้นความสำคัญของการมีสติ อยู่เสมอไม่ให้ประมาท ผู้ที่ประมาทย่อมจะพลาดโอกาสจากประโยชน์หรือคุณความดีต่าง ๆ สมดังพุทธพจน์ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลาย ผู้สัญจรไปในแผ่นดิน ชนิดใดชนิดหนึ่ง ทั้งหมดนั้นย่อมประชุมลงในรอยเท้าข้าง รอยเท้าข้าง บัณฑิตกล่าวว่า เลิศกว่ารอยเท้าเหล่านั้น เพราะเป็นรอยใหญ่ แม้นันใดกุกุศลธรรมเหล่าใดเหล่าหนึ่งทั้งหมดนั้น มีความไม่ประมาทเป็นมูลรวมลงใน ความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุกุศลธรรมเหล่านั้น”^{๑๙}

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ! แม้เราก็ไม่เคยเห็นไม่เคยได้ยินข้อที่ว่า บุคคลเว้นจากเหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะการเสพของมีนเมา คือ สุรา เมรีย จะถูกพระราชอาญา จ้องจำ เนรเทศ หรือลงโทษอย่างอื่นตามควรแก่กรณี เพราะเหตุตั้งใจเว้นจากที่ตั้งแห่งความประมาทในเพราะการเสพ

^{๑๙} ส.ม. (ไทย), ๑๙/๒๕๓/๖๕.

ของมีนเมา คือสุรา เมรัย โดยที่แก้กรรมชั่วของเขาต่างหากที่ชื่อว่า เขาประกอบการเสพของมีนเมาคือสุรา และเมรัย เนื่อง ๆ จึงฆ่าหญิงบ้าง ชายบ้าง จึงลักขโมยจากบ้านบ้าง จากป่าบ้าง จึงประพาศิตประเวณีในภรรยา หรือในบุตรของผู้อื่นจึงพูดเท็จหักกรณูประโยชน์ของผู้อื่น เขาย่อมถูกพระราชอาญา จับฆ่า จอง จำ หรือลงโทษอย่างอื่นตามสมควรแก่กรณี เพราะสาเหตุจากที่ตั้งแห่งความประมาทในการประกอบการเสพของมีนเมา...”^{๒๐}

เมื่อปรากฏความประมาทในตนแล้ว ย่อมสามารถที่จะกระทำความผิดในส่วนอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น เช่น ทะเลาะวิวาท เบียดเบียนผู้อื่น เบียดบังลักขโมยทรัพย์ของผู้อื่น ประพาศิตในกามหรือกล่าวคำเท็จได้ง่ายขึ้น เพราะได้ประมาทเสียแล้ว ด้วยเหตุจากการเสพ สิ่งเสพติดเหล่านั้นเป็นเบื้องต้นนั่นเอง จึงส่งผลกระทบต่อผู้อื่นหรือสังคม

“ ดูก่อนคบหาคบมิตร ! โทษ ๖ อย่าง ต่อไปนี้ ผู้ที่ดื่มน้ำเมา คือ สุรา เมรัยเป็นประจำ จะได้เห็นทันตา คือ

- ๑). ความเสื่อมแห่งทรัพย์ อันผู้ดื่มพึงเห็นเอง (สนธิฎฎกา ธนชาณี)
- ๒). ก่อการทะเลาะวิวาท (กลหปุพพตฺตนิ)
- ๓). เป็นบ่อเกิดแห่งโรค (โรคนัน อายตนิ)
- ๔). เป็นเหตุให้เสียชื่อเสียง (อกิตติสฺสยชนิ)
- ๕). เป็นเหตุให้ประพาศิตมารยาทที่ไม่น่าดู (หิริโกปนิทฺทสนิ)
- ๖). เป็นเหตุทอนกำลังปัญญา (ปญญาเย ทุพฺพลีกรณิ)”^{๒๑}

โทษ ของการเสพสุราเมรัยนั้น ย่อมส่งผลถึงการกระทำที่เกิดจากการดื่มสุราเมรัยและของเมา ให้เป็นไปในทางที่เป็นทุจริตกรรม ทั้งที่เกิดทางกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต เพราะเมื่อกินดื่ม หรือเสพมาก ๆ แล้ว ความละอายก็ไม่มี ความกลัวก็ไม่มี ความยั้งคิดก็ไม่มี จะทำทุจริตกรรมต่าง ๆ นี้โดยฤทธิ์ของความมีนเมา อันเป็นกรรมฝ่ายอกุศลที่เป็นบาป เป็นความชั่ว เป็นความไม่ดี ด้วยอำนาจแห่งโลภะก็ดี โทสะก็ดี และโมหะก็ดี อันเป็นมูลเหตุหลักที่สำคัญ ที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดต่อตนเองและผู้อื่นตลอด อีกทั้งส่งผลให้ในปัจจุบันชาติคือ การถูกริบหา นินทา ว่ากล่าวติเตียน แม้ในปรโลกเบื้องหน้า ก็ย่อมมีทุกติเป็นที่หวัง

“ การกระทำเพราะการดื่มสุราเมรัยและของเมา(ยาเสพติด) นี้เป็นเหตุแห่งความเมา ความเมาเป็นเหตุแห่งการกระทำอกุศลกรรมบถ และอกุศลกรรมให้เกิดขึ้นนั้น ย่อมทำหน้าที่ให้สำเร็จ กัมมกิจเป็นเพราะกรรมที่ทำหน้าที่ให้ไปเกิดในนิรยภูมิ ด้วยอำนาจการดื่มสุราเมรัยแล้วกระทำทุจริตกรรมลง แต่หากมิกระทำทุจริตกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่อาจนำสู่ปรโลกได้และเพราะการทำทุจริตกรรมให้สำเร็จลงกล่าวคือ ดื่มสุราแล้วกระตุ้นใจกล้าสามารถกระทำทุจริตกรรมสำเร็จลง ย่อมไปเกิดในนรกภูมิ หลังตายแล้ว”^{๒๒}

จะเห็นได้ว่า มีการกล่าวถึงอันตรายหรือโทษของการเสพยาเสพติดหรือสุราเมรัยและมึชชะไว้เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ เมื่อดื่มหรือเสพจนเมามายแล้ว ก็ทำให้ผู้ดื่มหรือเสพทำความชั่วได้

^{๒๐} อ.ปญจก. (ไทย) , ๒๒/๑๗๘/๒๓๕.

^{๒๑} ที.ปา. (ไทย), ๑๑/๑๗๙/๑๙๖.

^{๒๒} วรณสิทธิ ไวทยะเสวี, คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ ประเภทที่ ๕ วิถีมุตตสังคหวิภาค, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิแนวมหานิรานนท์,ม.ป.ป.), หน้า ๒๐๒.

ทุกอย่างเพราะชาติสติประมาทในการทั้งปวงนั่นเอง นอกจากนี้ในคัมภีร์ระดับบรรณภคาก็ยังกล่าวถึง โทษของการเสพยาเสพติดหรือ สุราเมรัยและมีชะไว้มากเช่น คนเมาสุรา ย่อมไม่รู้ธรรมไม่รู้ธรรม ย่อมทำอันตรายแม่แก่มารดาบิดา แม่แก่พระพุทธรเจ้าและเหล่าพระอรียสาวก ย่อมถูกตำหนิในชาตินี้ แม้ตายไปแล้วก็ไปสู่ทุคติ และถึงความเป็นคนวิกลจริตไปทุก ๆ ชาติ^{๒๓}

อีกประเด็นหนึ่งในคัมภีร์ชาตกได้กล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งที่ท้าวสักกะจอมเทพ ได้ทรงนิมิตร ตนเป็นพราหมณ์สูงอายุหาบหม้อบรรจุสุรามานำจ่ายแก่พระเจ้ากรุงพาราณสีพาลงกล่าวชักชวนให้ ชื้อหม้อสุราของตนโดยกล่าวในเชิงท้าทายให้ซื้อดังนี้ว่า

(๑) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วกลิ้งพัตตกเหว ตกปล่อง ตกถ้ำ ตกบ่อน้ำครำ ตกบ่อ ของสกปรก อีกทั้งกินของที่มีควกรกินได้หลายอย่าง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มนั้นไว้เถิด

(๒) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วไม่อาจควบคุมจิตใจไว้ได้ กินกากสุรา เตรีตเตรไปเหมือนวัวเหี่ยวหาหญ้าเป็นอาหาร ร่วมขบรื้องและเดินรำกับเขาไปอย่างน่าอนาถ ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๓) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วเปลือยกายเหมือนนอเจลก เทียวไปตามตรอกซอก ซอยในหมู่บ้าน นอนตื่นสาย จิตใจไหลหลง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๔) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้วถูกไฟเผา หรือถูกฝูงสุนัขจิ้งจอกกินเนื้อ ก็ยังนอนอยู่อย่างเดิมจนตาย และถูกจองจำบ้าง ถูกฆ่าบ้าง ประสบความสูญเสียทรัพย์สินบ้าง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๕) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้ว พูดคำที่ไม่ควรพูด นั่งอยู่ในที่ชุมชน ก็เปลื้องผ้าของตนออกได้ ร่างกายสกปรกสำรอกอาหาร(อาเจียน) ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๖) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่คนดื่มแล้ว มีตาชุ่น พุดจาอวดเบ่ง สำคัญตัวเองว่า เป็นใหญ่ในแผ่นดิน แม้พระจักรพรรดิผู้มีอาณาเขตจรด ๔ มหาสมุทรก็ไม่เทียมเท่าตน ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๗) เครื่องดื่มที่ทำให้หยิ่งผยอง ก่อการวิวาท กล่าวคำส่อเสียด ทำให้ผิวพรรณหม่นหมอง ชอบเปลือยกาย ทำให้เป็นคนขลาด เป็นที่มาและช่องสมพวกันกเลง ขอเชิญท่านซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๘) ตระกูลทั้งหลายที่มั่งคั่งสมบูรณ์ด้วยสิ่งของ มีทรัพย์มากมายในโลก ก็ทำให้ขาดสูญหายาหและไร้ทรัพย์ได้ เพราะอาศัยเครื่องดื่มชนิดใด ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๙) ข้าวเปลือก ทรัพย์สิน เงิน ทอง ไร่ นา โค กระบือ ของตระกูลทั้งหลาย ที่มีทรัพย์ต้องพินาศขาดสูญไป เพราะเครื่องดื่มชนิดใด ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

(๑๐) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนมีสันดานชั่วดื่มแล้ว ด่าบิดามารดา อีกทั้งทำให้พ่อผู้จับมือถือแขนลูกสะใภ้ ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มนั้นเถิด

^{๒๓} ขุททก.อ. ๑/๑๒๔.

(๑๑) เครื่องดื่มชนิดใด ที่สตรีที่มีสันดานชั่วอยู่แล้ว ค่าพ่อผัวและสามี กอดรัดหาสับข้าง กอดกับคนรับใช้บ้าง ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๒) เครื่องดื่มชนิดใดที่คนดื่มแล้ว ฆ่าสมณะหรือพราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ทั้งต้องไปสู่ อบายภูมิ เพราะการกระทำนั้นเป็นเหตุ ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๓) เครื่องดื่มชนิดใดที่คนดื่มแล้ว ประพฤติทุจริตด้วย กาย วาจา หรือด้วยใจ ครั้น ประพฤติแล้วก็ไปนรก ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๔) เครื่องดื่มชนิดใด ที่แม้จะเสียเงินเป็นอันมากแล้ววิงวอนขอร้องให้เขาพูดปด ก็ไม่เคย ได้รับปากมาก่อน แต่เมื่อได้ดื่มเครื่องดื่มชนิดนั้นแล้ว ก็กล่าวคำเหลวไหล พูดปดได้ ขอท่านจงซื้อหม้อ อันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๕) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนมีหน้าที่ส่งข่าวสารกำลังส่งข่าวสารอยู่ดื่มแล้ว เมื่อมีกิจที่ต้อง ทำรีบด่วน แม้จะบอกกล่าว เขาก็ฟังความไม่รู้เรื่อง ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้น เถิด

(๑๖) คนผู้มีจิตประกอบด้วยหิริ เมามายด้วยเครื่องดื่มอันเมาใด ทำความไม่มีหิริให้ปรากฏ อีกทั้งนักปราชญ์ผู้สงบเรียบร้อย(เมาแล้ว) ก็พูดมาก ขอท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๗) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนดื่มแล้ว อยู่ร่วมกันกับพวกคนเลว แม้ไม่กินอาหารก็ได้ นอน เป็นทุกข์อยู่บนพื้นดิน ถึงความเป็นผู้มีผิวพรรณทราม และถูกตำหนิติเตียนด้วย ขอท่านจงซื้อ เครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๘) เครื่องดื่มชนิดใด ที่คนดื่มแล้วนอนคอดกเหมือนโคที่เขาผูกคอกลากมา เพราะฤทธิ์ ของสุราที่คนทนได้ไม่ง่าย ขอเชิญท่านจงซื้อเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๑๙) เครื่องดื่มชนิดใด ที่มนุษย์ (ผู้ฉลาด) พากันหลีกเลี่ยงเหมือนหนีงูพิษร้าย แล้วนรชน ใดเล่า ในโลกนี้ ที่กล้าพอจะดื่ม เครื่องดื่มนั้นเสมอด้วยยาพิษ ขอท่านจงซื้อหม้ออันเต็มไปด้วย เครื่องดื่มนั้นเถิด

(๒๐) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่พวกโอรสพี่น้องกันชาวอันธกะ ๑๐ องค์เสวยแล้ว พากันไป รับการบำเรออยู่ ณ ริมฝั่งมหาสมุทรแล้วประหัตประหารกันเองด้วยกระบองและสาก ขอท่านจงซื้อ หม้ออันเต็มด้วยเครื่องดื่มชนิดนั้นเถิด

(๒๑) เครื่องดื่มชนิดใดแล ที่พวกอสูรผู้เป็นเทวดามาก่อนดื่มแล้วเมามายจนต้องจูดิจจาก ดาวดึงส์สวรรค์ที่มีอายุยืน ลงมาเป็นอสูรผู้มีมาया ข้ำแต่่มหาราชะ เมื่อพระองค์ทรงทราบว่ำน้าเมานี้ ไม่มีประโยชน์ จะพึงเสวยน้ำเมานั้น อย่างไรเล่า^{๒๔}

ขอความเหล่านี้ แม้จะมีเนื้อหาชักชวนให้ซื้อน้ำเมาทุกตอน แต่ว่ามีกรกล่าวถึงโทษของ การดื่มไว้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะจุดประสงค์หลักของท้าวสักกะจอมเทพที่ตรัสชักชวนเช่นนี้ก็เพื่อ ชี้ให้เห็นโทษของการดื่มสุรา และเพื่อห้ามมิให้พระเจ้ากรุงพาราณสีเกี่ยวข้องกับสุรานั่นเองจะเห็นได้ ว่า ยาเสพติดในสมัยพุทธกาลนั้น หมายถึง สุรา เมรัยและมัชชะ แต่โดดเด่นในเรื่องของ สุราและเมรัย ที่แยกประเภท แจกแจงโทษไว้ทุกแง่มุม ส่วนในประเด็นของมัชชะหรือของมีนเมาประเภทอื่น ๆ ไม่ ค่อยปรากฏเด่นชัดในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา แต่ก็ชี้ว่าไม่ให้ความสำคัญสังเกตได้จากกร

^{๒๔} จุ.ชา. (ไทย), ๒๗/๒๒๙๓/๓๖๔-๓๖๖.

ตีความหมายของคำว่ามัชชะ นั้นหมายรวมเอา สุรา และเมรัย ให้มาอยู่ในความหมายของมัชชะด้วย เสมือนหนึ่งจะบอกว่า สุราและเมรัยเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของมัชชะที่มีคุณสมบัติเหมือนกันคือ อันเป็นเหตุที่ตั้งแห่งความประมาทประเด็นที่น่าสสนใจก็คือ เมื่อมีการกล่าวถึง ยาเสพติด ในสมัยพุทธกาล มาแล้วนั้น ในคำสอนทางพระพุทธศาสนามีวิธีการ วิธีแก้ หรือบอกขั้นตอนการป้องกันปัญหาเสพติดนั้นไว้ด้วยหรือไม่ อย่างไร หรือว่ามีหมวดธรรมข้อใดบ้างพอที่จะมาสังเคราะห์ประยุกต์เพื่อแก้ไข และป้องกันปัญหาเสพติด ซึ่งประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า หลักพุทธธรรม หรือคำสอนในพระพุทธศาสนา นั้นสามารถที่จะปรับประยุกต์มาใช้ได้ทุกกรณีของปัญหา แต่พึงต้องเข้าใจ หัวใจและแก่นของพระพุทธศาสนาเป็นหลักกว้าง ๆ เสียก่อน ก่อนที่จะเข้าถึงหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการแก้ปัญหาเสพติด เช่น หลักอริยสัจสี่ หลักเบญจศีล หลักกัลยาณมิตร ๔,๗ และหลักอภิธานิยธรรม ๗ เป็นต้น

๒.๒.๕ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ

องค์การอนามัยโลกได้ให้นิยามของสิ่งเสพติดให้โทษว่า คือ สารหรือยาที่รับเข้าสู่ร่างกาย จะโดยรับประทาน ฉีด สูบ หรือดม ติดต่อกันชั่วระยะหนึ่งแล้ว ทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้รับในลักษณะดังนี้

๑. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้นต่อไปอีก
๒. มีความโน้มเอียงที่จะต้องเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อย ๆ
๓. เมื่อหยุดใช้ยา หรือสารนั้น จะเกิดอาการของการอด หรือเลิกยา
๔. ผู้ที่ใชยาหรือสารนั้นเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จากความหมายของคำว่า การติดสิ่งเสพติดให้โทษ (Addiction) หรือบางครั้งก็เรียกสั้น ๆ ว่า การติดสิ่งเสพติด หรือยาเสพติดนี้ ย่อมแตกต่างจากคำว่า การติดเป็นนิสัย (Habituation) ซึ่งหมายถึง สารใด ๆ ก็ตามที่นำมาเสพแล้วทำให้เกิดอาการติดขึ้นเนื่องจากความเชื่อมั่นหรินิสัยความเคยชินของผู้เสพเอง โดยสารนั้นไม่มีฤทธิ์ทำให้ติด เช่น บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ ยาถ่าย ยาตองสุรา เป็นต้น

ความหมายโดยทั่วไป สารเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ เป็นช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือทางด้านจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มปริมาณเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น

๒.๒.๖ ประเภทของสิ่งเสพติด

การแบ่งประเภทของสิ่งเสพติด อาจแบ่งออกตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายแบบ ดังนี้

๑. แบ่งตามลักษณะการออกฤทธิ์ของสิ่งเสพติดที่มีต่อร่างกาย คือ

๑.๑) สิ่งออกฤทธิ์กดประสาท (Depressant) ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอิน เซโคนัลบาร์บิทูเรต ฟีนอบาร์บิทัล โบรไมด์ พาราตีไฮด์ และเมทาโดน เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะกดประสาทส่วนกลางหรือสมอง ทำให้ประสาทมีนงง ง่วงซึมและหมดแรง นอกจากนี้ ยังกดศูนย์ประสาทการหายใจ ทำให้หายใจช้าลงจนถึงขั้นหยุดหายใจ

๑.๒) สิ่งออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulant) ได้แก่ ไบโคโธม โคเคอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะกระตุ้นประสาทส่วนกลางหรือสมอง ทำให้ประสาทตื่นตัวและกระวนกระวาย ไม่่วงนอน แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาแล้วจะหมดแรงเพราะร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อน และอาจเกิดการตัวสั่น ตึงเครียดถึงกับหมดสติจนถึงขั้นเสียชีวิตได้

๑.๓) สิ่งออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท (Hallucinogen) ได้แก่ กัญชา แอล.เอส.ดี.(L.S.D. = Lysergic acid Diethylamide) ดี.เอ็ม.ที (D.M.T.= Dimethyl Trytamine) เอส.ที.พี.(S.T.P.= Serenity, Tranquility and Peace) เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้จะทำให้เกิดประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง รวมทั้งอายตนะทั้งห้าของร่างกายแปรปรวนมีปฏิกิริยาผิดไปจากความจริงทั้งหมด

๑.๔) สิ่งออกฤทธิ์ผสมผสานกัน (Mixed) ได้แก่ กัญชา ถ้าเสพจำนวนน้อยจะกดประสาท อยู่ระยะหนึ่ง ต่อเมื่อเสพเพิ่มเข้าไปมากจะกลายเป็นพืชหลอนประสาทได้

๒. แบ่งตามแหล่งที่เกิดของสิ่งเสพติด คือ

๒.๑) สิ่งเสพติดธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่ได้มาจากพืชหรือพันธุ์ไม้บางชนิดโดยตรงที่เกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม โคเคอีน เป็นต้น รวมทั้งการนำสารจากพืช มาทำกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี เช่น การนำฝิ่นมาทำเป็น มอร์ฟิน เฮโรอีน เป็นต้น

๒.๒) สิ่งเสพติดสังเคราะห์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี และนำมาใช้แทนสิ่งเสพติดตามธรรมชาติได้ เช่น เมทาโดน เพทิดีน ไฟเซปโตน เป็นต้น

๓. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ คือ

๓.๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า เป็นต้น

๓.๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟิน โคเคน โคเคอีน ฝิ่นยา

๓.๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท ๒ เป็นส่วนผสมอยู่ด้วยตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ในมาตรา ๔๓ เช่น ยาแก้ไอผสมโคเคอีน

๓.๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น แอซีติกไฮโดรด์ อะซีติกคลอไรด์

๓.๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่นกัญชา พืชกระท่อม เป็นต้น

นอกจากนี้ ทางด้านการแพทย์ยังได้จัดให้ยาและสารเคมีอีกหลายอย่างเป็นสิ่งเสพติดให้โทษ โดยแบ่งตามคุณสมบัติของสิ่งเสพติดได้ ๗ ประเภท คือ

พวกที่ ๑ ฝิ่นหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่น มอร์ฟิน เฮโรอีน โคเคอีน เพทิดีน ไฟเซปโตน เป็นต้น

พวกที่ ๒ ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ เช่น ฟีนบาร์บิทัล เซโคนัล โบร์ไมด์ พาราตีไฮด์ กลูติตาไมด์ เป็นต้น

พวกที่ ๓ ยาแก้ปวดประสาท เช่น ไดอะซีแพม และเมโปรบาเมต เป็นต้น

พวกที่ ๔ ยากระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า โคเคอีน และไบโคโธม เป็นต้น

พวกที่ ๕ ยาที่ทำให้ประสาทหลอน เช่น กัญชา แอล.เอส.ดี., ดี.เอ็ม.ที., เอส.ที.พี. และพวกเห็ดบางชนิด เป็นต้น

พวกที่ ๖ สารระเหยต่าง ๆ เช่น เบนซิน ทินเนอร์ กาวตอตเครื่องบิน เป็นต้น

พวกที่ ๗ แอลกอฮอล์ ปัจจุบัน องค์การอนามัยโลกได้จัดให้แอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งด้วย เพราะแอลกอฮอล์เมื่อดื่มจนติดแล้วจะมีโทษเช่นเดียวกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ^{๒๕}

จะเห็นได้ว่า ยาเสพติดที่ปรากฏอยู่ในประเทศไทยนั้นมีอยู่หลายชนิด แต่ที่โดดเด่น และแพร่ระบาดอย่างรุนแรงทั่วประเทศตอนนี้ คือ ยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) ซึ่งมีเหตุและปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการเอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดอยู่หลายประการ ทั้งด้านอุปสงค์ ด้านอุปทานผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ เป็นต้น เพื่อความชัดเจนถึงที่มาของยาเสพติด จึงขอนำเสนอข้อมูล ดังนี้

เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า(ยาม้า) ถูกสังเคราะห์ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๒ โดยนักเภสัชกรชาว ญี่ปุ่น ชื่อ A. Ogata ซึ่งระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับที่แอมเฟตามีนถูกสังเคราะห์ขึ้นมาหลังจากถูกสังเคราะห์ขึ้นมาแล้ว พ.ศ.๒๔๗๓ นักวิทยาศาสตร์ได้พบคุณสมบัติทางเภสัชวิทยาของสารกลุ่ม แอมเฟตามีนว่ามีผลต่อระบบประสาทซิมพาเทติก (Sympathetic nerve) ทำให้หลอดเลือดดำหดตัว แอมเฟตามีนจึงถูกนำมาผลิตเป็นยาออกวางจำหน่ายในท้องตลาดเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ภายใต้ชื่อ “เบนซิดรีน” เป็นยาตามสำหรับบรรเทาอาการคัดจมูก สามารถซื้อขายกันได้โดยไม่ต้องใช้ใบสั่งแพทย์ และมีการพัฒนามาใช้ในการบำบัดรักษาโรคผล็อยหลับ โรคซึมเศร้าบางชนิด และโรคอ้วนในประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับในประเทศไทยได้มีการแพร่ระบาดในช่วงปีพ.ศ.๒๕๐๑ - ๒๕๑๐ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ดำเนินมาตรการทางกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาโดยออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขระบุให้ แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษ พัฒนามาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษในเวลาต่อมาและเปลี่ยนชื่อ จากยาบ้า มาเป็นยาบ้า เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๙ เนื่องจากผู้ที่ทำการสังเคราะห์เมทแอมเฟตามีนในห้องทดลองเกือบส่วนมากอาศัยอีเฟดรีนเป็นสารตั้งต้นในการสังเคราะห์ ฉะนั้นกระทรวงสาธารณสุข จึงได้ดำเนินการทางกฎหมาย โดยออกเป็นประกาศกระทรวง ระบุให้อีเฟดรีน และซูโดอีเฟดรีน เป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขายนำเข้า หรือมีไว้ในครอบครอง เช่นเดียวกับแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีน คาดว่าเมื่อทอดระยะออกไปอีกสักพัก วงการลักลอบสังเคราะห์เมทแอมเฟตามีนจากสารตั้งต้นที่เป็นอีเฟดรีนก็จะต้องปรับตัวเปลี่ยนวิธีสังเคราะห์ใหม่ เพราะไม่สามารถหาอีเฟดรีนมาใช้เป็นสารตั้งต้นได้โดยง่ายอีกต่อไป^{๒๖}

ผู้ที่ให้กำเนิดยาบ้า(ยาม้า)รายแรกในประเทศไทยคือ นางกัลยาณี หล่างเวชอนันต์ ชาวอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่ส่งบุตรชายไปเรียนด้านเคมีที่ประเทศไต้หวัน แล้วกลับมาผลิตยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) เป็นรายแรก ภายใต้ยี่ห้อชื่อ เปาบุ๋นจิ้น และขยายเป็นยี่ห้ออื่นๆ ในเวลาต่อมา ภายหลังถูกจับกุม (พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๐) แหล่งผลิตที่เคยกระจุกตัวอยู่ บริเวณปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ได้กระจายสู่บริเวณแนวชายแดนประเทศพม่า ซึ่งต่อมาอำนาจการผลิตและ

^{๒๕} สุพัฒน์ อีร์เวซเจอร์นัล, ร.ศ., ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓) , หน้า ๖๑ - ๖๓.

^{๒๖} มานิตย์ อรุณากูร, เภสัชกร, ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านระบาดวิทยาของวัตถุเสพติด, “ประวัติความเป็นมาของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท”, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๔, (อัดสำเนา)

การตลาดตกไปอยู่กับชนกลุ่มน้อย เพราะมีประสบการณ์ด้านการผลิตและจำหน่าย เฮโรอิน อยู่ก่อนแล้ว ทำให้ปัจจุบันชนกลุ่มน้อยจึงเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุด และก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุขในประเทศไทยอยู่ในขณะนี้^{๒๗}

๒.๒.๗ ลักษณะอาการของผู้ติดยาเสพติด

ยาเสพติดที่เป็นปัญหาในประเทศไทยมีหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดก็ก่อให้เกิดโทษทั้งแก่ตัวผู้เสพยาเสพติดและสังคมไทยอย่างมาก โดยเฉพาะโทษที่เกิดต่อตัวผู้เสพจะทำให้เกิดอาการที่แตกต่างกันตามชนิดของยาเสพติด ดังนี้

๑. ฝิ่น เป็นยาเสพติดให้โทษที่เป็นต้นตอของยาเสพติดหลายชนิด เช่น มอร์ฟิน เฮโรอิน โคเคอิน เป็นต้น ฝิ่น ได้มาจากยางซึ่งกรีดจากเปลือกผลของฝิ่นดิบ ยางที่ถูกกรีดมานั้นจะมีสีขาว เมื่อถูกอากาศจะมีสีคล้ำลง กลายเป็นยางเหนียวสีน้ำตาลไหม้หรือดำ มีกลิ่นเหม็นเขียวและรสมขม เรียกว่า ฝิ่นดิบ จะเป็นฝิ่นสุกได้ก็ต่อเมื่อนำฝิ่นดิบมาเคี่ยวกับน้ำ ในการทำฝิ่นสุกนี้อาจจะมีการผสมกับสารอื่นๆ เพื่อให้ได้ปริมาณมากขึ้น อาการผู้เสพฝิ่น จะง่วง ซึม จิตใจเลื่องลอย แก้วตาหรี่ ไม่รู้สึกหิว ซึ่พจรเต้นช้าหายใจช้า พูดจาไม่อยู่กับร่องกับรอย

๒. มอร์ฟิน เป็นอนุพันธ์ที่สำคัญของฝิ่น มีความร้ายแรงกว่าฝิ่นประมาณ ๘ - ๑๐ เท่า ชาวเยอรมันชื่อ เซอร์ทูเนอร์ เป็นผู้ค้นพบโดยสกัดได้จากฝิ่น เมื่อปี พ.ศ.๒๓๔๖ ในปัจจุบันสามารถสังเคราะห์ขึ้นได้โดยกรรมวิธีทางเคมี มอร์ฟินเป็นผงสีขาวหรือเทาเกือบขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขม มีฤทธิ์สูงกว่าฝิ่น เสพติดง่าย มีลักษณะเป็นเม็ด เป็นผง และเป็นก้อน หรือละลายบรรจุหลอดสำหรับฉีด นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีฉีดเป็นส่วนมาก มอร์ฟินใช้เป็นยาหลักหรือยามาตรฐานของยาแก้ปวดยาจำพวกนี้กดประสาทส่วนกลางลดความรู้สึกเจ็บปวด ทำให้รู้สึกง่วงหลับไป และลดการทำงานของร่างกาย อาการข้างเคียงอื่น ๆ ก็คือ อาจทำให้คลื่นเหียนอาเจียน ท้องผูก เกิดอาการคันหน้าตาแดง เพราะโลหิตฉีด ม่านตาดำหดตึบ และหายใจลำบากอาการผู้เสพมอร์ฟิน ตอนแรกจะลดความเจ็บปวดทำให้วังนอนและหลับง่ายทั้งนี้เพราะมอร์ฟินลดการทำงานของร่างกาย จะเคลิ้ม ซึม ง่วงเหงา ไม่สนใจต่อสิ่งแวดล้อม

๓. เฮโรอิน ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมี จากปฏิกิริยาระหว่างมอร์ฟินกับสารเคมีบางชนิด เช่น น้ำยาอะเซติกแอนไฮไดรด์ เฮโรอินมีความร้ายแรงมากกว่า มอร์ฟินประมาณ ๔ - ๘ เท่า และร้ายแรงกว่าฝิ่นประมาณ ๓๐ - ๕๐ เท่า เฮโรอินที่จำหน่ายในประเทศไทยมีอยู่ ๒ ชนิด คือ

๓.๑) เฮโรอินบริสุทธิ์ หรือเรียกว่า เฮโรอินเบอร์ ๔ ลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาวไม่มีกลิ่น รสมขมจัด รู้จักทั่วไปในชื่อ “ผงขาว” นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีผสมในบุหรี่สูบหรือผสมน้ำฉีดเข้าร่างกาย

๓.๒) เฮโรอินผสม หรือเรียกว่า เฮโรอินเบอร์ ๓ หรือไอระเหย เป็นเฮโรอินไม่บริสุทธิ์ เพราะได้ผสมสารอื่นไปด้วย เช่น สารหนู สตรีกนิน ยานอนหลับ กรดประสานทอง แป้งและสีต่าง ๆ จึงทำให้เฮโรอินมีสีต่าง ๆ กัน เช่น สีม่วงอ่อน สีชมพูอ่อน สีชมพูเข้ม สีดินลูกรัง เฮโรอินชนิดนี้มีลักษณะเป็นเกล็ด หรือเป็นก้อนเล็ก ๆ นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีการสูบอาการของผู้เสพเฮโรอิน ดวงตาเหม่อลอย อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ฟุ้งซ่าน มักมีความวิตกกังวลเสมอ มีอาการหายใจช้ากว่าปกติ

^{๒๗} ติมข่าว ไอทีวี, “ถอดรหัส ตอน แกะรอยยาบ้า”, สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี, (๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓).

๔. กัญชา เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้า ลำต้นสูงประมาณ ๒ - ๔ ฟุต ลักษณะใบจะแยกออกเป็นแฉกประมาณ ๕ - ๘ แฉก ขอบใบจะมีรอยหยักอยู่เป็นระยะ ๆ ออกดอกเป็นช่อเล็ก ๆ ตามง่ามของกิ่งและก้าน ฤทธิ์ของกัญชาต่อผู้เสพนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลต่าง ๆ กัน บางรายใช้กินหน่อยก็เกิดอาการเป็นพิษ เช่น เกิดอาการสั่นของกล้ามเนื้อ มีเสียงในหูรู้สึกร้อนในศีรษะและมึนงง มือเท้าเย็น ม่านตาดำขยาย หายใจไม่สะดวก ถ้าอาการมากขึ้นจะคลื่นไส้ อาเจียน ตื่นเต้น กระสับกระส่าย อารมณ์และความคิดสับสน การตัดสินใจและสมาธิเสียไป การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ก็เสียไป คุณสมบัติไม่อยู่สารที่ทำให้เสพติดเป็นน้ำมันกัญชา ซึ่งอยู่ในดอกและใบของต้นกัญชา นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีสูบมีกลิ่นเหมือนหญ้าแห้งไหม้ไฟ ปกติผู้เสพจะรู้ผลของกัญชาภายใน ๑๕ นาที หลังจากสูบแล้วหนึ่งมวนฤทธิ์ของกัญชาจะมีอยู่นาน ๒ - ๔ ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละบุคคลอาการผู้เสพกัญชา พุดเก่งกว่าปกติ ม่านตาดำขยายกว้าง หลุกหลิก ชอบหัวเราะดัง ๆ ไม่มีอาการอดกลั้น ไม่มีเหตุผล อยากรินของหวาน

๕. กระท่อม เป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่ง ส่วนมากพบในทวีปเอเชียโดยเฉพาะประเทศอินเดีย และในประเทศไทย ลักษณะเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่นเป็นไม้เนื้อแข็ง ใช้ใบเป็นสิ่งเสพติด ลักษณะใบคล้ายใบกระดังงา หรือใบฝรั่ง ต้นหนาที่บ ต้นกระท่อมมี ๒ ชนิด คือ

๕.๑) ชนิดก้านและเส้นของใบเป็นสีแดงเรื่อ ๆ

๕.๒) ต้นสีเขียว ใบเขียว ดอกกลมโตเท่าผลพุทราไทย ล้อมรอบด้วยเกสรสีแดงเรื่อ ๆ คล้ายดอกกระถิน อาการผู้เสพใบกระท่อม ในใบกระท่อมมีสารไมตราจันนินที่มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง จึงทำให้ทำงานไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย ไม่หิว ทนแดดได้นาน แต่ไม่ชอบถูกฝน

๖. ยาบ้า เป็นชื่อที่ใช้เรียก ยาเสพติดที่มีส่วนผสมของสารเคมีประเภทแอมเฟตามีน (Amphetamine) สารประเภทนี้แพร่ระบาดอยู่ ๓ รูปแบบด้วยกัน คือ แอมเฟตามีนซัลเฟต เมทแอมเฟตามีน และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ซึ่งจากผลการตรวจพิสูจน์ ยาบ้าปัจจุบันที่พบอยู่ในประเทศไทยมักพบว่าเกือบทั้งหมดมีเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ผสมอยู่ยาบ้า จัดอยู่ในกลุ่มยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท มีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบนขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๖ - ๘ มิลลิเมตร ความหนาประมาณ ๓ มิลลิเมตร มีสีต่าง ๆ กัน เช่น ส้ม น้ำตาล ม่วง เขียว มีสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนเม็ดยา เช่น พ,m,M,PG, WY สัญลักษณ์รูปดาว ,รูปพระจันทร์เสี้ยว,๘๘ เป็นต้น อาการผู้เสพยาบ้า มักจะทำตัวเกะกะระราน หงุดหงิด อยู่ไม่สุข กระวนกระวาย ไม่อยากรับประทานอาหาร ปากแห้ง ชอบเลียริมฝีปาก ชอบบอหรือเกาจมูก

๗. ยาอี หรือยาเลิฟ เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) เป็นยาเสพติดกลุ่มเดียวกันจะแตกต่างกันบ้างในด้านโครงสร้างทางเคมีเท่าที่พบส่วนใหญ่จะมีองค์ประกอบทางเคมีที่สำคัญ คือ ๓,๔ (Methylenedioxy methamphetamine (MDMA) , ๓,๔ Methylenedioxy amphetamine (MDA) และ ๓,๔ Methylenedioxy ethamphetamine (MDE หรือ MDEA) ลักษณะของยาอีมีทั้งเป็นแคปซูลและเป็นเม็ดยาสีต่าง ๆ แต่ที่พบในประเทศไทยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๘ - ๑.๒ ซม. หนา ๐.๓ - ๐.๔ ซม. ผิวเรียบ และปรากฏสัญลักษณ์บนเม็ดยาเป็นรูปต่างๆ เช่น กระต่าย,ค่างคาว,นก,ดวงอาทิตย์,P.T., เป็นต้น การออกฤทธิ์ จะออกฤทธิ์ใน ๒ ลักษณะ คือ ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทในระยะสั้นๆ หลังจากนั้นจะออกฤทธิ์หลอนประสาทอย่างรุนแรงอาการผู้เสพยาอี เหงื่อออกมาก หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ระบบประสาทการรับรู้

เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (Psychedelic) ทำให้การได้ยินเสียงและการมองเห็นแสงสีต่างๆ ผิดไปจากความเป็นจริง เคลิบเคลิ้ม ควบคุมอารมณ์ไม่ได้

๘. ยาเค มาจากคำว่า เคตามีน (Ketamine) เคตาวา (Ketava) หรือ เคตาลา (Ketalar) ยาเคถูกสังเคราะห์ขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์โดยใช้เป็นยาสลบมีชื่อเรียกในวงการแพทย์ว่า “KETAMINE HCL.” มีลักษณะเป็นผงสีขาว หรือเป็นน้ำบรรจุอยู่ในขวดสีชา สาเหตุที่ทำให้ยาเค กลายเป็นปัญหาเพราะวัยรุ่นบางกลุ่มได้นำยาเคมาใช้เป็นสิ่งมีนเมา โดยนำมาทำให้เป็นผงด้วยการกรรวิธีผ่านความร้อน จากนั้นจึงนำมาสูดดมเพื่อให้เกิดอาการมีนเมาและมักพบว่า การนำยาเคมาใช้ร่วมกับยาเสพติดร้ายแรงชนิดอื่น เช่น ยาอี และโคเคนอาการผู้เสพยาเค เคลิบเคลิ้ม มึนงง ความคิดสับสน ตาลาย หูแว่ว การรับรู้และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไป การเคลื่อนไหวของร่างกายไม่สัมพันธ์กัน

๙. สารระเหย มีวัยรุ่นจำนวนมากที่หลงผิดหันไปสูดดมสารระเหย โดยไม่รู้ว่สารระเหยมีพิษร้ายแรง การสูดดมสารระเหยจนติดและเป็นเวลานานจะทำให้ระบบต่างๆ ในร่างกายถูกทำลาย เกิดสภาพพิการถาวรไม่สามารถแก้ไขให้กลับคืนสู่ปกติได้ เช่น ระบบสร้างโลหิตถูกทำลายทำให้เกิดมะเร็งในเม็ดเลือด ระบบประสาทถูกทำลายทำให้สมองพิการ เป็นต้น อาการผู้เสพยาเค คล้ายคนเมาเหล้า ลื่นแข็งพูดลำบาก ตาพร่า ง่วงซึม เดินโซเซความจำเสื่อม ประสาทหลอน

๑๐. เห็ดขี้ควาย เป็นเห็ดพิษซึ่งขึ้นอยู่ตามกองมูลควายแห้ง สีของเห็ดจะมีสีเหลืองซีดคล้ายสีฟางแห้ง บนหัวของร่มจะมีสีน้ำตาลเข้มจนถึงสีดำ บริเวณก้าน (Stalk) ที่ใกล้จะถึงตัวร่มจะมีแผ่นเนื้อเยื่อบางๆ สีขาวแผ่ขยายออกรอบก้าน แผ่นนี้มีลักษณะคล้ายวงแหวน เห็ดขี้ควาย เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในบรรดานักท่องเที่ยวว่า “Magic Mushroom” มีการแพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม และในบางพื้นที่ของประเทศ เช่น ภาคใต้อาการผู้เสพ ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายของแต่ละบุคคล สำหรับคนไทยไม่นิยมบริโภคเห็ดชนิดนี้เลย เพราะทราบว่าเป็นเห็ดพิษ กินเข้าไปแล้วจะรู้สึกร้อนวูบวาบตามเนื้อตามตัว แน่นหน้าอก ไม่สบาย บางครั้งคลื่นไส้อาเจียน^{๒๘}

๒.๒.๘ โทษและผลกระทบของยาเสพติด

ยาเสพติดให้โทษทั้งต่อตนเอง (ร่างกาย/จิตใจ) ต่อผู้อื่น (ครอบครัวคนรอบข้าง) และต่อสังคม หรือจะมองอีกมุมหนึ่ง ยาเสพติดให้โทษทั้งในแง่ของกฎหมายและศีลธรรมเป็นส่วนมาก แต่ก็มียาเสพติดบางชนิดที่ถือว่าผิดศีลธรรมแต่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น บุหรี่ สุรา เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะไม่ผิดกฎหมายแต่ก็ให้โทษทั้งสามส่วนครบทั้งโทษต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เมื่อเกิดโทษขึ้นแล้วผลกระทบก็ย่อมมีตามมาอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยง กล่าวคือ เมื่อบุคคลใดได้เสพยาเสพติดเข้าไปแล้วผลกระทบต่อตนเองก็มีทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือสุขภาพเสีย เสียทรัพย์สินในการซื้อหาเสพติดมาเสพ ทางอ้อมคือเสียเวลาที่จะทำอย่างอื่นที่เป็นความดี เสียบุคลิกภาพ สติปัญญาเสื่อม เป็นต้น ส่วนผลกระทบต่อคนรอบข้างนั้นเช่นทำให้เสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพิ่มขึ้น เวลาที่จะให้ครอบครัวลดลง เสียเวลาที่ต้องดูแลบำบัดรักษาฟื้นฟู อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น เสียงบประมาณในการที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ตรวจกฎหมายบังคับให้เป็นความผิดเมื่อมีผู้กระทำความผิดที่ผ่าน

^{๒๘} ส่วนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, **ตอบปัญหายาเสพติด, “ไขทุกปัญหา นำพาชีวิตสดใส”** พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ส., ๒๕๔๓), หน้า ๙-๑๘.

กระบวนการทางกฎหมายทั้ง มาตรการ ป้องกัน ปราบปรามบำบัดรักษา ฟันฟู ซึ่งจะสร้างความเสียหายเชื่อมโยงให้กับหลายหน่วยงาน หลายองค์กรในสังคมทำให้สังคมเสียทั้ง เงิน เวลา และโอกาส แห่งการพัฒนาประเทศด้วย จะเห็นได้ว่า ยาเสพติดนั้นเป็นสิ่งที่อันตรายอย่างยิ่งที่ให้โทษแต่เพียงฝ่ายเดียวที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นสิ่งที่หาประโยชน์มิได้เลยทั้งประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

๒.๒.๙ ปัญหาและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ภาวะการผลิตยาเสพติดในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศไทยในพื้นที่ภาคเหนือ มีการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเฮโรอินเป็นผลิตเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้ามากขึ้น กลุ่มการค้าเฮโรอินในประเทศไทยหาซื้อเฮโรอินได้ยากขึ้น แต่กลับมีการแพร่ระบาดของยาบ้าเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในรอบปี ๒๕๔๓ การค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้าภายในประเทศไทยขยายตัวเพิ่มมากขึ้นกว่า ๒๐๐ % เมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๒ และขยายตัวเพิ่มมากขึ้นกว่า ๔๐๐ %เมื่อเทียบกับการจับกุมในปี ๒๕๔๑ ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกันทั่วทุกภูมิภาคของประเทศในสถานะการณ์ปัจจุบัน ประเมินการได้ว่าผู้ติดยาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดกว่า ๙๐ % เป็นผู้เสพยาบ้า ที่เหลือเป็นผู้เสพยาเสพติดชนิดอื่น ซึ่งมีปริมาณเล็กน้อยเท่านั้นเมื่อเทียบกับยาบ้า แหล่งที่มาของยาบ้าก็มาจากพื้นที่ภาคเหนือซึ่งเป็นแหล่งรับยาบ้าจากแหล่งผลิตในประเทศพม่า ภาคกลางเป็นแหล่งพักยาบ้าที่สำคัญที่ลำเลียงโดยทางรถยนต์จากพื้นที่ทางภาคเหนือ แหล่งพักยาเสพติดของเครือข่ายการค้ายาบ้าเหล่านี้มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับตลาดยาเสพติดในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานครนอกจากนี้ยังมีความเชื่อมโยงกับภาคอื่นๆ ด้วย รวมถึงทางด้านทะเลอันดามันได้มีการลำ เลียงขึ้นฝั่งที่พื้นที่ภาคใต้ของไทย เพื่อลำ เลียงมาทางพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร โดยได้มีการจับกุมยาบ้าในเส้นทางลำเลียงดังกล่าวคือ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๓ ที่ด่านกักสัตว์ สภต.ห้วยยาง อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ จับกุมยาบ้า จำนวน ๔,๓๕๔,๐๐๐ เม็ด และเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ร่วมกับกองเรือ ภาคที่ ๓ กองเรือยุทธการ ร่วมจับกุมยาบ้าจำนวน ๗,๗๙๘,๐๐๐ เม็ด และเฮโรอิน ๑๑๖ กิโลกรัม ชุกซ่อนในเรือประมงขณะลอยลำเหนือน่านน้ำไทย ซึ่งจากการประเมินสถานการณ์เชื่อว่าแนวโน้มของการใช้เส้นทางลำเลียงทางทะเลอันดามันจะยังคงต่อเนื่องไปในระยะ ๔ - ๕ ปีข้างหน้า หากว่าแหล่งผลิตยาบ้าส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในประเทศพม่า^{๒๙}

ปัญหาที่เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นมีอยู่ ๒ ประเด็น คือ

ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน คำว่าปัจจัยภายนอกนั้นย่อหมายถึงการลักลอบผลิตยาเสพติดนอกเขตประเทศไทยซึ่งเป็นปัจจัยที่เราไม่สามารถควบคุมได้ ส่วนปัจจัยภายในก็คือ ท่าทีของบุคคลผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่จะไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของยาเสพติด ซึ่งก็หมายถึงประชาชนคนไทยทุกคนที่เป็นเจ้าของประเทศเพราะอย่างน้อยที่สุดก็ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทั้งนี้ปัญหายาเสพติดนั้นเป็นปัญหาของสังคมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องมีความรู้สึกที่ว่าตนเกี่ยวข้องด้วยจึงจะสามารถร่วมกันแก้ปัญหาเสพติดนี้ได้ ถึงแม้ว่าตนจะไม่ได้เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในฐานะผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใดๆ ก็ตาม แต่ก็ย่อมที่จะได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่ดีนั่นเอง

^{๒๙} ศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ, “สถิติผลการจับกุมเมทแอมเฟตามีนทั่วประเทศปี ๒๕๔๓”, สำนักงาน ป.ป.ส., กรุงเทพมหานคร, มีนาคม ๒๕๔๔ (อัดสำเนา) , หน้า ๔

หากพิจารณาปัจจัยภายในที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยนั้น ปัญหาสารเสพติดมีโครงสร้างและองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๓ ส่วน คือ สภาพชุมชน ครอบครัวและตัวสารเสพติด มีรายละเอียดดังนี้

๑. สภาพชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ ที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง หากสภาพแวดล้อมในชุมชนไม่ดี มีแหล่งมั่วสุมกลุ่มผู้ค้า กลุ่มผู้เสพเป็นแหล่งชุมนุมอบายมุขในชุมชน วิถีชีวิตในชุมชนมีค่านิยมที่ผิดพลาด ยกย่องสนับสนุนคนชั่วที่มีเงินขาดการควบคุมที่เข้มแข็ง ขาดปัจจัยที่จะชักนำไปในทางที่ดี ชุมชนดังกล่าวย่อมที่จะเป็นชุมชนที่เอื้ออำนวยต่ออบายมุขในทุกเรื่อง

๒. ครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เพราะชีวิตทุกชีวิตในครอบครัวคือสมาชิกของสังคมเริ่มต้นทุกระดับตั้งแต่ ครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค ประเทศ และเป็นสมาชิกของโลกที่เรียกว่า พลโลก ด้วยกันทุกชีวิต ถ้าครอบครัวดี เข้มแข็ง และมีคุณภาพ ปัญหาอื่นๆ ที่ตามมาก็ลดน้อยลง ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากครอบครัวมีปัญหา อาจจะได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่ วิธีการดำเนินชีวิตของพ่อแม่ วิธีเลี้ยงดูลูก ค่านิยมทางครอบครัว และเศรษฐกิจของครอบครัว ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัวทั้งสิ้น หากครอบครัวบกพร่องผลที่จะเกิดกับครอบครัวก็คือ สมาชิกในครอบครัวมีปัญหา เมื่อปัญหาเกิดก็ย่อมกระทบเชื่อมโยงถึงสังคมทุกระดับดังที่กล่าวข้างต้น

๓. ตัวสารเสพติดหรือตัวยาสเสพติด เนื่องจากมีคุณสมบัติเสพติดแล้วติดมีความต้องการในปริมาณที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นส่วนที่เป็นปัญหาเนื่องจากเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดอุปสงค์ และอุปทานของยาเสพติด เมื่อมีความต้องการของผู้ซื้อ ผู้เสพ (อุปสงค์) ก็ย่อมมีการตอบสนองจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย (อุปทาน) โดยมีตัวสารเสพติดหรือยาเสพติดเป็นสินค้าสนองความต้องการทั้งสองฝ่าย • อุปสงค์ ของผู้เสพ คือ ความต้องการยาเสพติดมาเสพเพราะติดยาเสพติดนั้นแล้ว และต้องการในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นด้วยฤทธิ์ของยาที่มีผลต่อทางร่างกายและจิตใจ เป็นความหลงผิดที่เกิดขึ้นเป็นหลัก (โมหะนำ ตามด้วยโทสะเมื่อขาดยา หรือเมายาแล้วอาละวาด)

อุปทาน ของผู้ผลิต และจำหน่าย คือ ความต้องการที่จะเพิ่มปริมาณการผลิตและจัดจำหน่ายยาเสพติด เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด (โลภะนำ ตามด้วยโทสะและโมหะ) เป็นความโลภผสมความหลงผิดของผู้ผลิตและจำหน่าย และบางครั้งมีโทสะเข้ามาเกี่ยวข้องส่งผลให้มีการเบียดเบียนฆ่าฟันกัน เมื่อมีการขัดผลประโยชน์หรือหักหลังธุรกิจค้ายาเสพติด หรือสุดท้ายถูกจับกุมและต้องโทษประหารชีวิต หรือถูกวิสามัญฆาตกรรมขณะจับกุม เป็นต้น ทั้งอุปสงค์และอุปทาน ที่มีพัฒนาการที่สอดคล้องกันด้วยการอิงอาศัย ตัวสารเสพติดหรือยาเสพติดเป็นสื่อ เป็นวัตถุตัวกลางเชื่อมโยงให้เกิดการตอบสนองซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุที่อุปสงค์และอุปทานสอดคล้องกันจึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญห โดยเฉพาะหากมองในแง่ของการปราบปรามในบริบทของกฎหมายแล้วนั้น ยากต่อการที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายได้เพราะทั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้เสพ ต่างก็เป็นพวกเดียวกัน มีผลประโยชน์ที่เอื้ออิงอาศัยกัน เป็นคดีที่ทำเจ้าทุกข์มาชี้โทษไม่ได้ จึงยากต่อการดำเนินการให้บรรลุผล

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า)

ยาบ้า หรือยาม้า หรือแอมเฟตามีน เป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นว่า ยาขยัน ยาโต๊ป ยาแก้ง่วง เป็นยากระตุ้นประสาท มีลักษณะเหมือนเม็ดยาขนาดเล็กทั่ว ๆ ไป อาจมีสีขาว เหลือ น้ำตาล หรือหลาย ๆ สี ยาบ้าที่ขายแต่ละแห่งจะผลิตไม่เหมือนกัน โดยจะมีสารกระตุ้นประสาทที่แตกต่างกันเป็นส่วนประกอบ เช่น เมทแอมเฟตามีน หรืออีฟิดรีน และมักจะมีคาเฟอีนผสมอยู่ด้วย^{๓๐}

ยาบ้าเป็นชื่อที่กระทรวงสาธารณสุขตั้งขึ้นมาแทนชื่อยาม้าเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง แต่เดิมนิยมเรียกว่า ยาม้า เพราะมาจากเครื่องหมายการค้าของบริษัท Wellcome ซึ่งเป็นบริษัทแรกที่ส่งยาชนิดนี้มาขายในประเทศไทย ยาม้ามีสารประกอบหลักในกลุ่ม Amphetamine เป็นยาอันตรายที่แพร่หลายทั่วไปทั้งในสหรัฐอเมริกา ยุโรป และเอเชีย เพราะผลิตง่ายและมีความต้องการของตลาด โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น

แอมเฟตามีน เป็นสารที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นมาในปี ค.ศ. ๑๘๘๗ โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันชื่อ เอเดเลียวโน (Edeleno) ในรูปของแอมเฟตามีนซัลเฟต (Amphetamine Sulphate)^{๓๑}

เมทแอมเฟตามีนถูกสังเคราะห์ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๙ โดยนักเภสัชวิทยาชาวญี่ปุ่นชื่อ A.Ogata ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับที่แอมเฟตามีนถูกสังเคราะห์ขึ้น หลังจากถูกสังเคราะห์ขึ้นมาแล้ว นักวิทยาศาสตร์ใช้เวลาศึกษาคุณสมบัติทางเภสัชวิทยาของสารกลุ่มนี้อยู่หลายปี จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๓๐ จึงได้ค้นพบคุณสมบัติทางเภสัชวิทยาของสารกลุ่มแอมเฟตามีนด้วยคุณสมบัติที่มีต่อประสาทซิมพาเทติก (Sympathetic nerve) ทำให้มีการนำสารกลุ่มนี้ไปใช้เป็นยาเพื่อทำให้หลอดเลือดดำหดตัว แอมเฟตามีนถูกนำมาผลิตเป็นยาออกวางจำหน่ายในท้องตลาดเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๓๒ ภาคใต้ชื่อทางการค้า “เบนซิดรีน” เป็นยาตามสำหรับบรรเทาอาการคัดจมูกสามารถซื้อขายกันได้โดยไม่ต้องใช้ใบสั่งแพทย์ หลังจากยานี้ออกวางจำหน่ายในท้องตลาดได้ไม่นานผู้ใช้ก็ค้นพบว่ายานี้มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลางอย่างแรง ด้วยฤทธิ์กระตุ้นประสาทอย่างแรงนี้เองที่ทำให้วงการแพทย์นำเอายาเหล่านี้มาใช้ในการบำบัดรักษาโรค ที่นิยมใช้กันมากคือใช้ในการบำบัดรักษาโรคหลับหลับ (Narcolepsy) โรคซึมเศร้าบางชนิด และโรคอ้วน การมียานี้ในรูปแบบของยาเม็ดและยาฉีดวางจำหน่ายในท้องตลาด ทำให้ผู้ใช้ยาสามารถหายาเหล่านี้มาใช้ นอกวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้ใช้ยาสามารถหายาเหล่านี้มาใช้นอกวัตถุประสงค์ในทางการแพทย์ได้โดยไม่ยากนัก การใช้แอมเฟตามีนในทางที่ผิดเริ่มปรากฏให้เห็นหลังจากยาตามเบนซิดรีนถูกวางจำหน่ายในท้องตลาดไม่นานนัก ผู้ใช้ยาในทางที่ผิดจะซื้อยาตามชนิดนี้แล้วนำมาทุบให้แตกเพื่อเอาไส้กระดาษที่อยู่ด้านในซึ่งมีแอมเฟตามีนอยู่ประมาณ ๒๕๐ มิลลิกรัมไปใช้เสพ วิธีนี้อาจทำได้โดยกระดาษที่ชุบแอมเฟตามีนไปเคลือบร่วมกับหมากฝรั่ง หรือไม่ก็นำไปแช่ในเครื่องตีมให้ยาละลายผสมลงไปในเครื่องตีมนั้น ๆ แอมเฟตามีนกลายเป็นยาดีในท้องตลาด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาได้ทำการสำรวจในปี ค.ศ.

^{๓๐} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานกฤษฎีกา, แนวนโยบายการปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๐, หน้า ๒๒๕-๒๒๖.

^{๓๑} พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, “แนวการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด”, ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒).

๑๙๖๒ พบว่า แอมเฟตามีนที่ผลิตขึ้นมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายมีจำนวนมากกว่า ๘,๐๐๐ ล้านเม็ด ต่อปี และแนวโน้มในการผลิตก็เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี แอมเฟตามีนที่ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐ ถึง ค.ศ. ๑๙๖๐ ส่วนใหญ่เป็นยาที่ได้มาโดยใช้ใบสั่งแพทย์ โดยผู้ขายยาในทางที่ผิดส่วนใหญ่จะ ให้แพทย์ที่ตนคุ้นเคยเขียนใบสั่งยาให้โดยมีผลประโยชน์^{๓๒} ตอบแทน

วัฒนธรรมการใช้อย่างกระตุ้นประสาทเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อประมาณปลายปี ค.ศ. ๑๙๖๐ จากการใช้เมทแอมเฟตามีนชนิดเม็ด ผู้ขายยาในทางที่ผิดเริ่มหันไปขายเมทแอมเฟตามีนชนิด ฉีด สไตล์การดำเนินชีวิตของผู้ใช้เมทแอมเฟตามีนชนิดฉีดในยุคนั้นจะเป็นแบบฮิปปี้ คนทั่วไปหรือผู้ที่ ใช้ยาในทางที่ผิดจะเรียกกลุ่มผู้ขายยาเมทแอมเฟตามีนชนิดฉีดว่าเป็นพวก “Speed Freak” นิยามของ คำว่า Speed Freak แปลเป็นภาษาไทยคือ “ผู้ติดเมทแอมเฟตามีนชนิดฉีด” การใช้เมทแอมเฟตามีน ชนิดฉีด ฉีดเข้าหลอดเลือดดำ เป็นรูปแบบของการใช้ยาในทางที่ผิดที่เป็นอันตรายเป็นอย่างมาก และการใช้ยาในลักษณะนี้ก่อให้เกิดอาการต้านยา (Tolerance) ขึ้นได้กับผู้ใช้นั้น ฉะนั้นจึงพบว่าในหมู่ผู้ใช้ เมทแอมเฟตามีนชนิดฉีดมีบางคนจะใช้อย่างมากถึง ๑๕ กรัมในหนึ่งวัน^{๓๓}

ยาในกลุ่มแอมเฟตามีนที่แพร่ระบาดอยู่ในสังคมขณะนี้ จากการศึกษาพบว่า เป็นยาที่ผลิต ขึ้นมาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่เกิดการรั่วไหลออกนอกระบบการควบคุมไปสู่ตลาดมืดโดยมีการ ประมาณกันไว้ว่าในช่วงก่อนปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ประมาณร้อยละ ๕๐ ของยาในกลุ่มแอมเฟตามีนที่ผลิต อย่างถูกต้องตามกฎหมาย จะรั่วไหลออกนอกระบบไปสู่ตลาดมืด โดยอาศัยการปลอมแปลงเอกสารที่ เกี่ยวข้องหรือไม่ก็โจรกรรมยาจากโกดังที่เก็บยา และการนำยากระตุ้นประสาทไปใช้ในทางที่ผิดได้ ก่อให้เกิดปัญหาแทรกซ้อนทางสังคมขึ้นมาเรื่อยๆ รัฐบาลของหลายประเทศจึงได้เริ่มเข้มงวดกับยา เหล่านี้ โดยมีการออกกฎหมายควบคุม การผลิต การนำเข้า การขาย และการบริโภคยาในกลุ่มแอม เฟตามีนอย่างรัดกุม ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายควบคุมยาในกลุ่มนี้ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๐ สำหรับประเทศไทยนั้นการควบคุมยาในกลุ่มแอมเฟตามีนเริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ (ค.ศ. ๑๙๕๕) โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงฯ เรื่อง ระบุยาอันตรายตามความใน พระราชบัญญัติการขายยา พ.ศ. ๒๔๙๓ (ค.ศ. ๑๙๕๐) ระบุให้ยาจำพวกเร่งเมตลลาที่ได้มาจากการ สังเคราะห์ (Synthetic medulla stimulant drugs) ทุกชนิดเป็นยาอันตราย ประกาศฯ ฉบับนี้ ประกาศเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๙๘ ประกาศฉบับนี้มีผลให้ยาในกลุ่มแอมเฟตามีนถูกควบคุมเป็นยา อันตราย นับได้ว่าประเทศไทยมีได้ล่าช้าทางวิชาการเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศตะวันตก เพราะ ในขณะที่ประเทศตะวันตกกำลังเผชิญกับคลื่นลูกแรกของการแพร่ระบาดของยาในกลุ่มแอมเฟตามีน ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๖๐ นั้น ประเทศไทยได้ออกกฎหมายมาควบคุมการแพร่ระบาดของยาใน กลุ่มแอมเฟตามีนในประเทศไทยได้ เพราะผู้ขายยาในทางที่ผิดยังสามารถหาซื้อได้จากร้านขาย ยาตามเสฟได้ ปัญหาได้ทวีความรุนแรงจนกลายเป็นคลื่นลูกแรกของการแพร่ระบาดของยาในกลุ่มแอม เฟตามีนในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๑๐ (ค.ศ. ๑๙๕๘-๑๙๖๘) กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ ดำเนินมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหานี้ โดยออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขระบุให้แอมเฟ

^{๓๒} ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมหลักทฤษฎีและมาตรการ, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๔.

^{๓๓} สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, รายงานสถิติการปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธร เมืองนครสวรรค์, ๒๕๕๓, หน้า ๑๐๒-๑๐๓.

ตามีนและเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ (ค.ศ. ๑๙๒๒) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๗๙ (ค.ศ. ๑๙๓๖) ประกาศฯ เรื่องนี้ ประกาศเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๑๘ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๒ ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งกระทำ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อร่วมมือกับประเทศภาคีอื่น ๆ ควบคุมการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน หรือการมีไว้ในครอบครองวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ มิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคม ประเทศไทยจึงได้ตราพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ออกมาบังคับใช้โดยกฎหมายฉบับนี้ ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ จากนั้นกระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงฯ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐) เรื่องระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งในประกาศฉบับนี้ได้ประกาศระบุให้ยาในกลุ่มแอมเฟตามีนทั้งหลายเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่ ๒ โดยประกาศฉบับนี้ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๒๐ หน้า ๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๐ ผลจากการออกประกาศกระทรวงฯ ดังกล่าว ทำให้มีการโอนอำนาจในการควบคุมยาในกลุ่มแอมเฟตามีนจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ มาอยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังทราบในปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทยสถานการณ์ทางด้านการแพร่ระบาดของยากระตุ้นประสาทก็จะมีเหมือนกับสถานการณ์ที่เกิดในสหรัฐอเมริกา หลังจากที่กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศฯ กำหนดให้แอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้ว ต่อมาก็ย้ายมาถูกควบคุมเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ ยาดังกล่าวถูกห้ามมิให้มีการผลิตนำเข้าและขายในราชอาณาจักรอย่างเด็ดขาด การแพร่ระบาดของยาเหล่านี้โดยมีร้านขายยาเป็นแหล่งซื้อขายก็เริ่มหมดไป การนำเข้าประเทศกระทำได้ยากเพราะเจ้าหน้าที่กวดขันมาก ยากระตุ้นประสาทที่มีแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนเป็นตัวยาสสำคัญจึงกลายเป็นสิ่งที่หาได้ยากในท้องตลาด จากการศึกษาพบว่ายาเม็ดกระตุ้นประสาทที่ผู้ใช้เรียกกันว่า “ยาม้า” นั้น เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านยาให้เห็นเมื่อประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยพบว่า ยาม้าที่ลักลอบขายในตลาดมืด จะมีตัวยาสสำคัญเป็นคาเฟอีนและอีเฟดรีน มีทั้งที่เป็นยาเดี่ยวและยาส่วนผสม และตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นต้นมา ยาม้าที่ขายกันในตลาดมืดส่วนใหญ่จะเป็นยาที่มีคาเฟอีนหรืออีเฟดรีนเป็นส่วนผสมแทบทั้งสิ้น ไม่ค่อยพบยาม้าที่มีแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนเป็นตัวยาสสำคัญ แสดงให้เห็นว่าผู้ลักลอบค้ายากระตุ้นประสาทเหล่านี้อยู่ในภาวะขาดแคลนตัวยาสแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนจึงได้หันไปใช้สารที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทชนิดอื่น ๆ เช่น คาเฟอีนและอีเฟดรีนนำมาผลิตเป็นยาม้าแล้วหลอกขายให้ผู้ใช้ยาเหล่านี้โดยลักษณะของเม็ดยาจะทำเหมือนกับยาม้าที่มีแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนทุกอย่าง โดยทั่วไปที่พบจะเป็นเม็ดกลมแบบสีขาวด้านหนึ่งของเม็ดยาจะปั๊มเป็นสัญลักษณ์รูปหัวม้าหมากรุก อีกด้านของเม็ดจะปั๊มเป็นตัวอักษรว่า LONDON ยาม้าเทียมเหล่านี้ปรากฏตัวอยู่ในตลาดประมาณ ๘

ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๓๑ จากนั้นเริ่มหายไปเพราะผู้ใช้และผู้ค้ารายย่อยเริ่มรู้เท่าทันว่ายาเหล่านี้ไม่ใช่ของจริงราคาซื้อขายในตลาดมืดจึงต่างกัน

๒.๓.๑ สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด (ยาบ้า)

ยาบ้ามีการระบาดรุนแรงในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาและยังคงมีความรุนแรงมากขึ้น ไม่มีแนวโน้มจะลดลง ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การค้า และการแพร่ระบาด เนื่องจากสาเหตุและปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดการระบาดรุนแรงดังนี้^{๓๔}

๑) เรื่องของการผลิต การผลิตอาศัยเทคโนโลยีและสารตั้งต้นที่หาง่ายกว่าเฮโรอีนมาก การผลิตแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอนได้แก่ การผลิตหัวเชื้อยาบ้าและการผลิตประเภทอัดเม็ด การผลิตหัวเชื้อยังคงจำกัดอยู่ในพื้นที่ภาคกลางเพราะเพื่อความสะดวกในการขนถ่ายสารตั้งต้นมายังแหล่งผลิตหัวเชื้อ

๒) แหล่งผลิตที่ใหญ่ที่สุดอยู่ในประเทศพม่า โดยกลุ่มว้ายังคงเป็นกลุ่มที่มีบทบาทหลักในการผลิต ประกอบกับความสัมพันธ์กับรัฐบาลพม่าที่เริ่มมีความหวาดระแวงไม่เชื่อใจซึ่งกันและกัน ทำให้กลุ่มว้ายต้องเพิ่มการสะสมทุนและทรัพยากรเป็นจำนวนมากเพื่ออาจจะต้องสู้รบกับพม่าอีกครั้ง สาเหตุนี้เป็นไปได้สูงทำให้เพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น แหล่งผลิตยังขยายตัวออกไปในประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ เช่น กัมพูชาที่มีการผลิตที่จังหวัดเกาะกงติดต่อกับจังหวัดตราด สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการผลิตที่แขวงบ่อแก้วติดต่อกับจังหวัดเชียงราย เป็นต้น และแหล่งผลิตภายในประเทศไทยเป็นลักษณะอัดเม็ดมีแหล่งอยู่ในจังหวัดสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ ปรานินบุรี นครปฐม เชียงราย และราชบุรี เป็นต้น

๓) กลุ่มผู้ค้า เดิมมีเฉพาะกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่ระดับภาคหรือระดับจังหวัดส่งขายให้ลูกค้ารายย่อยในเครือข่ายของตนเท่านั้น การค้าจึงอยู่ในวงจำกัดเฉพาะเครือข่ายนั้น ๆ แต่เนื่องจากแหล่งผลิตมีจำนวนมากและผลิตได้ง่ายขึ้น ประกอบกับการค้าที่ไม่ต้องผ่านคนกลางจะทำให้มีผลกำไรสูงผู้ค้ารายย่อยบางส่วนจึงต่อตรงไปยังกลุ่มผู้ผลิตและการซื้อขายรายได้จึงเกิดผู้ค้ารายใหม่จำนวนมากและสร้างเครือข่ายของตนเองขึ้น ขณะที่ผู้ค้ารายเก่ายังคงค้าอยู่เหมือนเดิม

๔) การลักลอบนำเข้ายาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านนับพันกิโลเมตร ทำให้การลักลอบนำเข้าทำได้ง่ายมากตลอดแนวโดยเฉพาะบริเวณจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา หากสามารถสกัดกั้นการลักลอบนำเข้าได้มากเท่าใดปริมาณการแพร่ระบาดในประเทศไทยก็จะลดลงมากเท่านั้น

๕) กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น ร่วมกับกลุ่มข้าราชการของรัฐบางคนที่มีพฤติกรรมปกป้องคุ้มครองกลุ่มผู้ค้ายาบ้าจนกลายเป็นฐานการค้ายาบ้าที่เข้มแข็งในระดับท้องถิ่นจำหน่ายในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง

๖) การเห็นประโยชน์จากการเสพยาบ้าเฉพาะหน้า เช่น เพื่อการทำงาน เพื่อความบันเทิง สนุกสนาน ทำให้เข้าไปสู่กระบวนการใช้ยาบ้าเกือบตลอดเวลา โดยไม่คำนึงถึงโทษพิษภัยที่จะเกิดขึ้น

๗) พฤติกรรมการเสพยาบ้า เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งโดยเปลี่ยนวิธีการเสพจากวิธีกินมาเป็นวิธีสูบควันเพราะยาบ้าจะออกฤทธิ์เร็วขึ้น หรือเสพยาบ้าผสมกับสารเฮโรอีนทำให้สามารถทำงานได้มากยิ่งขึ้น มีกำลังมากขึ้น

^{๓๔} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย, ๒๕๕๑, หน้า ๑-๓.

๘) การล่อลวงให้นักเรียนบางคนติดยาและให้เป็นคนขายยาบ้าในโรงเรียนโดยมีเงินหรือยาบ้าให้เป็นสิ่งตอบแทน วิธีขายตรงเช่นนี้เป็นลูกโซ่เพื่อหวังให้เด็กนักเรียนทุกรายติดยาบ้าจะได้ขายได้ปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากการศึกษาเอกสารสรุปได้ว่า ยาเสพติดประเภทยาบ้ามีชื่อเรียกทั่วไปคือ ยาม้า มักใช้ในหมู่นักใช้แรงงาน เช่น กรรมกร ผู้ขับรถบรรทุก ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นยาบ้า จากเดิมที่ลักลอบค้าขายกันในราคาเม็ดละ ๕๐ บาท ปัจจุบันราคาแพงเป็นหลักร้อย โดยสารตั้งต้นยังเป็นสารชนิดเดิม ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นจนมีผู้ที่หลงเข้าไปเสพได้รับพิษอันตรายจากการเสพและติดยาเสพติดชนิดนี้เพิ่มมากขึ้น

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด^{๓๕}

๒.๔.๑ หลักการแก้ปัญหายาเสพติด

การใช้”พลังแผ่นดิน” เพื่อเอาชนะยาเสพติดเป็นการผสมพลังทุกส่วน ทุกสิ่งที่มีอยู่เพื่อร่วมดำเนินการจัดการกับปัญหายาเสพติดด้วยแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ภายใต้หลักการแก้ปัญหายาเสพติด ๒ ประการคือ ประการที่หนึ่งเป็นการแก้ไขโดยสังคม ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสังคมอันเป็นการแก้ไขปัญหาที่รากหญ้าซึ่งนับได้ว่าเป็นต้นเหตุที่แท้จริงและประการที่สองเป็นการแก้ไขโดยรัฐบัญญัติหรือกฎหมายซึ่งแยกออกเป็น ๔ มาตรการ ดังนี้

๑) มาตรการป้องกัน ซึ่งเป็นการกำหนดกลวิธีดำเนินงาน การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้ประชาชนได้ทราบ เพื่อให้เกิดการตระหนักและการตื่นตัวต่อปัญหายาเสพติดด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- ก. การให้การศึกษา เช่นการฝึกอบรม เป็นต้น
- ข. การให้บริการสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์
- ค. การให้ทางเลือก เช่นการฝึกอาชีพตามหมู่บ้าน เป็นต้น
- ง. การเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ค้ายาเสพติด
- จ. การสอดแทรก เช่น การสงเคราะห์บำบัดแก่ผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น
- ฉ. การใช้นวัตกรรม เช่นการใช้สุนัขสงครามในการตรวจสอบยาเสพติดในชุมชน
- ช. ด้านแนววัฒนธรรมชุมชน เช่น ควรให้มีการเลิกใช้ยาเสพติดในการรับรองแขกในชุมชน

เป็นต้น

๒) มาตรการบำบัดรักษา เป็นการลดอุปสงค์ (Demand)ของยาเสพติดด้วยการลดจำนวนผู้เสพซึ่งจะทำให้การผลิตลดลงอันเป็นการลดอุปทาน (Supply) อีกทั้งยังเป็นตามหลักที่ว่าผู้เสพคือผู้ป่วยต้องได้รับการบำบัดรักษา ซึ่งมีกฎหมายรองรับ

๓) มาตรการปราบปราม เป็นการขจัดการค้า ตลอดจนการกระทำความผิดอื่นๆ ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ

- ก. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

^{๓๕} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย, ๒๕๕๑, หน้า ๕-๙.

- ข. กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ค. กฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล
- ง. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๔) มาตรการประสานงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า อันจะช่วยลดขั้นตอนกระบวนการบางอย่าง ทำให้การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดความคล่องตัวส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ

- ก. กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- ข. กฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

จากมาตรการดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์อยู่ ๓ ประการคือ

ประการที่หนึ่ง เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิด ซึ่งรวมถึงผู้กระทำความผิดเป็นผู้เสียหายด้วย อันได้แก่ ผู้เสียหายเองโดยการนำมาตรการตามกฎหมายอาญา คือ ตำรวจ ผู้สนับสนุนผู้ใช้ มาดำเนินการร่วมกับมาตรการการสมคบ มาตรการสนับสนุน ช่วยเหลือตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน สำหรับผู้เสียหาย ได้นำมาตรการบังคับบำบัดรักษาตามกฎหมายอาญาและกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาดำเนินการ

ประการที่สอง เพื่อควบคุมยาเสพติด ซึ่งรวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดด้วยโดยนำมาตรการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโคคาอีนมาดำเนินการ

ประการที่สาม เพื่อจัดการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยการนำมาตรการริบทรัพย์สิน(Assets Forfeiture) มาดำเนินการ ซึ่งแยกออกเป็นมาตรการริบทรัพย์สินทางอาญาตามกฎหมายอาญา และกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๒.๔.๒ กระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกระบวนการยุติธรรม

ในการนำมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้นั้น จำเป็นต้องดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีการกำหนดองค์กร หน่วยงาน ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ รวมทั้งขั้นตอน วิธีการไว้ จึงจะถือว่ามาตรการทางกฎหมายนั้นได้ผลสำเร็จ สำหรับกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดียาเสพติดมีดังนี้

๑. กระบวนการก่อนฟ้องคดี ซึ่งได้แก่ การสืบสวน ตรวจสอบ จับกุม และการสอบสวน
๒. กระบวนการฟ้องคดี
๓. กระบวนการพิจารณาพิพากษา
๔. กระบวนการคุมประพฤติและการบำบัดรักษา
๕. กระบวนการบังคับโทษ

๒.๔.๓ วิธีการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยยุทธศาสตร์การใช้พลังแผ่นดินและแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด ภายใต้หลักการดำเนินนโยบาย คือ การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้

เสพติดได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด ตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติดได้กำหนดวิธีการหรือแนวทางในการเอาชนะปัญหา(วิธีแก้ไขปัญหายาเสพติด) ๙ แนวทาง คือ

- (๑) การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน
- (๒) การควบคุมตัวยาและสารเคมี
- (๓) การปราบปราม
- (๔) การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ
- (๕) การข่าว
- (๖) การอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
- (๗) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (๘) ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- (๙) การวิจัยพัฒนาและติดตามประเมินผล

๒.๔.๔ รูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติด

- (๑) การใช้วิธีชุมชนบำบัด
- (๒) การปรับพฤติกรรมของสมาชิก
- (๓) Fast+Model (ครอบครัว + กิจกรรม+การช่วยตัวเอง+ชุมชน)
- (๔) จีราสา (ยิ้มสู้+ฟังพายุปัญหาไทย+ใส่ใจ+ศีลธรรม+ปฏิบัติ)
- (๕) การฝึกวินัยแบบทหาร
- (๖) รูปแบบกายจิตสังคมบำบัด
- (๗) กลุ่มครอบครัวศึกษา
- (๘) การใช้ยาเมทาโดน(ถอนพิษ)

๒.๕ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวนโยบายแห่งรัฐ

๒.๕.๑ นโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหายาเสพติด^{๓๖}

ปัญหายาเสพติดเป็นวิกฤติอันหนึ่ง ที่คุกคามภาวะความเป็นอยู่ของสังคม เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นรัฐบาลในแต่ละสมัยจึงได้นำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมาเป็นนโยบายอันหนึ่งของรัฐบาลซึ่งเท่าที่ปรากฏในเอกสารมีดังนี้

๑) นโยบายสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร แกลงเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๙ “จะป้องกันและปราบปรามการผลิต และการค้ายาเสพติดให้โทษ และแก้ไขบำบัด ผู้ติดยาเสพติดดังกล่าวให้ได้ผลโดยด่วน...”

๒) นโยบายสมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นโยบายรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ (๑) แกลงเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ นโยบายเกี่ยวกับสังคม “จะเร่งรัดและดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ควบคู่กับการรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด...” นโยบายรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ (๒) แกลงเมื่อ

^{๓๖} สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. <http://www.police.go.th> , สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖.

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๒๒ “ในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะป้องกันและปราบปรามการผลิต การค้า และการเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างจริงจัง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม จะปราบปรามโดยใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด และให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดให้มีการปลูกพืชทดแทนและการพัฒนาชาวไทยภูเขา ส่งเสริมการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพและจิตใจของผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งการสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติด เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคมต่อไป จะร่วมมือกับนานาชาติในการควบคุม ป้องกัน และปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกวิธีทาง...”

๓) นโยบายสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นโยบายรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (๑) แกลงเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ด้านยาเสพติด “จะดำเนินการกวาดล้างแหล่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยเด็ดขาด ضبطปล้น ส่วนทางด้านผู้ติดยาเสพติดจะให้การบำบัดรักษาและอบรมให้ตระหนักถึงภัยอันเกิดจากยาเสพติด...” นโยบายรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (๒) แกลงเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ด้านการขจัดภัยยาเสพติด “จะดำเนินการกวาดล้างแหล่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยเด็ดขาด ضبطปล้น ส่วนทางด้านผู้ติดยาเสพติดจะให้การบำบัดรักษาและอบรมให้ตระหนักถึงภัยอันเกิดจากยาเสพติด...” นโยบายรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (๓) แกลงเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ “อนึ่ง ปัญหาการผลิตและการค้ายาเสพติดยังเป็นปัญหาสำคัญ รัฐบาลจึงมีนโยบาย ที่จะดำเนินการป้องกันและปราบปรามต่อไปอย่างจริงจังและเด็ดขาด ในขณะเดียวกันในด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดรัฐบาลจะร่วมมือกับภาคเอกชนโดยขยายบริการให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้เคราะห์ร้ายเหล่านั้นกลับตนเป็นพลเมืองดี และเป็นกำลังของชาติสืบไป...”

๔) นโยบายสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นโยบายรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (๑) แกลงเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ นโยบายสังคม ด้านความสงบเรียบร้อยในสังคม “รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และยาเสพติดโดยเด็ดขาด...” นโยบายรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (๒) แกลงเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๔ นโยบายสังคม ด้านความสงบเรียบร้อยในสังคม “รัฐบาลจะป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาด โดยร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการทำลายแหล่งผลิตยาเสพติด และขอความร่วมมือจากประเทศที่มีผู้เข้ายาเสพติดสูง ให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ขณะเดียวกันจะเน้นการรณรงค์ในกลุ่มเยาวชนให้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติด ทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งจะให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไปด้วย...”

๕) นโยบายสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน แกลงเมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ นโยบายสังคม “เร่งรัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้ได้ผลโดยเร็วที่สุด โดยใช้อำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอย่างเต็มที่ในการปราบปรามการผลิต การค้าและการบริโภคยาเสพติด ปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดบังเกิดผลอย่างแท้จริง รวมทั้งการร่วมมือกับสหประชาชาติและมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ จะดำเนินการกวาดล้างการใช้ยากระตุ้นประสาทอย่างเข้มงวดและเร่งปราบปรามจับกุมผู้ผลิตและผู้ขายที่ผิดกฎหมายอย่างเด็ดขาด...”

๖) นโยบายสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา แกลงเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ (๑) นโยบายการเมืองและการบริหาร ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน “ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภทอย่างจริงจังด้วยการสนับสนุนปัจจัยการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ขยายงานด้านชุมชนและมวลชน

สัมพันธ์ ให้ความรู้ประชาชนและองค์กรประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาสมัคร และส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งเร่งรัดปราบปรามการผลิตและการค้ายาเสพติด ตลอดจนแหล่งอบายมุขอันเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมอย่างเด็ดขาด...”

๗) นโยบายสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ นโยบายด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน “ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภทอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและการค้ายาเสพติด ยาบ้า และสารออกฤทธิ์ต่อประสาทอื่น รวมทั้ง رمزรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงมหันตภัยและโทษของสิ่งดังกล่าว...”

๘) นโยบายสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย รัฐบาลนายชวน หลีกภัย แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๐-๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐ นโยบายเร่งด่วน : การเสริมสร้างเสถียรภาพและความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจการบรรเทาปัญหาด้านสังคม “เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถอำนวยความยุติธรรม และดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเฉพาะในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การค้ายาเสพติด และลดจำนวนแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย...”

๙) นโยบายสมัยรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ นโยบายเร่งด่วน : เร่งรัดจัดตั้งสถาบันบำบัดผู้ติดยาเสพติดควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกันด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด “รัฐบาลจะเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้นโยบายระยะเร่งด่วน โดยหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ดังนี้

(๑) เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมาย และสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้รางวัลและให้การคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

(๒) ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวดและเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวกั้นการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิต

(๓) สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิต และเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

(๔) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษาโดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสู่สภาพดีทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมายพร้อมจะจัดให้มีระบบการบริการบำบัดการฟื้นฟู การฝึกอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขด้านครอบครัว เด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ “รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเข้มแข็ง เป็นหน่วยพื้นฐานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและเป็นภูมิคุ้มกันจากปัญหาสังคมแก่สมาชิกทุกวัยในครอบครัว...”

๑๐) นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ “สนับสนุนกองทัพบกในการให้ความร่วมมือกับส่วนราชการองค์กรและประชาชน เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมรวมทั้งให้การสนับสนุนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด...”

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความครอบคลุมมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอสาระสำคัญของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๑ เรื่องนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นคำสั่งเชิงนโยบาย(Executive Order) ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะควบคุมการขยายตัวของปัญหาเสพติดและลดระดับปัญหาให้ได้โดยเร็ว โดยมีแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาเสพติดในลักษณะเบ็ดเสร็จ ด้วยการระดมสรรพกำลังจากทุกกลไกของสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้วยการจำลองรูปแบบและแนวความคิดจากการต่อสู้เพื่อการเอาชนะคอมมิวนิสต์ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๕๓๓ ในอดีต คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ เป็นการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐ (General Will) ต่อการแก้ไขปัญหา โดยยกระดับปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) เปรียบเสมือนสัญญาประชาคมและธรรมนูญในการแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งวางแนวทางการดำเนินงานและกำหนดหลักการดำเนินงานในทุกมาตรการและทุกระดับ จึงส่งผลกระทบต่อในวงกว้างทั้งในระดับนโยบาย การบริหารจัดการ การดำเนินงาน ตลอดจนความรู้สึกและความคาดหวังขององค์กรกลไกของสังคมและผู้คนโดยทั่วไป ประกอบด้วย^{๓๗}

สาระสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ราชภัฏ-รัฐ-ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด โดยการผนึกกำลังของประชาชนและหน่วยราชการในการต่อต้านปัญหาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๒) การบริหาร

(๑) การจัดองค์กร จัดองค์กรดำเนินงานใน ๒ ลักษณะที่รองรับกันตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับพื้นที่ ได้แก่

ก. องค์กรนโยบาย ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานครและจังหวัด

ข. องค์กรดำเนินงานที่ทำหน้าที่รับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ(ศ.ปส.ช.) ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร/จังหวัด

(๒) การมอบอำนาจให้องค์กรและบุคคลในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

ก. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)ทำหน้าที่เพิ่มเติมจากอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ในการสั่งการและประสานกระทรวง ทบวง กรม และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

^{๓๗} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย, ๒๕๕๑, หน้า ๒๔-๓๕.

ก) ให้ความคุ้มครองและให้คุณให้โทษต่อข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหารและบุคคลอื่นๆ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

ข) ประกาศพื้นที่เร่งรัดการดำเนินงาน หากมีพื้นที่ปัญหาที่ต้องการให้ความสำคัญเป็นพิเศษให้ ป.ป.ส.กำหนดองค์กรและจัดกำลังรับผิดชอบเป็นกรณีได้

ข. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆคือ

ก) สั่งการศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร/จังหวัด

ข) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ตามสมควร

ค) พิจารณาให้คุณ ให้โทษตลอดจนโยกย้ายผู้ปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในสังกัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับผู้ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)

ค. ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่ากรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร โดยมีอำนาจในการ

ก) อำนวยการสั่งการ ระดมสรรพกำลังของส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ข) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร (ศ.ปส.จ/ศ.ปส.ก.)ได้ตามความจำเป็น

ค) ให้ความคุ้มครองกับบุคคลผู้ปฏิบัติงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดพิจารณาให้คุณให้โทษกับผู้ปฏิบัติงาน สังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ง) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เกี่ยวกับการให้คุณให้โทษหรือโยกย้ายผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ง. นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่
ดังนี้

ก) อำนวยการ สั่งการ ระดมสรรพกำลังของส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ข) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

ค) การสนับสนุน การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานมีความเร่งด่วนเป็นพิเศษ

๓) แนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วยแนวการปฏิบัติ ดังนี้^{๓๘}

(๑) การดำเนินการทางจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการสร้างความรู้และความเข้าใจที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแล้วนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการประกอบด้วย การทำความเข้าใจนโยบายและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การทำให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนหน่วยงาน องค์กร การรณรงค์ และการปฏิบัติการด้านจิตวิทยามวลชน เพื่อให้เกิดกระแสสังคมในวงกว้างในการจัดการกับปัญหา

^{๓๘} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย , ๒๕๕๑, หน้า ๒๔-๓๕.

นอกเหนือจากการเผยแพร่ให้ความรู้โดยการอบรมและการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อต่างๆที่ดำเนินการอยู่

(๒) การกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ชัดเจนและมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างทางกายภาพ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสถานการณ์ ปัญหาที่แตกต่างกัน การจำแนกแยกแยะพื้นที่ตามสถานการณ์ที่ชัดเจนและกำหนดมาตรการการดำเนินงานที่สอดคล้องและเหมาะสมกันแต่ละพื้นที่ จึงเป็นปัญหาสำคัญและจำเป็น ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ข้อ ๖.๒ ได้มอบอำนาจให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) ในการประกาศเขตพื้นที่เร่งรัดการดำเนินงาน ทั้งนี้หากมีพื้นที่ปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) กำหนดองค์กร และจัดกำลังรับผิดชอบเป็นกรณีไป

(๓) ไม่ให้มีผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ และลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดที่มีอยู่แล้ว เป็นการมองถึงความสัมฤทธิ์ผลสูงสุดหรือเป้าหมายสุดท้ายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเนื่องจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดสำเร็จเฉพาะด้าน เฉพาะมาตรการ แต่อาจจะไม่ตอบปัญหาในภาพรวมหรือเป้าหมายสุดท้ายของการดำเนินงานด้านยาเสพติด คือ ทำอย่างไรที่จะไม่ให้มีผู้ติดยาเสพติด ถ้าหากไม่มีผู้ติดยาหรือผู้เสพยาเสพติดก็ย่อมไม่มีผู้ผลิต ผู้จำหน่าย แต่ในทางกลับกัน ถ้าหากยังไม่สามารถลดหรือแก้ไขปัญหายา ผู้เสพยาเสพติดที่มีอยู่เดิมแล้วยังเพิ่มจำนวนผู้เสพยาเสพติดรายใหม่เกิดขึ้นอีกก็ย่อมเป็นผลสะท้อนกลับในทางบวก (Positive Feedback) ผลักดันให้เกิดการขยายตัวของการผลิตและการค้ายาเสพติดมากขึ้น ดังนั้น ความสัมฤทธิ์ผลของการแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงอยู่ที่การป้องกันไม่ให้ผู้ไม่เคยติดยาเสพติดเสพยาเสพติด และการแก้ไขให้ผู้ติดยาเสพติดแล้วเลิกเสพยาเสพติด

(๔) การป้องกันยาเสพติดในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว สถานศึกษาและชุมชนอย่างครบกระบวนการและต่อเนื่อง การป้องกันยาเสพติดที่ดีที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมกลไกและสถาบันสังคมในทุกระดับ โดยเฉพาะสถาบันสังคมที่เป็นรากฐาน ได้แก่ครอบครัว สถานศึกษาและชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการป้องกันยาเสพติด โดยต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

(๕) การปฏิบัติต่อผู้ติดยาในฐานะผู้ป่วยแนวทางการปฏิบัติข้อนี้ ไม่ได้มุ่งที่จะให้เจ้าหน้าที่ละเว้นการปฏิบัติละเลยต่อการจับกุมผู้ติดยาเสพติด เนื่องจากการเสพยาเสพติด ย่อมมีความผิดตามกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่พบเห็นการกระทำความผิด เสพยาเสพติดก็ย่อมจะต้องดำเนินการตามกฎหมาย การจับกุมผู้ติดยาเสพติดมีผลดีส่วนหนึ่ง เนื่องจากการป้องกันให้สังคมมีความปลอดภัยจากการป้องกันไม่ให้ผู้ติดยาไปก่ออาชญากรรม และก่อความเดือดร้อนต่อสังคมอย่างไรก็ตาม การจับกุมผู้ติดยาเสพติดไม่ใช่หนทางการแก้ไขหรือยุติปัญหายาเสพติด ในปัจจุบันคดียาเสพติดมากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นคดีเสพและครอบครอง ซึ่งนอกจากไม่ได้แก้ปัญหาโดยตรงแล้วยังกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลและนักโทษในเรือนจำสูงขึ้น

แนวทางการปฏิบัติในข้อดังกล่าวนี้ จึงไม่มุ่งต่อการจับกุมผู้เสพเพื่อเพิ่มผลงานและสถิติคดียาเสพติด แต่มีการดำเนินงานภายใต้พื้นฐานความคิดที่ว่า ผู้ติดยาเป็นผู้ตกเป็นเหยื่อของสังคมและสังคมควรให้ความสนใจในการดูแลเอาใจใส่ เช่นเดียวกับผู้ติดยาเสพติดที่ไม่แสดงความจริงใจและควรให้โอกาสในการกลับตัวกลับใจ ทำให้ลดกระแสความรู้สึกและกระแสต่อต้านจากผู้ติดยาหรือผู้ติดยา

ซึ่งน่าจะส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยรวม ตามกฎหมาย พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดบทยกเว้นโทษให้ผู้ที่ติดยาเสพติด แต่สมัครใจเข้ารับการรักษาบำบัดรักษา ก่อนที่ความผิดจะปรากฏ ดังนั้น การส่งเสริมจูงใจให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษาบำบัดรักษา ก่อนที่ความผิดปรากฏรวมทั้ง การขยายและเพิ่มประสิทธิภาพของสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการตามมาเพื่อรองรับการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว

(๖) การดำเนินการต่อผู้ค้า ผู้ผลิต ผู้นำเข้าส่งออกยาเสพติดและกลุ่มผู้มีอิทธิพลอย่างเฉียบขาด บุคคลผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อหาสำคัญ ทั้งการผลิต การค้า การนำเข้า ส่งออก รวมทั้งผู้ที่ให้อิทธิพลคุ้มครอง ถือเป็นอาชญากรที่สร้างความเสียหายให้แก่สังคมโดย ส่วนรวมมากกว่า การก่ออาชญากรรมทั่วไป ย่อมสมควรที่จะถูกลงโทษอย่างจริงจัง การลงโทษอย่างจริงจังในที่นี้ไม่ได้หมายถึง การดำเนินการที่เกินข้อกำหนดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ เนื่องจากบุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในความคุ้มครองทางกฎหมาย การดำเนินการตามแนวปฏิบัติดังกล่าว หมายถึง การเร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้งด้านการสืบสวนปราบปราม การตรวจสอบและจัดทรัพย์สิน การลงโทษกลุ่มผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตและนักค้ายาเสพติดรายสำคัญความคาดหวังก่อผลที่น่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามคำสั่ง (Output and Outcome) จากเป้าหมายและหนทางการดำเนินงานข้างต้น สิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ประกอบด้วย^{๓๙}

๑) เกิดกระแสสังคม (Social Movement) ในการที่จะร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งภาครัฐและภาคราษฎร์ กระแสสังคมที่เกิดขึ้นนี้ไม่ใช่กระแสของการต่อสู้หรือต่อต้านโดยการใช้ความรุนแรง แต่เป็นจิตสำนึกร่วมกันที่จะต้องเกิดขึ้นในผู้คนทั่วไปและมีพลังเพียงพอในการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๒) องค์การบริหารจัดการมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ องค์การบริหารจัดการตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ได้ให้น้ำหนักและความสำคัญต่อองค์กรในระดับพื้นที่ ความคาดหวังก่อผลที่น่าจะเกิดขึ้นตามคำสั่ง ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร/จังหวัด (ศ.ปส.ก./จ.) มีความเข้มแข็ง มีเอกภาพบนพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสามารถดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในระยะยาว แม้ว่าคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ จะให้น้ำหนักและความสำคัญต่อการดำเนินงานระดับจังหวัดแต่ไม่ได้หมายความว่า ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร/จังหวัด (ศ.ปส.ก./จ.) จะดำเนินงานไปโดยลำพังศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรุงเทพมหานคร/จังหวัด(ศ.ปส.ก./จ.) จะต้องดำเนินงานควบคู่ไปกับองค์กร ภาคราษฎร์และท้องถิ่นในการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดประชาคมการดำเนินงานร่วมกัน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) ซึ่งเป็นรากฐานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๓) ปัญหายาเสพติดลดระดับความรุนแรงลง ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินการลดความรุนแรงของปัญหา อาจเป็นความรุนแรงในแง่ผลกระทบตามความรู้สึกของประชาชนทั่วไป โดยที่ผู้คนทั่วไปในสังคมรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่เกิดสภาวะหวาดระแวงว่าลูกหลานจะ

^{๓๙} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย , ๒๕๕๑, หน้า ๒๔-๓๕.

ไปติดยาหรือผลกระทบด้านอื่นๆจากปัญหาด้านยาเสพติด สามารถที่จะจัดการควบคุมปัญหาได้ แม้ยาเสพติดจะไม่หมดไปก็น่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ในระดับหนึ่งปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานตามคำสั่ง ความสำเร็จในการดำเนินงานภายใต้คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลงคำสั่งไปสู่การปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด ความสามารถที่จะฉะฉานกำลังประชาชน และหน่วยราชการในการดำเนินงานความสามารถที่แปลงคำสั่งไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนองค์กรและกลไกคำสั่งที่จัดตั้งขึ้นสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีปัจจัยสำคัญที่กำหนดประกอบด้วย^{๔๐}

๑) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และแนวคิด (Paradigm and Concept) ต่อการมองปัญหาและการดำเนินงานด้านยาเสพติด ถ้ากระบวนทัศน์และแนวความคิดไม่เปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลถึงวิธีการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติที่ย่อมไม่เปลี่ยนแปลง แนวความคิดสำคัญได้แก่ การมองปัญหาและการดำเนินงานในลักษณะองค์รวม จากการมุ่งต่อความสำคัญเฉพาะมาตรการ เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะพื้นที่ อาจจะบรรลุผลในระดับยุทธศาสตร์หรือระดับผลรวมของการแก้ปัญหา

๒) ความร่วมมือของประชาชนโดยทั่วไป หมายถึง การที่จะต้องระดมพลังหรือสร้างกระแสความร่วมมือของสังคมในวงกว้างให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้วยความตระหนักในภาระหน้าที่ของทุกคนในสังคม ไม่ใช่หน้าที่ของผู้ใดผู้หนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม การเกิดเอกภาพในการดำเนินงานบนพื้นฐานของความร่วมมือมากกว่าการสั่งการและการใช้อำนาจ

๓) ความพร้อม ความตั้งใจและความจริงจังของบุคลากร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่จะทำให้ คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ บรรลุตามวัตถุประสงค์ทั้งในฐานะที่เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริม (Change Agent) ให้เกิดกระบวนการดำเนินงานต่างๆ และในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเป็นเจ้าของงานใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) มีทัศนคติ (Attitude) ที่ดีต่อการดำเนินงาน มีทักษะ (Skill) ในระบบที่เกี่ยวข้องที่สำคัญคือมีความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้นกระบวนการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการบริหารจัดการบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งระบบการให้ทุนให้โทษ การคุ้มครอง และส่งเสริมบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นแรงจูงใจ และการลงโทษผู้เกี่ยวข้องกับบอทธิพล และผลประโยชน์ด้านยาเสพติดจึงเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๔) ความเป็นระบบและต่อเนื่องของกการดำเนินงาน โดยที่คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ มุ่งระดมสรรพกำลังจากทุกภาคของสังคม จึงมีความหลากหลายขององค์กร กลไกและระบบที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในระหว่างกลไกและระบบงานต่างๆ จึงมีความสำคัญ และต้องเกิดกระบวนการดำเนินงานในลักษณะที่ต่อเนื่องไม่ให้เกิดขึ้นในลักษณะไฟไหม้ฟาง จะเห็นได้ว่ากรอบนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่ประกาศชัดเจนในการทำสงครามกับปัญหายาเสพติด โดยนำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินมาใช้ จนเกิดเป็น

^{๔๐} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย , ๒๕๕๑, หน้า ๒๔-๓๕.

รูปธรรมของการแก้ไขปัญหายาเสพติดหลายเรื่อง เช่น การปราบปราม การแก้ไขกฎหมาย การบำบัดรักษา การป้องกัน และการจัดระเบียบสังคม แต่ด้วยสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เครือข่ายผู้ค้า ผู้ขาย มีการพัฒนาตนเองไปมากประกอบกับการทำงานที่ยังคงใช้รัฐเป็นศูนย์กลาง ปัญหาและใช้มาตรการปราบปรามเป็นหลัก จึงยังคงทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร

๒.๕.๒ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ^{๑๑}

จากการประชุมคณะอำนวยการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปส.ตร.) ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ณ ห้องประชุม ๑ อาคาร ๑ ตร. โดยมี พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) เป็นประธาน และผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด อาทิ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑-๙ (ผบช.ภ. ๑-๙) ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ผบช.น.) ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (ผบช.ก.) ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ผบช.ตชด) และผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ผบช.ปส.) ที่ประชุมมีมติ เห็นชอบในหลักการตามที่ กองบัญชาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) เสนอแนวทาง การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี ๒๕๔๖ ดังนี้

๑) สํารวจเป้าหมายเครือข่ายการค้ายาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดให้เป็นปัจจุบันแล้ว จำแนกเป้าหมายเป็นระดับให้ชัดเจน และมอบภารกิจให้ชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในระดับต่าง ๆ ดำเนินการเน้นการ สืบสวนทางการเงินเพื่อลิดรอน และทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดโดยใช้มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน และยึดทรัพย์สินตลอดจนมาตรการทางภาษี ทั้งนี้ให้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ ทุกระยะ

๒) จัดทำและพัฒนาระบบการข่าวที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดให้เป็นปัจจุบันและทันสมัย สามารถตอบสนองการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดได้อย่างรวดเร็ว โดยให้ กองบัญชาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) กำหนดมาตรการและแนวทางการข่าว ให้แก่ฝ่ายข่าวของ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศปส.) ในแต่ละระดับ

๓) ยกระดับการดำเนินการในการควบคุมและปราบปรามขบวนการค้าเคมีภัณฑ์สารตั้งต้น และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีศูนย์ปราบปราม น้ำยาเคมีและสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดของกองบัญชาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) เป็นศูนย์กลางในการอำนวยการ กำกับดูแล และประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้มีการจัดตั้งชุด สืบสวนปราบปรามน้ำยาเคมีและสารตั้งต้นในภาคและจังหวัดที่มีพื้นที่ ที่ กฎหมายกำหนด ให้เป็นเขตปลอดสารเคมีและสารตั้งต้นผลิตยาเสพติด ตลอดจนจังหวัดที่เป็น เส้นทางลักลอบส่งออกและนำเข้า น้ำยาเคมี และสารตั้งต้น

๔) ให้มีการจัดตั้งจุดตรวจจุดสกัดยาเสพติดบนเส้นทางคมนาคมให้มีลักษณะเป็นเครือข่าย ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีความสัมพันธ์ทั้งในยุทธศาสตร์เส้นทางและเวลา โดยมี กองบัญชาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลติดตาม แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อแจ้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อปรับแผนการจัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัดให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ

^{๑๑} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย , ๒๕๔๑, หน้า ๒๔-๓๕.

๕) การจัดตั้งด่านตรวจยานพาหนะบนเส้นทางหลวงที่มีลักษณะถาวร สามารถตรวจ คัดกรองยานพาหนะจำนวนมาก เพื่อตรวจสอบยานพาหนะต้องสงสัยโดยมีอุปกรณ์สนับสนุนการตรวจสอบที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถตรวจค้นยาเสพติด ที่ซุกซ่อนมาในยานพาหนะได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

๖) ดำเนินมาตรการในการป้องกันโดยเน้นเป้าหมายเด็กและเยาวชนทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาเป็นหลัก อาทิ กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่ประสานงานและให้ความช่วยเหลือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้ชัดเจน บรรยายให้ความรู้ และฝึกทักษะการปฏิเสธการใช้ยาเสพติดให้แก่เด็กนักเรียน จัดค่าย ยุวชนต้านภัยยาเสพติดเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในช่วงปิดภาคการศึกษา

๗) ใช้ชุดตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เข้าดำเนินการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยสนับสนุน ให้มีการจัดตั้งแกนนำชุมชนเพื่อต่อต้านยาเสพติด

๒.๕.๓ นโยบายการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

๑) ด้านการปราบปรามยาเสพติด

(๑) เน้นการสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย ขบวนการ และการกระทำความผิดที่เกินขีดความสามารถของตำรวจหน่วยอื่น

(๒) เน้นการสืบสวนปราบปรามแหล่งผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ การสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงนำเข้าและส่งออกยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

(๓) จัดระบบเครือข่ายการข่าวยาเสพติด ให้ครอบคลุมและเป็นเอกภาพสามารถสนับสนุนภารกิจของหน่วย ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการประสานการข่าวกับ หน่วยงานต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๔) นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสืบสวนปราบปรามยาเสพติด และการดำเนินการด้านการข่าว

๒) ด้านการสอบสวน

(๑) ดำรงการสอบสวนคดียาเสพติดให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม บนพื้นฐานของหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน

(๒) เพิ่ม ขยาย กระจายกลไกการสอบสวนคดียาเสพติดรายสำคัญ และการตรวจสอบทรัพย์สินให้กับตำรวจท้องที่

(๓) พัฒนากฎหมายใหม่ เพื่อให้สามารถเป็นกลไกกำจัด ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญและเครือข่ายขบวนการค้ายาเสพติดได้อย่างแท้จริง

๓) ด้านการพัฒนา

(๑) ศึกษาและปรับปรุงแก้ไขกำหนดหน้าที่การงานและโครงสร้างของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของยาเสพติด

(๒) พัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง มีความกล้าหาญ เสียสละและสามัคคี

(ก) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในด้านเทคนิควิธีการสืบสวน ทักษะด้านยุทธวิธี และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

(ข) เร่งรัดการแสวงหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

(๕) ให้ความสำคัญและส่งเสริมสวัสดิการให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์เศรษฐกิจ

๔) ด้านการเป็นฝ่ายอำนวยการ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๑) สร้างและพัฒนาระบบบริหารงาน อำนวยการ สนับสนุนให้มีความคล่องตัว ฉับไวทันเวลา ตอบสนองอย่างสอดคล้องตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของยาเสพติด

(๒) พัฒนาประสิทธิภาพในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล การจัดทำแผน การประสานแผน และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ

(๓) เสริมสร้างการจัดระบบงบประมาณให้มีความรวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของหน่วยปฏิบัติอย่างแท้จริง

(๔) พัฒนาและปรับกลยุทธ์ในการปราบปรามยาเสพติด และเสริมสร้างแนวความคิดการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในด้านการป้องกันการแพร่ระบาดยาเสพติด

๕) ด้านการปกครองบังคับบัญชา

(๑) เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นที่ยอมรับในเรื่องความมีเกียรติ ศักดิ์ศรีสามัคคี และซื่อสัตย์สุจริต และยกย่องบุคลากรที่เป็นแบบอย่างของหน่วย

(๒) เสริมสร้างระบบคุณธรรม ทั้งในด้านการพิจารณาความดี ความชอบและการแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่งบนพื้นฐานของหลักคุณธรรม ความถูกต้อง และความโปร่งใส

(๓) กระตุ้นเตือนให้ผู้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ตามแบบธรรมเนียม ตำรวจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา^{๔๒}

เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๙ พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ ได้ให้ความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไว้ในระดับที่มีความสำคัญสูงเนื่องจากปัญหา ยาเสพติด ได้กลายเป็นภัยคุกคามที่กัดกร่อนบ่อนทำลายสังคมไทย โดยเฉพาะได้ทำลายสมองของเด็ก เยาวชนและแรงงานที่เป็นพลังอันสำคัญในอนาคต จึงได้มอบหมายให้ ๓ หน่วยงานหลัก คือ สำนักงาน งบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกันจัดทำแผนแม่บท เพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑) เพื่อเสริมสร้างให้คน ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายในสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดทุกขั้นตอน

๒) เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดในประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและ เยาวชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

^{๔๒} สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด, รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย , ๒๕๕๑, หน้า ๒๔-๓๕.

๓) เพื่อเร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ และผู้ติดยาทุกคนให้กลับมาเป็นพลังสำคัญในการต่อต้านยาเสพติดและการพัฒนาประเทศ

๔) เพื่อลดปริมาณยาเสพติด จำนวนผู้ผลิต ผู้ลำเลียง ผู้จำหน่าย และผู้ให้การสนับสนุน

๕) เพื่อหยุดยั้งความรุนแรง และควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่ทั้งนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางและกรอบแนวคิดที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาแล้ว ๕ ส่วนด้วยกันคือ

๑) ยุทธศาสตร์การสร้างพลังแผ่นดินและการลดเงื่อนไขการระบาด

๒) ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา

๓) ยุทธศาสตร์การปราบปรามและดำเนินการทางกฎหมาย

๔) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๕) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ เป็นต้นไป สำนักงานประมาณจะจัดสรรงบประมาณการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสำหรับหน่วยงานส่วนกลางเฉพาะส่วนที่หน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้ปฏิบัติเท่านั้น งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคจะจัดสรรให้กับองค์ส่วนภูมิภาคโดยตรง โดยให้หน่วยงานที่ต้องการใช้งบประมาณรวมถึงสถานศึกษาต่าง ๆ ต้องทำโครงการของงบประมาณผ่านโครงการของจังหวัด ผ่านสำนักงาน ป.ป.ส.เป็นเงินก้อนเดียว (Blockgrant) แห่งเดียวเท่านั้น

๒.๖ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คำสั่งกรมตำรวจ กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจทุกสถานีดำเนินงานในลักษณะดังต่อไปนี้^{๕๓}

๒.๖.๑ ด้านการจัดระบบสายตรวจ

สายตรวจมีความสำคัญมาก เพราะมีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง โดยไม่เปิดโอกาสให้คนร้ายได้กระทำความผิด รักษาความสงบเรียบร้อย กระทำในทุกทางเพื่อมิให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย และสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลทั่วไปเพื่อทราบความเคลื่อนไหว ซึ่งการปฏิบัติงานของสายตรวจมีวิธีการดังนี้^{๕๔}

๑.๑) การปกป้องคุ้มครองประชาชนตามกฎหมาย ด้วยการแสดงตัวของสายตรวจ การเลือกสถานที่และเวลาในการแสดงตัวอย่างใช้เทคนิคเหมือนว่าแสดงตัว การแบ่งเขตตรวจตามพื้นที่ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความชำนาญของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

๑.๒) การปกป้องกันคุ้มครองและให้บริการประชาชน อำนวยความสะดวกด้านการจราจรรักษาสถานที่เกิดเหตุ

^{๕๓}สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนนโยบายการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๗.

^{๕๔}ทองดี ลีโย, “รายงานการค้นคว้าปัญหาการปฏิบัติงานตามแผนสาขาชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑).

๑.๓) การให้บริการในกรณีที่มีผู้ขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน ซึ่งต้องให้บริการด้วยมารยาทอันดี รวมทั้งให้ความรู้ทั่วไปแก่ชาวบ้าน

๒.๖.๒ ภารกิจหลักของสายตรวจ

กรมตำรวจกำหนดภารกิจหลักของสายตรวจมีหน้าที่ดังนี้^{๔๕}

- ๒.๑) ลาดตระเวน สังเกตการณ์ จะต้องใช้ไหวพริบปฏิภาณ การสังเกต จดจำ
- ๒.๒) การให้บริการ และให้ความช่วยเหลือประชาชน
- ๒.๓) การจัดการเกี่ยวกับการร้องทุกข์หรือแจ้งความ
- ๒.๔) การรักษาพยาบาลหลักฐานในที่เกิดเหตุ
- ๒.๕) จับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย
- ๒.๖) ช่วยเหลือ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ฝ่ายสืบสวน
- ๒.๗) สอดส่องสังเกตความเคลื่อนไหวของประชาชน
- ๒.๘) รายงานเหตุการณ์ คาดเดาสถานการณ์ที่น่าจะเกิดเหตุร้าย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เมื่อหาทางป้องกันเหตุ

๒.๙) ปฏิบัติการทางมวลชนสัมพันธ์ โดยใช้การเยี่ยมเยียน หรือปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อดึงประชาชนมาเป็นพวก โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประเพณีงานบวช งานศพ เป็นต้น

๒.๑๐) เป็นพยานศาล

๒.๖.๓ เป้าหมายในการจัดให้มีสายตรวจ ได้แก่

- ๓.๑) เพื่อมิให้พื้นที่ว่างตำรวจ
- ๓.๒) พื้นที่ซึ่งมีชุมชนหนาแน่น
- ๓.๓) พื้นที่ล่อแหลมหรือน่าจะเกิดอันตราย เช่น ย่านธุรกิจ ธนาคาร ร้านค้าทอง ตลอดจนแหล่งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว
- ๓.๔) พื้นที่ที่เป็นที่เปลี่ยว น่าจะเกิดอันตรายแก่ประชาชนที่สัญจรไปมา

๒.๖.๔ การปฏิบัติงานสายตรวจ

๔.๑) สายตรวจเดินเท้า ประกอบด้วย นายตำรวจหัวหน้า ๑ นาย ลูกทีม ๒-๓ นาย ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐-๒๑.๐๐ น. เป็นการพบปะระหว่างตำรวจกับประชาชน จะทำให้โลกทัศน์ของตำรวจดีขึ้น ได้รู้จักคนมากขึ้น พื้นที่ปฏิบัติเป็นพื้นที่เขตชุมชน รัศมีไม่กว้างเป้าหมายหลักคือการเยี่ยมเยียนประชาชน สร้างความสัมพันธ์ ช่วยเหลือแนะนำเรื่องระเบียบกฎหมาย การติดต่อกับสถานีตำรวจหรือมีเหตุที่จะไปร้องทุกข์ ส่วนเรื่องป้องกันเหตุร้ายนั้นเป็นผลพลอยได้

๔.๒) สายตรวจซึ่งใช้ยานพาหนะ ได้แก่

๔.๒.๑) สายตรวจรถจักรยาน ประกอบด้วยตำรวจ ๑ นายต่อรถ ๑ คัน มีนายตำรวจเป็นหัวหน้า ลักษณะงานเช่นเดียวกับสายตรวจเดินเท้า แตกต่างกันในด้านพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความยาวมากกว่าความกว้าง เช่น ชุมชนริมแม่น้ำ หรือพื้นที่ที่เป็นตรอก ซอก ซอยไม่กว้าง

^{๔๕}สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนนโยบายการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๗.

๔.๒.๒) สายตรวจจรจกักรยานยนต์ ซึ่งสำคัญมากในปัจจุบัน ประกอบด้วยตำรวจ ๒ นาย ต่อรถ ๑ คัน ซึ่งมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานสูง ตรวจพื้นที่ได้กว้าง ไม่จำกัดพื้นที่การตรวจ สามารถเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาไม่มาก

๔.๒.๓) สายตรวจจรรถยนต์ มีประสิทธิภาพมากที่สุด ใช้ตำรวจตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้กว้างขวาง ประชาชนพบเห็นได้ง่าย ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกสภาวะอากาศ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสูง การติดต่อสื่อสารกระทำได้ดี สามารถนำอุปกรณ์ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนติดรถไปได้ เช่น อุปกรณ์ดับเพลิง

การตรวจของสายตรวจไม่ว่าจะเป็นสายตรวจประเภทใด จะเป็นการตรวจลาดตระเวน โดยเปิดเผย เพื่อให้ประชาชนได้พบเห็นว่ามีตำรวจปฏิบัติหน้าที่ให้ความคุ้มครองตลอด ๒๔ ชั่วโมงโดยไม่มีวันหยุด รวมทั้งเป็นการปิดโอกาสของผู้ที่จะก่ออาชญากรรมจากการจัดระบบสายตรวจดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นหัวใจของการป้องกันปราบปราม ซึ่งหากมีการจัดระบบสายตรวจที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้การป้องกันปราบปรามได้ผลตามเจตนารมณ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มุ่งรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๒.๖.๕ การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

ในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนนั้นนับว่ามีความสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากการกึ่งในการป้องกันปราบปรามของตำรวจนั้น จะบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ข้าราชการตำรวจที่มีหน้าที่ในด้านการป้องกันปราบปรามจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนภายใต้วัตถุประสงค์ที่สำคัญได้แก่^{๔๖}

๕.๑) เพื่อดำรงไว้ซึ่งการติดต่อแสวงหาข่าวสาร และความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่องโดยสม่ำเสมอ

๕.๒) เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาชีพให้อยู่ในสถานะที่สามารถคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนด้วยความเสมอภาค ยุติธรรมตามหลักกฎหมายอย่างเต็มภาคภูมิ

๕.๓) เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตำรวจในฐานะเป็นสถาบันควบคุมสังคมที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง

๕.๔) เพื่อเป็นอุปกรณ์ส่งเสริมเอื้ออำนวยให้ตำรวจผู้นำท้องถิ่น มีความเข้าใจถึงลักษณะสาเหตุที่มาแห่งปัญหาสังคม รวมทั้งการใช้ดุลยพินิจ หลักเหตุผลพิจารณา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความสุขุมรอบคอบถูกต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์

๕.๕) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ประสานงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและแก้ไขปัญหามองอย่างใกล้ชิด

หลักการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน กล่าวถึงหลักการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้^{๔๗}

^{๔๖} ประเสริฐ เมฆมณี, ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิชิตการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๓๔.

^{๔๗} สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, คู่มือการปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๕๓), หน้า ๑.

๕.๕.๑) ต้องยึดประชาชนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความต้องการและปัญหาที่แท้จริง
ประชาชน

๕.๕.๒) ยึดหลักประชาธิปไตยในการติดต่อประสานงานกับบุคคลในชุมชนนั้นจะต้องให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนร่วมกระทำและร่วมประเมินผลเพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึก
เขามีส่วนร่วม

๕.๕.๓) หลีกเลี่ยงวิธีการออกคำสั่งในการขอความร่วมมือเรื่องใดก็ตาม ควรให้เป็นไปด้วย
ความสมัครใจ

๕.๕.๔) ยึดหลักการทำงานค่อยเป็นค่อยไป ในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ควรเริ่มจาก
สิ่งง่าย ๆ หรือสิ่งที่ใกล้ตัวชาวบ้านก่อน แล้วค่อยพัฒนาให้ยากขึ้นหรือไกลตัวออกไป

๕.๕.๕) ต้องคำนึงถึงจังหวะ เวลา ความต้องการ และความสนใจของชุมชนเป็นสำคัญ
เช่น การแนะนำสิ่งใหม่ ๆ สำหรับบุคคลในชุมชน จำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความสนใจและช่วง
จังหวะเวลาด้วย

๕.๕.๖) คำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยให้สัมพันธ์กับวัฒนธรรมในชุมชนนั้น

๕.๕.๗) เริ่มต้นสัมพันธ์กับผู้นำกลุ่มก่อน ในการติดต่อและสัมพันธ์หรือจะเสนอแนะเรื่อง
ใดก็ตาม ควรให้ผู้นำชุมชนได้รับรู้เข้าใจก่อน ซึ่งจะขยายต่อไปยังสมาชิกในชุมชนได้ง่ายขึ้น

จากความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนดังกล่าว จึงได้กำหนดงานชุมชน
สัมพันธ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้^{๔๔}

๑) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนกิจกรรมของตำรวจและมีส่วนร่วม
ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๒) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนหนึ่ง ๆ ได้ช่วยตนเองในการป้องกันอาชญากรรม
โดยมีตำรวจเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ เพื่อลดงบประมาณและกำลังตำรวจเมื่อชุมชนช่วยตนเองได้
แล้ว พื้นที่และจำนวนประชาชนที่ตำรวจรับผิดชอบดูแลย่อมน้อยลง กำลังตำรวจย่อมมีเหลือในการ
ดูแลป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น

๓) เพื่อให้การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปแล้วการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำ
ให้การป้องกันอาชญากรรมบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจาก
ประชาชนในท้องถิ่น ที่จะคอยสอดส่องดูแลและให้ข้อมูลเบาะแสแก่ตำรวจ ทำให้ตำรวจสามารถ
วางแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒.๖.๖ การประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

การประสานงานเป็นหลักในการบริหารที่มุ่งให้องค์กรต่าง ๆ มีการดำเนินงานในแนวทาง
ที่สามารถใช้บุคคลและทรัพยากรที่มีอยู่ให้ประสานกันเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะในเรื่อง

^{๔๔}สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แนวความคิดและทิศทางการพัฒนาโรงพักของเรา, (กรุงเทพมหานคร
: สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

ของบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรเดียวกัน ซึ่งการประสานงานที่มีประสิทธิภาพนั้นมีเงื่อนไข ดังนี้^{๔๙}

๖.๑) ในแต่ละแผนกงาน หน่วยงานและหน่วยงานย่อยที่แตกต่างกัน จะได้รับคำแนะนำที่แน่นอนที่หน่วยงานจะต้องปฏิบัติและต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างไร

๖.๒) โปรแกรมการทำงานของแต่ละแผนกงานและหน่วยงานต้องทันสมัยเสมอ

สำหรับการติดต่อประสานงานของสถานีตำรวจภูธรกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ การประสานงานกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ

๑) มีหนังสือมาถึงสถานีตำรวจภูธรให้ช่วยตรวจสอบความประพฤติและพิมพ์ลายนิ้วมือในกรณีที่มีความประสงค์ขอบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร พนักงานเทศบาล และพนักงานองค์การของรัฐ โดยทางสถานีตำรวจภูธรที่ได้รับการประสานงานจากหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งไปยังกองวิทยาการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อตรวจสอบประวัติและลายพิมพ์นิ้วมือให้ตามความประสงค์

๒) ประสานงานในด้านแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการชุมนุมร้องเรียนของราษฎรในกรณีที่มีการทำผิดกฎหมาย โดยทางกระทรวงมหาดไทย มีหนังสือถึงตำรวจภูธรทุกแห่งให้ช่วยประสานงานกับราษฎร กรณีที่ชุมนุมกระทำผิดกฎหมายใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ในเชิงการปฏิบัติการจิตวิทยาไปยังการกระทำของราษฎร

๓) จากศาลากลางจังหวัด จะขอความร่วมมือกรณีให้ตรวจสอบติดตามความเคลื่อนไหวของสมาคม มูลนิธิต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย แต่มีพฤติการณ์การดำเนินการที่ผิดวัตถุประสงค์อันเป็นอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

๔) มีความร่วมมือประสานงานกับส่วนราชการอื่น ๆ เช่น

๔.๑) ร่วมมือจัดทำโครงการรณรงค์ควบคุมอุบัติเหตุการจราจรทางบกเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ได้ตระหนักถึงการใช้รถใช้ถนน มีความปลอดภัยของตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างระเบียบวินัยในการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องโดยมีการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอ ขนส่งจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษา เป็นต้น

๔.๒) ร่วมจัดงานวันสถาปนาไทยอาสาป้องกันชาติ จะตรงกับวันที่ ๓-๔ มีนาคมของทุกปี ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ

๔.๓) ร่วมกับทางวัดจัดงานประจำปีในวันสำคัญ ๆ ทางศาสนา เช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา ทางสถานีตำรวจภูธรจะจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไปร่วมงาน และรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณงานด้วย

๔.๔) ร่วมงานแข่งขันระหว่างข้าราชการตำรวจกับหน่วยงานอื่น ๆ

๔.๕) เข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากร โดยสนับสนุนการพัฒนาข้าราชการจัดส่งวิทยากรจากสถานีตำรวจภูธร เข้าร่วมโครงการการจัดตั้งศูนย์วิทยากรมูลนิธิพัฒนาข้าราชการ

^{๔๙} สมยศ นาวิการ, การบริหาร = Management, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓.

๔.๖) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ และเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนวิทยากรซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุน ช่วยเหลือและพัฒนางานของข้าราชการให้ก้าวหน้าต่อไป

๔.๗) ร่วมประชุมประจำเดือนกับหัวหน้าส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้ส่วนราชการอื่น ๆ ได้ทราบ เพื่อสะดวกในการประสานงานและส่งผลต่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

๔.๘) จัดกำลังรักษาความปลอดภัย ธนาคาร ร้านค้าทอง และสหกรณ์ต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับฝากเงิน โดยเน้นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพนักงาน รวมทั้งประชาชนที่มาฝากและถอนเงินจากธนาคารซึ่งเป็นความช่วยเหลือระหว่างตำรวจกับเอกชน

๔.๙) ส่งกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยอำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา ตามแยกต่าง ๆ และหน้าที่โรงเรียนเป็นประจำ

๒.๖.๗ การสืบสวนจับกุม

การสืบสวนตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิดซึ่งการสืบสวนนี้เป็นการช่วยเหลืองานป้องกันปราบปรามด้านหนึ่ง คือการจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

การสืบสวนเป็นงานสำคัญ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้วิทยาการใหม่ ๆ รวมทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้วิทยาการใหม่ ๆ รวมทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ช่วยในการตรวจสอบหลักฐานในการกระทำผิด เช่น ลายพิมพ์ นิ้วมือ อาวุธที่ใช้ในการกระทำผิด คราบโลหิต สารเคมี เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ^{๕๐} และความสำคัญของการสืบสวนย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ประการดังนี้^{๕๑}

๑) การเรียนรู้หลักการสำคัญของการสืบสวน ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อกูลต่อการสืบสวนมาใช้

๒) การมีสัมพันธภาพอันดี และการติดต่อประสานงานควบคุมอาชญากรรมอย่างใกล้ชิดระหว่างงานสืบสวน งานสอบสวน งานปราบปราม งานวิทยาการ ตลอดจนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปที่ร่วมให้ข้อมูลในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนหาพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีต่อไป

๓) ความคิดริเริ่ม ความพยายาม อดทนมานะบากบั่น และความมั่นคงทางจิตใจของพนักงานสืบสวน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะพิทักษ์ความยุติธรรมในการดำเนินคดีทั้งปวง

^{๕๐} ประเสริฐ เมฆมณี, ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๓๔.

^{๕๑} O'Haram, C.E.. *Fundamentals of criminal investigation*. (Spring Field, IL:Chales C. Thomas, 1956), p.122.

๒.๖.๘ การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่น ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

ในการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการที่ใด เวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วยจากบทบัญญัติดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

๘.๑) การเริ่มการสอบสวน จะเริ่มเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษ หรือเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับทราบเหตุดังกล่าวเองพนักงานสอบสวนก็ต้องเริ่มทำการสอบสวนโดยเร็ว แม้ยังไม่มีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ เมื่อพนักงานสอบสวนทราบเรื่อง ก็ต้องเริ่มทำการสอบสวนโดยเร็ว เพราะจะทำให้มีโอกาสทราบข้อความเป็นจริงแห่งคดีได้มากเท่านั้น การบิดเบือนปกปิดอำพรางพยานหลักฐานที่อาจเกิดขึ้นย่อมกระทำได้ยากหรือไม่ทัน ทำให้ทราบผลคดีโดยเร็วอันจะเป็นผลต่อการคุ้มครองเสรีภาพของผู้ต้องหา แต่ในขณะเดียวกันก็ย่อมเป็นผลให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย เนื่องจากผู้กระทำความผิดจะได้รับการลงโทษอย่างรวดเร็วเช่นกัน

๘.๒) เวลาสำหรับการเริ่มการสอบสวนไม่ได้จำกัดไว้ว่า จะต้องกระทำในเวลาราชการหรือนอกเวลาราชการ กลางวันหรือกลางคืนอีกทั้งไม่ได้กำหนดสถานที่ทำการสอบสวนไว้เป็นที่แน่ชัดว่าจะต้องเป็นที่ใด

โดยสรุปแล้วการสอบสวนนั้นเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐาน พยานวัตถุและพยานเอกสาร ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับการจับกุม การควบคุมและการปล่อยตัวชั่วคราว เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารสรุปได้ว่า ตำรวจเป็นกำลังหลักในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยในสังคมบ้านเมือง นอกเหนือจากนี้แล้วยังมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ที่ทำหน้าที่โดยตรงต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่สืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากการจับกุมผู้กระทำความผิด หรือสืบสวนหาข่าวผู้ค้าผู้เสพเพื่อป้องกันและปราบปราม ตลอดจนให้ความรู้ด้านพิษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดทุกประเภทและปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด สุดท้ายคือติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

๒.๗ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและอุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ

ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นทฤษฎีตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติน้อมรับพระราชดำริปฏิบัติเพื่อเป็นอุดมคติตำรวจ ๙ ข้อรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๗.๑ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักทฤษฎีที่ส่งผลต่อการปรับสภาพทั้งสถานะด้านหน้าที่การงานของหน่วยงานทุกภาคส่วน ตลอดจนสถานะทางสังคมและครอบครัว หากเมื่อนำหลักทฤษฎีไปประยุกต์ใช้แล้วประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะมากมายมหาศาล สุดจะคณานับได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้

น้อมนำแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ ๙ เนื่องจากสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านทรงประทานแก่ประชาชนชาวไทย เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผสมผสานกับอุดมคติตำรวจทั้ง ๙ ข้อ มาเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน ด้านการป้องกันปราบปรามยาบ้า เพราะสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีข้าราชการตำรวจต้องมีการปรับสภาพการทำงาน เพื่อไม่เพียงแต่การรอคอยงบประมาณจากรัฐบาล เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทันต่อเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดที่มีขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง สามารถนำหลักแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารงบประมาณใน หน่วยงานหรือองค์กรในการปฏิบัติ เช่น อุปกรณ์เครื่องมือในความจำเป็นที่จะต้องใช้โดยเร่งด่วนแต่ไม่ สามารถหาได้ทันท่วงที่ต่อเหตุการณ์หรือมีราคาแพง งบประมาณไม่เพียงพอ กระทั่งขวัญและกำลังใจ ต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เพื่อไม่ให้เกิดความโลภและลุ่มหลงต่อลาภยศ จนส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้น เกิดความคิดที่อยากกระทำการคอร์รัปชั่นรับสินบนจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด หากเมื่อนำหลักเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้แล้วความคิดทั้งปวงจะมุ่งสู่ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติอย่างทุ่มเทไม่นึกถึงความเหน็ด เหนื่อยและท้อถอยผลลัพธ์คือความสำเร็จต่อการปฏิบัติงานทั้งปวง

๒.๗.๒ อุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ

- ๑) เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่
- ๒) กรณณาปราณีต่อประชาชน
- ๓) อุดหนุนต่อความเจ็บใจ
- ๔) ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก
- ๕) ไม่มั่งมากในลาภผล
- ๖) มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อปวงชน
- ๗) ดำรงตนในยุติธรรม
- ๘) กระทำการด้วยปัญญา
- ๙) รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต

ประพันธ์โดยสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกใน บทร้อยกรองนายกเจ้าคุณศาสนโสภณ เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม ตามคำสั่ง กรมตำรวจที่ ๑๗/ ๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ตำรวจเพื่อเป็นแนวทางเดียวกัน

สรุปความได้ว่า เมื่อนำเอาแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและอุดมคติตำรวจ ๙ ข้อมา หลอมรวมกันเข้าเป็นองค์เดียวกันแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้คือ ความสำเร็จของหน่วยงานและองค์กรที่ ปฏิบัติงานร่วมกันโดยอาศัยหลักความเสมอภาคและสร้างเสริมความสามัคคี ทุ่มเทความรู้ ความสามารถต่อการปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งหน่วยงานเดียวกันหรือเครือข่ายองค์กรอื่นที่ต้องจำเป็นใน การประสานงาน มุมานะเพียรพยายามถึงแม้จะมีอุปสรรคนานับการ ยินดีในความชอบที่ตนพอได้รับ ไม่โลภมากต่อทรัพย์สินและเกียรติยศที่ไม่ควรได้ ดำรงตนอยู่ในความเป็นธรรมทั้งในด้านหน้าที่และชีวิต ความเป็นอยู่ให้ความเสมอภาคในการดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมไม่ว่าประชาชนคนนั้นจะเป็นคนใกล้ชิด ฉันทน์หรือญาติหรือเพื่อนสนิท ตลอดจนคนที่เราไม่เคยรู้จักกันมาก่อน กระทำการในหน้าที่ด้วยความไม่ ประมาทเพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสียทั้งแก่ตนเองหรือหน่วยงานในองค์กร เป็นต้น

๒.๘ หลักสาราณียธรรม ๖

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวถึง หลักสาราณียธรรม ๖ ไว้ว่า สาราณียธรรม ๖ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกันสาราณียธรรม ๖ คือ

๑. เมตตาทายกรรม ตั้งเมตตาทายกรรมในเพื่อพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒. เมตตาวจีกรรม ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓. เมตตามโนกรรม ตั้งเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ ตั้งจิตตั้งใจปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔. สาธารณโภคี ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกันคือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน ข้อนี้ใช้อุปปฏิวัติโภคีก็ได้

๕. สีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ มีความประพฤติสุจริตดีงามถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ

๖. ทิฏฐิสามัญญตา มีทิฏฐิงามเสมอกันกับเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ มีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นสิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหา

ธรรม ๖ ประการนี้ มีคุณ คือเป็นสาราณียทำให้เป็นที่ระลึกถึง เป็นปิยกรรมทำให้เป็นที่รัก เป็นครุกรรมทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความอนุเคราะห์ ความกลมกลืนเข้าหากันเพื่อความไม่วิวาทเพื่อความสามัคคีและเอเกีภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^{๕๒}

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวถึงหลักสาราณียธรรม ๖ ไว้ว่า สาราณียธรรม ๖ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ๖ อย่าง รัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้มี ๖ อย่าง

ดูก่อนอานนท ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน

๑. ดูก่อนอานนท ภิกษุในธรรมวินัยนี้ มีกายธรรมประกอบไปด้วย เมตตา ปราภุในเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับนี้คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรักทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประการหนึ่ง

๒. ดูก่อนอานนท ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมีวัจกรรมประกอบด้วยเมตตา ปราภุในเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรัก ทำ

^{๕๒}ที่.ปา.(ไทย).๑๑/๓๑๗/๒๕๗

ความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๓. ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุผู้มีโนกรรมประกอบด้วยเมตตาปรากฏในเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นีก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักกัน ทำความเคารพกัน เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๔. ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมีลาภใด ๆ เกิดโดยธรรม ได้โดยธรรมที่สุดแม้เพียงอาหารติดบาตร เป็นผู้ไม่แย่งกันเอาลาภ เห็นปานนั้นไว้บริโภคแต่เฉพาะผู้เดียวยอมเป็นผู้บริโภคเฉลี่ยทั่วไปกับเพื่อน ร่วมประพฤติพรหมจรรย์ผู้มีศีลนี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๕. ดูก่อนอานนท์ ประการหนึ่งยังมีอีกภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยศีลในศีลทั้งหลายที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท อันวิญญูชนสรรเสริญอันตันทาและทิวาฐิไม่และต้องเป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิเห็นปานนั้น กับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์อยู่ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับ นีก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๖. ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยทิวาฐิในทิวาฐิที่เป็นของพระอริยา อันนำออกชักนำผู้กระทำตามเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบ เห็นปานนั้นกับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์อยู่ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นีก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดูก่อนอานนท์นี้แล ธรรม ๖ อย่าง เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดูก่อนอานนท์ ถ้าพวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรม ๖ อย่างนี้ ประพฤติอยู่พวกเธอจะเห็นทางว่ากล่าวพวกเราได้น้อยก็ตาม มากก็ตาม ซึ่งจะอดกลั้นไว้ไม่ได้ละหรือ ท่านพระอานนท์กราบทูลว่า ซ่อนี่หามิได้เลย พระพุทธเจ้าข้า^{๕๓}

สรุปได้ว่าหลักสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนาที่มีการกล่าวถึง การช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและเป็นคุณธรรมที่ทำให้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน ทำให้เข้าใจคนอื่นมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรมาปฏิบัติเพื่อทำให้เกิดผลที่ดีแก่ชุมชนและเพื่อนร่วมงาม

^{๕๓}ม.อ.(ไทย), ๓/๑/๘๘

๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๙.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามสังกัดต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยที่ศึกษามีความเกี่ยวข้องกับเยาวชน ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

พันจ่าอากาศเอกบุญเพ็ง หงษา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติดของกองทัพอากาศ ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมในพระพุทธานุศาสนาสมาสามารถปรับประยุกต์ใช้ได้ในทุกกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำหลักพุทธธรรมเข้ามาปรับใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ มีความเชื่อในเรื่องของกฎแห่งกรรม การมีกัลยาณมิตร การให้ทาน การรักษาศีล และการเจริญภาวนาว่าเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ลด ละ เลิกยาเสพติดได้ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ยังมีความเห็นต่อกระบวนการอริยสัจสี่ว่า ปัญหาทุกปัญหามีสาเหตุและถ้าทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันเป็นพลังแผ่นดิน ก็จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาทุกปัญหาได้ การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาผ่านรูปแบบกิจกรรมในค่ายฝึกอบรมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่วิทยากรนำหลักพุทธธรรม สาระ มาปรับประยุกต์แทรกในทุกกิจกรรม เมื่อผ่านพ้นกิจกรรมแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกภูมิใจในตัวเอง รักเพื่อนเพิ่มขึ้น มีความเสียสละ อดทน ถึงแม้จะมีทัศนคติที่ดีก่อนการเข้าค่าย แต่ภายหลังเข้าค่ายแล้วรู้สึกประทับใจ^{๕๔}

ธีระชัย มานีพพาน ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในด้านการป้องกันยาเสพติดมากกว่าด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยด้านการป้องกันยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญลำดับการให้ความร่วมมือ ดังนี้ การชี้แนะบุคคลในครอบครัวให้ห่างไกลยาเสพติด การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ ให้ความร่วมมือเป็นอันดับสุดท้ายคือแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อพบเห็นบุคคลที่ต้องสงสัยในการเสพสิ่งเสพติด ส่วนด้านการปราบปรามยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือค่อนข้างมาก โดยให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญตามลำดับคือ สนับสนุนการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติด อำนวยความสะดวกในการดำเนินการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง และให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อยในลำดับสุดท้ายคือ เป็นพยานในการชี้ตัวผู้ต้องหาในการสอบสวนคดี ความร่วมมือของประชาชนจำแนกตามประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้าราชการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากที่สุดและนักธุรกิจให้ความร่วมมือน้อยที่สุด^{๕๕}

^{๕๔} พันจ่าอากาศเอกบุญเพ็ง หงษา, “การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติดของกองทัพอากาศ”, *วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

^{๕๕} ธีระชัย มานีพพาน, “การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”, *วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

ไพฑูรย์ แสงพุ่ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติดและรูปแบบบทบาทในยาเสพติดในประเทศไทยคือ บุคคลในครอบครัว ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุ ทิศทางการทำงานของประเทศที่ดำเนินการในลักษณะ การทำงานแบบ “นโยบายปูพรม” ครอบคลุมทั่วประเทศ การส่งเสริมการดำเนินการด้านครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนเน้นการทำงาน แบบบูรณาการ^{๕๖}

วิชัย พันธุ์ภักดี ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ของอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนได้แก่ ปัจจัย ๓ ด้านคือ การป้องกัน การปราบปราม การฟื้นฟู รวมถึงงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการที่จำเป็นทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและใช้มาตรการด้านการป้องกันควบคู่กับการปราบปรามและการบำบัดฟื้นฟูโดยการบูรณาการทุกภาคส่วนแบบพหุภาคี เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นหลัก โดยรัฐต้องส่งเสริมและให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง^{๕๗}

แววรัตน์ โชตินิพัทธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยศึกษาจากผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานครฯ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาและระดับรายได้ต่อเดือนของการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรภายในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับบทบาทของการป้องกันยาเสพติดและปัจจัยของชุมชนในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งในภาพรวมผู้ประสานพลังแผ่นดินฯ มีความตระหนักต่อปัจจัยของชุมชนระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ และให้ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งนี้ว่า ควรมีนโยบายด้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเป็นในทิศทางเดียวกัน เช่น ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทั้ง ๕๐ เขต เป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ประสานกับสำนักงานเขต สำนักพัฒนาสังคม สำนักอนามัย และเสนอให้มีการบูรณาการด้านงบประมาณในการดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ^{๕๘}

จากการศึกษางานวิจัยสรุปได้ว่า ยาเสพติดเป็นภัยทั้งครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ทุกหน่วยงานไม่ว่าภาครัฐหรือภาคเอกชนพยายามที่จะเอาชนะปัญหาที่เกิดจากยาเสพติดโดยเฉพาะหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

^{๕๖}ไพฑูรย์ แสงพุ่ม, “สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต อาญาวิทยาและงานยุติธรรม, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘).

^{๕๗}วิชัย พันธุ์ภักดี, “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ของอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘).

^{๕๘}แววรัตน์ โชตินิพัทธ์, “ปัจจัยของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยศึกษาจากผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต อาญาวิทยาและงานยุติธรรม, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๙).

๒.๙.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการของประชาชน ทศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ชัยพร พูนสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการให้บริการของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจภูธรอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อยแก่ผู้มาติดต่อ ราชการ ต้องการให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ ต้องการให้จัดสายตรวจออกตรวจพื้นที่ สามารถจับกุมคนมีอิทธิพลให้ความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และเสมอภาคแก่ประชาชน^{๕๙}

ทงศักดิ์ รักศักดิ์สกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการจัดตั้ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอยู่ ๕ ด้าน ที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปัญหา การแต่งตั้งโยกย้ายมีการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง การบริหารงานไม่มีการกระจายอำนาจ ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการ ปรับปรุงโครงสร้างและจะได้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม^{๖๐}

คมกริช ศิลาทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของข้าราชการตำรวจในการ ปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี : ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค ๑ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดเห็นว่า การสนับสนุนจาก หน่วยงานด้านรายได้และสวัสดิการยังไม่เพียงพอกับความจำเป็นและไม่มีประสิทธิภาพดีเท่าที่ควร และการสนับสนุนจากหน่วยงานด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ ตำรวจส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสืบสวนและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางคดี การรับรู้อิทธิพล ด้านผู้มีอิทธิพลพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีความรู้สึกรังเกียจกลัวอิทธิพลซึ่งทำให้มีผล ต่อการปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ตามเป้าหมาย^{๖๑}

สุจิตร์ อนุสาร ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชน ตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านสังคมของตำรวจชุมชนตำบลใน ด้านการปราบปรามอาชญากรรม การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและการมี ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เป็นบทบาทที่ตำรวจชุมชนต้องทำตามที่สำนักงานตำรวจ

^{๕๙}ชัยพร พูนสวัสดิ์, “การศึกษาความต้องการของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจภูธรอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร”, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๗).

^{๖๐}ทงศักดิ์ รักศักดิ์สกุล, “ทศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ”, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

^{๖๑}คมกริช ศิลาทอง, “ปัญหาและอุปสรรคของข้าราชการตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษา เฉพาะกรณี : ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค ๑”, **ภาคินพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหา บัณฑิต**, (คณะพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔).

แห่งชาติได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจชุมชนตำบล ได้แก่ หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย การประนีประนอมข้อพิพาท ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทำให้ตำรวจชุมชนตำบล อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา มีบทบาทในด้านสังคมสูง ส่วนบทบาททางด้านวัฒนธรรมนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ แต่เพื่อเป็นสิ่งที่สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตำรวจชุมชนตำบลจึงได้เข้าไปร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับชุมชนแต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ของแต่ละตำบล^{๖๒}

สุจินต์ นาวาเรือน ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เนื่องจากภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำหนดไว้โดยแผนงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกออกเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรักษาความมั่นคง ด้านการบริหาร ด้านการจราจรและบริการสังคม การปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมี ๓ ด้านได้แก่ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาจิตใจ^{๖๓}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า การดำเนินงานควรดำเนินงานควบคู่กันไป ทั้ง ๓ ด้านคือ การป้องกัน การปราบปราม การฟื้นฟู โดยบูรณาการ และเน้นการดำเนินการโดยสถาบันครอบครัวและส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีส่วนและให้ความสำคัญต่อการบูรณาการกับเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีข้อเสนอแนะคือควรมุ่งเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้วยเนื่องจากเป็นกระบวนการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เพราะจะปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาการอย่างต่อเนื่องของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดทั้งรายย่อยและรายใหญ่ ส่วนแล้วแต่ผ่านกระบวนการการป้องกันปราบปรามของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งนั้น เช่น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติการได้เต็มกำลังความสามารถมากที่สุด จะทำให้วงจรหรือกระบวนการของกลุ่มผู้ค้าและผู้เสพตกลงอย่างแน่นอน ซึ่งข้อเสนอแนะในการเพิ่มเติมนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวความคิดและปัญหาในการวิจัยทั้ง ๕ ด้านของการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจคือ

- ๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ
- ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน
- ๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน
- ๔) ด้านการสืบสวนจับกุม
- ๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

^{๖๒} สุจิตร์ อนุสาร, “บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา”, *วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔).

^{๖๓} สุจินต์ นาวาเรือน, พันตำรวจโท, “บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๖).

โดยทั้ง ๕ ด้านที่กล่าวมามีเนื้อหาครอบคลุมการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่ในด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยได้น้อมนำเอาแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ ๙ เป็นแนวทฤษฎีหลักและผสมผสานเข้ากับอุดมคติตำรวจ ๙ ข้อ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมเพื่อให้เข้ากับปัญหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด

๒.๙.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสารานุกรม ๖

ธรรม ๖ ประการนี้มีคุณ คือ ทำให้เป็นที่ระลึกถึง ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เพื่อความสงเคราะห์ ความกลมกลืนเข้าหากัน เพื่อความไม่วิวาท ความสามัคคีและเอกราช ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ได้มีผู้ทำการวิจัยดังต่อไปนี้

พระไพโรจน์ ญาณวีโร (ทองสวน) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของเจ้าอาวาสตามหลักสารานุกรม ๖ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากคือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่พุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการและด้านการสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของเจ้าอาวาสโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ข้อเสนอแนะคือ ส่งเสริมให้การบริหารงานของเจ้าอาวาสและผู้อยู่ในการปกครองให้ความร่วมมือช่วยเหลือในกิจกรรมของเพื่อนพรหมจรรย์ สร้างความสามัคคีต่อกัน การออกคำสั่ง สั่งสอน ตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาอันสุภาพ มีเหตุมีผล สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สื่อสารแต่สิ่งมีประโยชน์ทุกฝ่ายคิดทำแต่สิ่งที่ดี มีเมตตา บริหารหมู่ด้วยความเสมอภาคใช้ประโยชน์ร่วมกัน บริหารหมู่ในเพื่อนพรหมจรรย์ให้เป็นผู้มีศีลอย่างเสมอกัน มีความประพฤติสุจริตดีงาม ส่งเสริมมีความคิดร่วมกันในข้อหลักการที่สำคัญอันนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์^{๖๔}

พระโสภณ โสภโณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม : ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาสังคมของเจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานครกับเจ้าคณะตำบลในต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า หลักคำสอนในการพัฒนาสังคมครอบคลุมทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม โดยเน้นที่บุคคล ถ้าบุคคลพัฒนาครอบครัวแล้ว สังคมก็จะพัฒนาด้วยการไม่ทำบาปทั้งปวง การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อมและการทำจิตใจให้ผ่องใสโดยมีกฎแห่งกรรมเป็นตัวกำหนด ส่วนบทบาทการพัฒนาสังคมของพระภิกษุที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ได้แก่ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการสงเคราะห์ประชาชน สำหรับรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ เอื้อต่อการพัฒนาสังคม ยกเว้นกฎกระทรวงศึกษาธิการบางข้อที่ให้สร้างวัดได้เมื่อมีเงินน้อยกว่า ๖ ไร่^{๖๕}

^{๖๔}พระไพโรจน์ ญาณวีโร (ทองสวน), “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของเจ้าอาวาสตามหลักสารานุกรม ๖ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร”, *วิทยานิพนธ์ พุทธศาสนมทาบบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๖๕}พระโสภณ โสภโณ, “พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม : ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาสังคมของเจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานครกับเจ้าคณะตำบลในต่างจังหวัด”, *วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔).

พระครูนนทวิรวรวัฒน์ วีระมโฆ (มีนุสรณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานเทศบาล ตามหลักสาราณียธรรม ๖ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลปลายบางได้บริหารงานตามหลักสาราณียธรรม ๖ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนมีความเห็นแตกต่างกันตามเพศ อายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๖๖}

ธีรกานต์ คงด้วง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า ในการสังเคราะห์หลักธรรมพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยเฉพาะในสังคมไทยนั้น เน้นหลักธรรมหมวดอคติ ๔ เพราะสังคมไทยขาดความสามัคคี ถือฝักถือฝ้าย มือคตริระแวงซึ่งกันและกัน หมวดพรหมวิหาร ๔ เพราะหลายฝ่ายขาดเมตริจิต ไม่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน หมวดวิสุจริต ๔ เพราะสังคมไทยใช้วิสุจริตในการพูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียดและพูดเพื่อเจ้อ เหลวไหลกันมากเพราะสังคมไทยวุ่นวายเพราะวิสุจริต ๔ จึงต้องแก้ไขด้วยวิสุจริต ๔ หรือหลักสาราณียธรรม ๖ ธรรมแห่งการระลึกถึงกันปฏิบัติต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพื่อให้สังคมสามัคคีปรองดอง เอื้อเพื่อเอื้อแม่ ชวนให้ระลึถึงในแต่ทางที่ดี^{๖๗}

ชุตติภัก อภินนโท (แหมทอง) ได้วิจัยเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในพระสูตรตันตปิฎก ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีคือ การผนึกใจคนในทีมให้เข้าด้วยกันยิ่งความสัมพันธ์เหนียวแน่นก็ยิ่งเพิ่มความเป็นปึกแผ่นให้กับทีม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่ประกอบไปด้วยเหตุด้วยผล หากมีการนำหลักธรรมนี้มาใช้ในการบริหารงานหรือสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ยังช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยตั้งอยู่ในหลักธรรมสำหรับรู้จักผู้อื่น ได้แก่ โลกธรรม หลักการคบมิตรและหลักธรรมในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ พรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุ ฆราวาสธรรม สาราณียธรรมและสามัคคีธรรม^{๖๘}

สรุปได้ว่าหลักสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนาที่มีการกล่าวถึงการช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

^{๖๖} พระครูนนทวิรวรวัฒน์ วีระมโฆ (มีนุสรณ์), “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณียธรรม ๖ : กรณีศึกษา เทศบาลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๖๗} ธีรกานต์ คงด้วง, “การวิเคราะห์และสังเคราะห์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๖๘} ชุตติภัก อภินนโท, “มนุษย์สัมพันธ์ในพระสูตรตันตปิฎก”, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

๒.๑๐ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจ)^{๒๙} ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้านได้แก่ ๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ ๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ๔) ด้านการสืบสวนจับกุม ๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ดังแผนภาพที่ ๒.๑

^{๒๙}สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แนวนโยบายการบริหารงาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๓๗), หน้า ๖-๗.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งเดียวแล้ววิเคราะห์ ในเรื่องบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเสนอแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๓๐๐ คน^๑

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampline) ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๑๗๑ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๐๕ ดังนี้

^๑สถานภาพกำลังพลข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

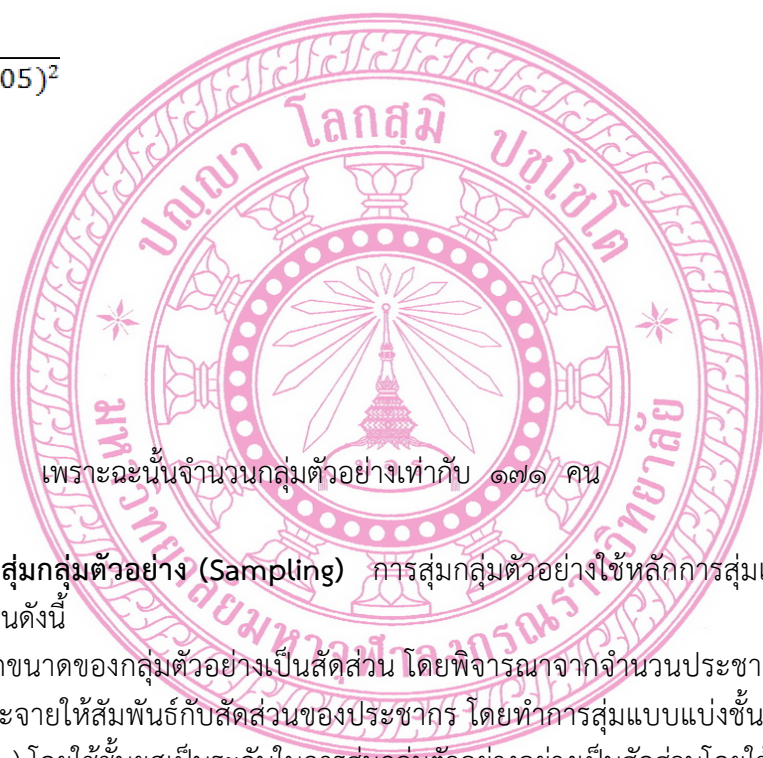
โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากรทั้งหมด ๓๐๐ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{300}{1 + 300(0.05)^2}$$

$$n = \frac{300}{1 + 0.75}$$

$$n = \frac{300}{1.75}$$

$$n = 171.4286$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๑๗๑ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ชั้นยศเป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นยศ} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้นยศ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นยศของข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจนครหลวง จำนวน ๑๗๑ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์^๒

รายการ	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
ชั้นยศสัญญาบัตร	๙๕	๕๔
ชั้นยศประทวน	๒๐๕	๑๑๗
รวม	๓๐๐	๑๗๑

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๗ ท่าน ได้แก่

๑. พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
๒. พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตนะ ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
๓. พ.ต.ท.อุทัย สุมาลัย ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
๔. พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
๕. ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะวิง ตำแหน่ง รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
๖. ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช ตำแหน่ง รองสารวัตรธุรการสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์
๗. ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์ ตำแหน่ง รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถาม

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

^๒สถานภาพกำลังพลข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘) รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน
๔. ด้านการสืบสวนจับกุม
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นต่อการบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕	หมายถึง	ความคิดเห็น	อยู่ในระดับ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๔	หมายถึง	ความคิดเห็น	อยู่ในระดับ	เห็นด้วย
๓	หมายถึง	ความคิดเห็น	อยู่ในระดับ	ไม่แน่ใจ
๒	หมายถึง	ความคิดเห็น	อยู่ในระดับ	ไม่เห็นด้วย
๑	หมายถึง	ความคิดเห็น	อยู่ในระดับ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรบรรพตพิสัย ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษารวม ๓๐ คน เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำถามในแบบสอบถามอย่างชัดเจนหรือไม่ เมื่อมีข้อบกพร่องก็จะได้ทำการแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจึงนำแบบสอบถามแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาดังที่ได้กำหนดไว้แล้วในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

๓.๓.๓ การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาประกอบการสร้างเครื่องมือซึ่งคือแบบสอบถาม

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๒.๑	ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.๒	ผศ.ดร.วรภฤต เกื้อนช้าง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.๓	อาจารย์อัครเดช พรหมกัลป์	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒.๔	พันตำรวจโทศณากร รุ่งขจรกลิ่น	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
๒.๕	พันตำรวจโทอุทัย สุขมาลัย	สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

(Item-Objective Congruency Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง ๐.๖ – ๑.๐๐ ทุกข้อ ซึ่งถือว่าเครื่องมือใช้ได้

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองบรรพตพิสัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cranbach)^๓ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕๗

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึง ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๓๑ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๑๓๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็นโดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

^๓สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิสซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) บทบาทในและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๔.๕๐ - ๕.๐๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๐ - ๔.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มาก
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๐ - ๓.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๐ - ๒.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อย
ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๔๙	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อยที่สุด

๓) บทบาทในและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงานวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๔) ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดปัญหา ข้อเสนอแนะการมีบทบาทในและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis technic)

^๕ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิสซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๒.

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๗๑ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๗๑)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
๑๘ - ๒๗ ปี	๑๔	๘.๑๘
๒๘ - ๓๗ ปี	๔๙	๒๘.๖๕
๓๘ - ๔๗ ปี	๘๐	๔๖.๗๘
๔๘ ปีขึ้นไป	๒๘	๑๖.๓๙

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	๒	๑.๑๗
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๕๘	๓๓.๙๒
ปริญญาตรี	๙๓	๕๔.๓๙
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๘	๑๐.๕๓
ชั้นยศ		
ประทวน	๑๓๘	๘๐.๗๐
สัญญาบัตร	๓๓	๑๙.๓๐
สายงาน		
งานปกครองป้องกัน	๖๐	๓๕.๐๙
งานจราจร	๕๔	๓๑.๕๘
งานสืบสวน	๑๖	๙.๓๖
งานสอบสวน	๒๑	๑๒.๒๘
งานอำนวยความสะดวก	๒๐	๑๑.๗๐
สถานภาพสมรส		
สมรส	๑๐๖	๖๑.๙๙
โสด	๕๐	๒๙.๒๔
หย่าร้าง	๑๕	๘.๗๗
ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
๑ - ๕ ปี	๒๖	๑๕.๒๐
๖ - ๑๐ ปี	๘๕	๔๙.๗๑
๑๑ - ๑๕ ปี	๔๙	๒๘.๖๕
๑๖ - ๒๐ ปี	๑๑	๖.๔๓
รวม	๑๗๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” จำแนกได้ดังนี้

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๘-๔๗ ปี มีจำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๘ รองลงมาคือ มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๘-๓๗ ปี มีจำนวน ๔๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๕ และน้อยที่สุด คือ ผู้มีอายุ ๑๘-๒๗ ปี มีเพียงจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๙

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๙ รองลงมาคือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๒ และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๗

ชั้นยศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชั้นยศประทวน มีจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๗๐ รองลงมาคือ ชั้นยศสัญญาบัตร มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๐

สายงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่สายงานปกครองป้องกัน มีจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๙ รองลงมาปฏิบัติหน้าที่สายงานจราจร มีจำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๘ และน้อยที่สุดปฏิบัติหน้าที่สายงานสืบสวน มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๖

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๙๙ รองลงมาไม่มีสถานภาพโสด จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๔ และน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๗

ระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน ๖-๑๐ ปี จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๑ รองลงมามีระยะเวลาปฏิบัติงาน ๑๑-๑๕ ปี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๕ และน้อยที่สุดระยะเวลาปฏิบัติงาน ๑๖-๒๐ ปี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยภาพรวม

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ระดับบทบาท		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	๓.๔๓	๐.๔๐๔	ปานกลาง
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	๒.๗๗	๐.๔๖๑	ปานกลาง
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	๓.๑๗	๐.๔๔๖	ปานกลาง
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	๓.๔๔	๐.๕๖๐	ปานกลาง
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยาน หลักฐาน	๓.๒๐	๐.๕๖๒	ปานกลาง
รวม	๓.๒๐	๐.๓๐๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๒๐$, S.D. = ๐.๓๐๔) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการจัดระบบสายตรวจ

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ระดับบทบาท		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	๓.๔๕	๐.๖๑๙	ปานกลาง
๒. จำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ในการจัดระบบ สายตรวจ	๓.๕๖	๐.๗๒๐	มาก
๓. ความทันสมัยของอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่	๓.๕๘	๐.๕๙๙	มาก
๔. ความเหมาะสมของเขตพื้นที่รับผิดชอบ	๓.๑๓	๐.๕๘๗	ปานกลาง
รวม	๓.๔๓	๐.๕๐๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่
ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการจัดระบบสายตรวจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = ๓.๔๓$, S.D. = ๐.๕๐๔) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ความทันสมัยของ
อุปกรณ์และเครื่องมือใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = ๓.๕๘$, S.D. = ๐.๕๙๙) รองลงมาคือจำนวน
เครื่องมืออุปกรณ์ในการจัดระบบสายตรวจ ($\bar{X} = ๓.๕๖$, S.D. = ๐.๗๒๐) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่
อยู่ในระดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของเขตพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = ๓.๑๓$, S.D. = ๐.๕๘๗) ซึ่งอยู่
ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ระดับบทบาท		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การให้ความร่วมมือของผู้นำชุมชน	๒.๖๔	๑.๑๗๖	ปานกลาง
๒. ความร่วมมือของประชาชนในการแจ้งเบาะแส	๓.๓๑	๑.๐๔๑	ปานกลาง
๓. การให้ความสนับสนุนขององค์การหรือหน่วยงานเอกชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ	๒.๕๘	๐.๘๙๑	ปานกลาง
๔. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่	๒.๕๕	๐.๗๕๕	ปานกลาง
๕. ความจำกัดของวัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ	๒.๖๘	๐.๘๕๕	ปานกลาง
๖. การให้การยอมรับของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ	๒.๘๖	๐.๕๖๒	ปานกลาง
รวม	๒.๗๗	๐.๕๖๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๗$, S.D. = ๐.๕๖๑) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ระดับบทบาท		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร	๒.๙๒	๐.๖๕๑	ปานกลาง
๒. ความรวดเร็วในการตรวจสอบยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจวิทยาการ	๓.๑๔	๐.๖๙๗	ปานกลาง
๓. ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของสำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ	๓.๓๙	๐.๕๘๗	ปานกลาง
๔. ความร่วมมือของหน่วยงานด้านโทรศัพท์เกี่ยวกับการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๓.๕๑	๐.๕๖๗	มาก
๕. ความร่วมมือจากผู้ให้บริการโทรศัพท์ มือถือในการตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๓.๒๘	๐.๗๖๑	ปานกลาง
๖. ความร่วมมือในการประสานข้อมูลระหว่างกรมการขนส่งทางบกกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ	๓.๐๖	๐.๘๕๒	ปานกลาง
๗. ความรวดเร็วในการประสานข้อมูลเพื่อทราบประวัติ การทำงานจากประกันสังคม	๓.๑๕	๐.๗๔๙	ปานกลาง
๘. ความรวดเร็วในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคาร	๓.๒๔	๐.๘๐๑	ปานกลาง
๙. ความร่วมมือจากหน่วยงานโทรศัพท์ในการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์	๓.๒๙	๐.๖๓๙	ปานกลาง

๑๐. การสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติดจากองค์กรเอกชน	๒.๖๗	๐.๗๘๘	ปานกลาง
รวม	๓.๑๗	๐.๔๕๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๗$, S.D. = ๐.๔๕๖) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความร่วมมือของหน่วยงานด้านโทรศัพท์เกี่ยวกับการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๕๑$, S.D. = ๐.๕๖๗) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสืบสวนจับกุม (n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ระดับบทบาท		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ความเพียงพอสำหรับเงิน งบประมาณที่ใช้ทำการล่อซื้อยาเสพติด	๓.๕๔	๑.๑๕๔	มาก
๒. ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ	๓.๗๔	๐.๘๗๘	มาก
๓. การจัดระบบเก็บข้อมูลที่ถ่ายทอด การนำมาใช้วิเคราะห์ได้อย่างรวดเร็ว	๓.๓๓	๑.๐๔๐	ปานกลาง
๔. การสนับสนุนขวัญและกำลังใจจาก หน่วยงานและผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติ หน้าที่	๓.๓๑	๑.๐๐๒	ปานกลาง
๕. จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติ หน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนปราบปรามยา เสพติด	๓.๔๖	๑.๐๘๑	ปานกลาง
๖. ความชำนาญในการตรวจสอบ เส้นทางการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมาย	๓.๕๒	๐.๘๐๐	มาก
๗. กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดไม่ สามารถจับกุมได้ทันทั่วทั้งที่	๓.๕๑	๐.๙๕๔	มาก
๘. ตำรวจขาดความรู้ในการสืบสวน จับกุม	๓.๑๕	๐.๗๘๒	ปานกลาง
๙. ในการสืบสวนจับกุมต้องใช้เวลาใน การติดตามนาน	๓.๑๔	๐.๙๐๓	ปานกลาง

๑๐. ความรู้ในด้านยุทธวิธีการสืบสวน จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	๓.๗๐	๐.๗๕๘	มาก
รวม	๓.๔๔	๐.๕๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสืบสวนจับกุม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.560) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ มีระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.878) รองลงมาคือความรู้ในด้านยุทธวิธีการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.758) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ ในการสืบสวนจับกุมต้องใช้เวลาในการติดตามนาน ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.903) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ระดับบทบาท		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องประเภท และชนิดของยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ	๓.๒๖	๑.๐๐๙	ปานกลาง
๒. ความชัดเจนของมาตรการ คุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	๓.๗๓	๐.๗๘๑	มาก
๓. ความสามารถในการปกป้อง คุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	๓.๗๗	๐.๗๔๖	มาก
๔. ความชำนาญในการรวบรวม พยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	๓.๕๗	๐.๙๒๗	มาก
๕. ความจำกัดของเวลาในการ ปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดียา เสพติด	๓.๙๖	๐.๘๖๗	มาก
๖. ขาดความชำนาญการทำสำนวนยา เสพติด	๓.๕๐	๐.๙๔๒	มาก
๗. พยานหลักฐานอ่อนเหตุให้อัยการ	๓.๒๕	๑.๑๘๗	ปานกลาง

ยกฟ้อง			
๘. ความไม่สมเหตุสมผลระหว่าง บันทึกจับกุมกับความเป็นจริง	๒.๖๙	๐.๘๗๖	ปานกลาง
๙. การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ	๒.๔๕	๐.๙๐๙	น้อย
๑๐. อำนาจในการสอบสวนอาจไม่ สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้	๒.๖๙	๑.๓๐๓	ปานกลาง
๑๑. ความขยันของพนักงานสอบสวน ในการทำสำนวนการสอบสวน	๒.๗๕	๐.๙๑๙	ปานกลาง
๑๒. ความมุ่งมั่นในการรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อเอาผู้กระทำผิดมา ลงโทษของพนักงานสอบสวน	๒.๘๒	๑.๐๘๑	ปานกลาง
รวม	๓.๒๐	๐.๕๖๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.563) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ความจำกัดของเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดียาเสพติด ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.867) รองลงมาคือความสามารถในการปกป้องคุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.746) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.909) ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ **จำแนกตามอายุ**

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๑๖	๓	๐.๓๐๕	๑.๙๐๐	๐.๑๓๒
	ภายในกลุ่ม	๒๖.๘๒๔	๑๖๗	๐.๑๖๑		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๒๗.๗๔๐	๑๗๐			
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๓๗	๓	๐.๒๑๒	๐.๙๙๗	๐.๓๙๖
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๕๓๘	๑๖๗	๐.๒๑๓		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๖.๑๗๔	๑๗๐			
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๙๒	๓	๐.๓๖๔	๑.๘๕๖	๐.๑๓๙
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๗๕๕	๑๖๗	๐.๑๙๖		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๓.๘๔๖	๑๗๐			
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๘๙	๓	๐.๑๖๓	๐.๕๑๖	๐.๖๗๒
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๘๐๒	๑๖๗	๐.๓๑๖		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๒๙๒	๑๗๐			
๕. ด้านการสอบสวน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๕๖	๓	๐.๔๕๒	๑.๔๔๐	๐.๒๓๓

รวบรวมพยานหลักฐาน	ภายในกลุ่ม	๕๒.๔๒๔	๑๖๗	๐.๓๑๔		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๗๘๐	๑๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๖๒	๓	๐.๑๒๑	๑.๓๑๗	๐.๒๗๑
	ภายในกลุ่ม	๑๕.๓๐๓	๑๖๗	๐.๐๙๒		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๑๕.๖๖๖	๑๗๐			

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ **จำแนกระดับการศึกษา**

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๑๔	๓	๐.๑๐๕	๐.๖๓๘	๐.๕๙๒
	ภายในกลุ่ม	๒๗.๔๒๖	๑๖๗	๐.๑๖๔		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๒๗.๗๔๐	๑๗๐			
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๒๔	๓	๐.๑๐๘	๐.๕๐๓	๐.๖๘๑
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๘๕๑	๑๖๗	๐.๒๑๕		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๖.๑๗๔	๑๗๐			
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๕๙	๓	๐.๔๒๐	๒.๑๕๐	๐.๐๙๖
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๕๘๘	๑๖๗	๐.๑๙๕		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๓.๘๔๖	๑๗๐			
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๔๓	๓	๐.๕๑๔	๑.๖๕๙	๐.๑๗๘
	ภายในกลุ่ม	๕๑.๗๔๙	๑๖๗	๐.๓๑๐		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๒๙๒	๑๗๐			
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๖๙	๓	๐.๑๒๓	๐.๓๘๕	๐.๗๖๔
	ภายในกลุ่ม	๕๓.๔๑๑	๑๖๗	๐.๓๒๐		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๗๘๐	๑๗๐			

	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๓๒	๓	๐.๑๗๗	๑.๙๕๖	๐.๑๒๓
รวม	ภายในกลุ่ม	๑๕.๑๓๔	๑๖๗	๐.๐๙๑		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๑๕.๖๖๖	๑๗๐			

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๓ ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน
ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามชั้นยศ

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานี ตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์	ชั้นยศ				t	Sig.
	ประทวน (๑๓๘ คน)		สัญญาบัตร (๓๓ คน)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	๓.๔๓	๐.๔๑๗	๓.๔๕	๐.๓๔๗	-.๓๔๑	๐.๗๓๔
๒. ด้านการแสวงหาความ ร่วมมือจากประชาชน	๒.๘๑	๐.๔๕๔	๒.๖๒	๐.๔๖๗	๒.๑๘๒*	๐.๐๓๑
๓. ด้านการประสานงาน ระหว่างภาครัฐและเอกชน	๓.๑๘	๐.๔๓๕	๓.๐๙	๐.๔๙๓	๑.๐๒๖	๐.๓๐๗
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	๓.๔๕	๐.๕๘๐	๓.๔๑	๐.๔๗๒	๐.๔๔๓	๐.๖๕๙
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวม พยานหลักฐาน	๓.๑๖	๐.๕๗๙	๓.๔๑	๐.๔๔๒	-๒.๗๔๖**	๐.๐๐๘
รวม	๓.๒๐	๐.๓๑๖	๓.๒๐	๐.๒๔๙	๐.๑๘๓	๐.๘๕๖

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t - test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกัน มีบทบาทในการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสายงาน (n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๒๕	๔	๐.๑๐๖	๐.๖๔๖	๐.๖๓๑
	ภายในกลุ่ม	๒๗.๓๑๕	๑๖๖	๐.๑๖๕		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๒๗.๗๔๐	๑๗๐			
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๒๘	๔	๐.๕๓๒	๒.๕๙๔*	๐.๐๓๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๐๔๖	๑๖๖	๐.๒๐๕		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๖.๑๗๔	๑๗๐			
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๙๘	๔	๐.๐๕๐	๐.๒๔๕	๐.๙๑๓
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๖๔๘	๑๖๖	๐.๒๐๓		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๓.๘๔๖	๑๗๐			
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๘๘	๔	๐.๒๔๗	๐.๗๘๔	๐.๕๓๗
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๓๐๔	๑๖๖	๐.๓๑๕		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๒๙๒	๑๗๐			
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๔๐	๔	๐.๒๑๐	๐.๖๕๙	๐.๖๒๒
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๙๔๐	๑๖๖	๐.๓๑๙		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๗๘๐	๑๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๖๒	๔	๐.๐๑๖	๐.๑๖๖	๐.๙๕๕
	ภายในกลุ่ม	๑๕.๖๐๓	๑๖๖	๐.๐๙๔		

	รวมระหว่างกลุ่ม	๑๕.๖๖๖	๑๗๐			
--	-----------------	--------	-----	--	--	--

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน **จำแนกตามสายงาน**

(n = ๑๗๑)

สายงาน	\bar{X}	สายงาน				
		งานปกครอง ป้องกัน	งาน จราจร	งาน สืบสวน	งานสอบสวน	งาน อำนวย
		๒.๗๙	๒.๗๔	๒.๖๒	๒.๖๔	๓.๐๓
งานปกครองป้องกัน	๒.๗๙	๐.๐๕	๐.๑๘	๐.๑๕	-๐.๒๔*	
งานจราจร	๒.๗๔		๐.๑๓	๐.๑๐	-๐.๒๙*	
งานสืบสวน	๒.๖๒			-๐.๒๗	-๐.๔๑*	
งานสอบสวน	๒.๖๔				-๐.๓๙*	
งานอำนวย	๓.๐๓					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานปกครองป้องกัน งานจราจร งานสืบสวน งานสอบสวน มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน น้อยกว่าข้าราชการตำรวจที่มีสายงานอำนวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพสมรส

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๓๗	๒	๐.๐๖๙	๐.๔๑๘	๐.๖๕๙
	ภายในกลุ่ม	๒๗.๖๐๒	๑๖๘	๐.๑๖๔		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๒๗.๗๔๐	๑๗๐			
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๑๑	๒	๐.๐๐๕	๐.๐๒๕	๐.๙๗๕
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๑๖๔	๑๖๘	๐.๒๑๕		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๖.๑๗๕	๑๗๐			
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗๔	๒	๐.๐๓๗	๐.๑๘๔	๐.๘๓๒
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๗๗๓	๑๖๘	๐.๒๐๑		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๓.๘๔๖	๑๗๐			
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๒๙	๒	๐.๓๑๕	๑.๐๐๔	๐.๓๖๙
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๖๖๒	๑๖๘	๐.๓๑๓		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๒๙๒	๑๗๐			
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๕๔	๒	๐.๑๗๗	๐.๕๕๗	๐.๕๗๔
	ภายในกลุ่ม	๕๓.๔๒๖	๑๖๘	๐.๓๑๘		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๗๘๐	๑๗๐			

รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๑๑	๒	๐.๐๕๖	๐.๖๐๐	๐.๕๕๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕.๕๕๕	๑๖๘	๐.๐๙๓		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๑๕.๖๖๖	๑๗๐			

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๖ ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน

(n = ๑๗๑)

บทบาทในการป้องกันและปราบปราม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig
๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๔๐	๓	๐.๑๑๓	๐.๖๙๐	๐.๕๕๙
	ภายในกลุ่ม	๒๗.๔๐๐	๑๖๗	๐.๑๖๔		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๒๗.๗๔๐	๑๗๐			
๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๐๗	๓	๐.๐๓๖	๐.๑๖๕	๐.๙๒๐
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๐๖๗	๑๖๗	๐.๒๑๖		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๖.๑๗๔	๑๗๐			
๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๗๒	๓	๐.๑๒๔	๐.๖๑๙	๐.๖๐๔
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๔๗๔	๑๖๗	๐.๒๐๐		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๓๓.๘๔๖	๑๗๐			
๔. ด้านสืบสวนจับกุม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๐๔	๓	๐.๔๐๑	๑.๒๘๗	๐.๒๘๑
	ภายในกลุ่ม	๕๒.๐๘๘	๑๖๗	๐.๓๑๒		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๒๙๒	๑๗๐			
๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๕๕	๓	๐.๑๑๘	๐.๓๖๙	๐.๗๗๕
	ภายในกลุ่ม	๕๓.๔๒๕	๑๖๗	๐.๓๒๐		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๕๓.๗๘๐	๑๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๗๙	๓	๐.๐๒๖	๐.๒๘๓	๐.๘๓๘

	ภายในกลุ่ม	๑๕.๕๘๖	๑๖๗	๐.๐๙๓		
	รวมระหว่างกลุ่ม	๑๕.๖๖๖	๑๗๐			

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกัน มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๖

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า f	Sig	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	อายุ	บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	-	๑.๓๑๗	๐.๒๗๑	-	✓
๒.	ระดับการศึกษา	บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	-	๑.๙๕๖	๐.๑๒๓	-	✓
๓.	ชั้นยศ	บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๐.๑๘๓	-	๐.๘๕๖	-	✓
๔.	สายงาน	บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	-	๐.๑๖๖	๐.๙๕๕	-	✓

๕.	สถานภาพ สมรส	บทบาทใน การป้องกัน และ ปราบปราม ยาเสพติด	-	๐.๖๐๐	๐.๕๕๐	-	✓
๖.	ระยะเวลา ปฏิบัติงาน	บทบาทใน การป้องกัน และ ปราบปราม ยาเสพติด	-	๐.๒๘๓	๐.๘๓๘	-	✓

จากตารางที่ ๕.๑๕ สรุปได้ว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำแนกรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖ - ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๖ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการจัดการระบบสายตรวจ

ลำดับ	แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสม	๑๕	๘.๗๗
๒.	ควรกำหนดกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เหมาะสม	๑๑	๖.๔๓
๓.	ควรมีจำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดสายตรวจ	๔	๑.๓๔

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการจัดการระบบสายตรวจ มากที่สุด คือ ควรกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสม จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๗ รองลงมา คือ ควรกำหนดกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เหมาะสม จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๓ และน้อยที่สุด คือ ควรมีจำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดสายตรวจ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๔

ตารางที่ ๔.๑๗ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

ลำดับ	แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ

๑.	เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่	๑๒	๗.๐๒
๒.	พยายามสร้างการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น	๑๐	๕.๘๕
๓.	ควรขอรับความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสจากประชาชน	๘	๔.๖๘

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๒ รองลงมา คือ พยายามสร้างการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๕ และน้อยที่สุด คือ ควรขอรับความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสจากประชาชน จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๘

ตารางที่ ๔.๑๘ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

ลำดับ	แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรมีการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งภาครัฐและเอกชน	๖	๓.๕๑
๒.	การตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากรควรมีความรวดเร็ว	๔	๒.๓๔
๓.	การตรวจสอบสารเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจวิทยาการควรมีความรวดเร็ว	๒	๑.๑๗
๔.	การตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคารควรมีความรวดเร็ว	๑	๐.๕๘

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนมากที่สุด คือ ควรมีการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๑ รองลงมา คือ การตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากรควรมีความรวดเร็ว จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๔ และน้อยที่สุด คือ การตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคารควรมีความรวดเร็ว จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๘

ตารางที่ ๔.๑๙ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านสืบสวนจับกุม

ลำดับ	แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	การสืบสวนจับกุมควรใช้เวลาในการติดตามให้น้อย	๑๔	๘.๑๙

๒.	ควรพัฒนาและเพิ่มทักษะความรู้ในการสืบสวนจับกุม	๑๑	๖.๔๓
๓.	ควรสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่	๙	๕.๒๖
๔.	ควรจัดระบบเก็บข้อมูลที่ง่ายต่อการนำมาใช้วิเคราะห์อย่างรวดเร็ว	๘	๔.๖๘
๕.	ควรตรวจสอบเส้นทางการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายให้ถูกต้อง	๗	๔.๐๙

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านสืบสวนจับกุม มากที่สุด คือ การสืบสวนจับกุมควรใช้เวลาในการติดตามให้น้อย จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๙ รองลงมา คือ ควรพัฒนาและเพิ่มทักษะความรู้ในการสืบสวนจับกุม จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๓ และน้อยที่สุด คือ ควรตรวจสอบเส้นทางการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายให้ถูกต้อง จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๙

ตารางที่ ๔.๒๐ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

ลำดับ	แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ	๙	๕.๒๖
๒.	อำนาจการสอบสวนไม่สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้	๗	๔.๐๙
๓.	ความไม่สมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง	๔	๒.๓๔

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน มากที่สุด คือ การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๖ รองลงมา คือ อำนาจการสอบสวนไม่สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๙ และน้อยที่สุด คือ ความไม่สมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๔

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

การสัมภาษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ใน ๕ ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านสืบสวนจับกุม ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑. พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์ ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธร
เมืองนครสวรรค์

๒. พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตน์ ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธร
เมืองนครสวรรค์

๓. พ.ต.ต.อุทัย สุมาลัย ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมือง
นครสวรรค์

๔. พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธร
เมืองนครสวรรค์

๕. ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะวิง ตำแหน่ง รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานี
ตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๖. ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช ตำแหน่ง รองสารวัตรธุรการ สถานีตำรวจภูธรเมือง
นครสวรรค์

๗. ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์ ตำแหน่ง รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานี
ตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ กล่าวว่า

งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งานด้านสายตรวจ ถือเป็นหัวใจสำคัญ ทางสถานี
ตำรวจ ได้จัดชุดสายตรวจ เพื่อสืบสวนหาข่าวกับผู้กระทำผิดแล้วติดตามจับกุม จัดสายตรวจรถยนต์
รถจักรยานยนต์ และสายตรวจตำบล ตรวจป้องกันเหตุภายในพื้นที่ตั้งจุดตรวจสกัด และตรวจสอบ
บุคคลในสถานประกอบการซึ่งจะดำเนินการเชิงรุก คือ โครงการระดมกำลังปิดล้อมตรวจค้น หมู่บ้าน
โดยใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครทำการปิดล้อมหมู่บ้าน และตั้งจุดตรวจในหมู่บ้านนั้น เพื่อปิด
ทางเข้าออกและจัดสายตรวจเดินเท้าเข้าไปตรวจไปตามซอยต่าง ๆ ในหมู่บ้าน กำลังทั้งหมดจะตรวจ
ค้นบุคคลหรือรถ ที่ผ่านจุดตรวจหรือเมื่อพบเห็นหากสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็จะตรวจปัสสาวะ
เพื่อหาสารเสพติดโดยจัดทำโครงการสัปดาห์ละ ๒ หมู่บ้าน และโครงการติดจุดตรวจย่อยตามเส้นทาง
ต่าง ๆ โดยใช้กำลังตำรวจประจำ ตู๋ยามและอาสาสมัครควบคุมสายตรวจ จะมีการตั้งจุดตรวจในพื้นที่
อย่างน้อยวันละ ๓ จุด โดยไม่ซ้ำจุดกัน ทุกจุดมีนายตำรวจควบคุม^๑

ตำรวจจราจร มีบทบาทในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด คือทางสถานีตำรวจ ได้จัดทำ
โครงการสายตรวจ โดยจัดชุดสายตรวจ ชุมตรวจเส้นทางเปลี่ยว โครงการหมู่บ้านและชุมชนปลอดภัย
โครงการตำบลปลอดภัย และทางราชการต้องสนับสนุนปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน การจัดสรร
และวัสดุให้เพียงพอแก่การทำงาน จัดอบรมตำรวจจราจร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด
ประเภทต่างๆ ขั้นตอนวิธีการดำเนินการจัดกุม สร้างความตระหนักต่อเจ้าหน้าที่ให้เกิดการยอมรับ

^๑สัมภาษณ์ พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์, พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธร
เมืองนครสวรรค์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

เข้าใจและเห็นความสำคัญในการป้องกันปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับชาติ^๒

ตำรวจสายตรวจ หรือตำรวจที่ทำงานสัมผัสกับประชาชน เช่น สายตรวจตำบล หรือตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่ จะต้องได้รับอำนาจในการเสนอ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และในงานสายตรวจต้องใกล้ชิดกับประชาชนให้มากที่สุด เช่น การจัดตั้งอาสาสมัครตำรวจชุมชน (ตชต) สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เหยี่ยวเวหา อาสาจราจร ตำรวจบ้าน สานตรวจประชาชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น โดยให้ความรู้ของยาเสพติด การป้องกัน การแนะนำ โดยมุ่งเน้นในการทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิด มากกว่าการรอให้อาชญากรรมเกิดแล้ว จึงคิดติดตามจับกุมคนร้ายเพื่อฟ้องศาล สนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยอาจจะใช้เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา การควบคุมอาชญากรรม ยาเสพติดจากสภาพแวดล้อมของชุมชนเอง การจัดระบบเพื่อนบ้านเตือนภัย หรือจัดสายตรวจประชาชน จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานศึกษาต่าง ๆ ตามโครงการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาสำรวจข้อมูล และคัดกรองนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพื่อหารือร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขกับปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้น^๓

สายตรวจกับบทบาทในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ตำรวจจะต้องตั้งชุมชนและสร้างชุมชน ในเขตรับผิดชอบให้เข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับภัยของยาเสพติดให้กับลูกหลานได้ ดังนั้น ตำรวจจึงได้มีโครงการจัดตั้ง “สายตรวจอาสา” สายตรวจอาสา นั่นก็คือประชาชนทั่วไปที่อาสาหรือสมัครใจเข้ามาร่วมปฏิบัติหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันแก้ไข ระวังเหตุและการกระทำผิดต่าง ๆ ในเขตรับผิดชอบของตนเองด้วยเต็มใจทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์หลักร่วมกันคือ ความสงบสุขของพี่น้องประชาชน รวมทั้งให้พี่น้องประชาชนมีความมั่นใจต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจอาสา นั้น นอกจากจะมีลักษณะเช่นเดียวกับพี่น้องประชาชนทั่วไปในการเป็นหูเป็นตา แจ้งข้อมูลข่าวสารหรือเบาะแสการกระทำผิดต่าง ๆ ให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้รับทราบแล้ว ยังทำหน้าที่อีกประการที่คล้ายกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาทิเช่น การตั้งจุดตรวจในเขตพื้นที่ตามหัวเวลาที่เหมาะสม การระวังเหตุร้ายที่พบไม่ว่าจะเป็นเหตุเฉพาะหน้าหรือต่อเนื่องกับการกระทำผิดเหล่านี้ การเฝ้าระวังมิให้เหตุร้ายเกิดขึ้น เป็นต้น และนอกจากนี้ยังให้บริการตรวจตราตามถนนสายต่าง ๆ ที่มีพาหนะพลุกพล่านอีกด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของพี่น้องสายตรวจอาสา นั้นไม่มีคำตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เป็นไปด้วยความเต็มใจและสมัครใจของบุคคลเหล่านี้^๔

ด้านการจัดระบบสายตรวจทาง สภ.เมือง ได้จัดสายตรวจอาสาขึ้น ตามหมู่บ้าน ตามชุมชนต่าง ๆ ซึ่งการที่จะตั้งสายตรวจอาสาเพื่อทำหน้าที่ตำรวจบ้านช่วยเหลือภารกิจในการป้องกันยา

^๒ สัมภาษณ์ พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตนนะ, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๓ สัมภาษณ์ พ.ต.ต.อุทัย สุมาลัย, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๔ สัมภาษณ์ พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

เสพติดและปัญหาอาชญากรรมให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายซึ่งประกอบด้วย

- ๑). หัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งเป็นผู้ดำเนินการและรับผิดชอบโครงการ
- ๒). นายอำเภอในฐานะเป็นผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับอำเภอ (คอ.ปป) และเป็นผู้อนุมัติโครงการ
- ๓). กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนสำคัญในการคัดเลือกประชาชนเข้ามารับการฝึกอบรมตามโครงการสายตรวจอาสา รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสายตรวจ
- ๔). องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นฝ่ายให้การสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมแต่ละตำบล โดยจัดสรรจากงบบุคลากรที่รัฐบาลจัดให้
- ๕). นายตำรวจรับผิดชอบตำบล ตำรวจประจำหมู่บ้านและดูยามสายตรวจตำบลต่างๆ ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงสำหรับสายตรวจอาสาในแต่ละหมู่บ้านหรือแต่ละตำบล
- ๖). ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกันสามารถให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดหาอาวุธปืนยาว โดยจัดสรรอาวุธปืนจากโครงการ ทส.ปช. เพื่อให้สายตรวจอาสาเบิกยืมไปใช้ในการออกตรวจ นอกจากนี้ยังมีส่วนราชการอื่น ๆ ที่สามารถให้การสนับสนุนได้ เช่น เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรมในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น^๕

ทาง สภ.เมือง ได้มีโครงการสายตรวจอาสาขึ้น เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งสายตรวจอาสาที่มีภารกิจดังนี้ ๑. การป้องกันภัยจากยาเสพติด โดยให้สายตรวจอาสาทำหน้าที่ในการสอดส่องดูแลหมู่บ้านของตนเองให้มีผู้ค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ค้ารายกลางและรายย่อยเพราะประชาชนด้วยกันเองจะรู้ข้อมูลภายในหมู่บ้านของตนได้ดี จึงสามารถกดดันผู้ค้าให้เลิกค้าอย่างได้ผล สำหรับผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่นั้น สายตรวจอาสาจะทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการต่อศูนย์บำบัดประจำอำเภอ นอกจากนี้สายตรวจอาสายังทำหน้าที่ติดตามดูแลผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษามีให้หวนกลับไปเสพอีก ๒. การป้องกันอาชญากรรม สายตรวจอาสาทำหน้าที่นี้โดยการออกตรวจตราหมู่บ้านของตนเองเพื่อป้องกันเหตุต่างๆ ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ๓. การรักษาความสงบเรียบร้อย สายตรวจอาสาทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านของตนเองตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ เป็นต้น^๖

ด้านการจัดระบบสายตรวจกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาอันดับหนึ่งของประเทศ เนื่องจากพื้นที่ทางตอนเหนือได้ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด เป็นสาเหตุให้สถานการณ์ด้านยาเสพติดมีความรุนแรง เนื่องจากเป็นเส้นทางผ่าน ขน ถ้ายาเสพติด กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและข้าราชการในพื้นที่ได้ต่อสู้กับขบวนการยาเสพติดได้ผลดีในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เพียงพอต่อการควบคุมสถานการณ์ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ดังนั้นทางตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ ได้นำนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายา

^๕ สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะเวียง, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๖ สัมภาษณ์ ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช, รองสารวัตรภูธรการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

ยาเสพติดและให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งจาก สถานีตำรวจ เมืองนครสวรรค์ ได้จัดชุดสายตรวจ เข้าตระเวน ตรวจสอบตามถนนทุกสาย เพื่อตรวจสอบ ฝึกระวัง ป้องกันและปราบปรามในส่วนของเขตชุมชน ตามหมู่บ้านได้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจอาสาชั้น เพื่อช่วย เจ้าหน้าที่สายตรวจชุดสายตรวจ ในการให้เบาะแส แจ้งข่าวแหล่งอาชญากรรม โดยมีการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติในการป้องกันชุมชนหมู่บ้านของตนเองให้ปลอดภัยจากยาเสพติด^๗

๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน กล่าวว่

การแก้ไขป้องกันยาเสพติด ตำรวจมีบทบาทและเป็นผู้ที่มีความสำคัญดังนั้น การแก้ไข ปัญหาเสพติดได้ ตำรวจจะต้องปลูกฝังชุมชนเด็ก และเยาวชนให้รู้จักป้องกันตนเอง จงอย่าทดลอง ยาเสพติดทุกชนิดโดยเด็ดขาด เพราะติดยายายาก รู้จักป้องกันครอบครัว ควรสอดส่องดูแลเด็กและ บุคคลในครอบครัวหรือที่อยู่ร่วมกัน อย่างให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ต้องปลูกฝังอบรมสั่งสอนให้รู้ถึง โทษและภัย ของยาเสพติด หากมีผู้ติดยาเสพติดให้ครอบครัว ควรนำตัวเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล สถานบำบัดรักษา ให้หายขาดโดยเด็ดขาด รู้จักป้องกันเพื่อนบ้าน โดยเป็นผู้สอดส่องดูแลเพื่อนบ้าน ให้คำแนะนำต่างๆ และให้ข้อมูลข่าวสารกับทางราชการเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกแห่งทุกท้องที่ เพิ่มความรู้ ความเข้าใจการป้องกันยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ความรู้ ดังกล่าวไปสู่สถาบันครอบครัว สังคม ชุมชน โรงเรียน และสถาบันที่เผยแพร่ระบอบของยาเสพติด^๘

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดทางตำรวจ จะต้อง มีโครงการ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน / ตำรวจ ให้ทราบถึงการแก้ไข ปัญหาเสพติดในสังคม ประการแรก เริ่มจากครอบครัวก่อน ด้วยการดูแลและป้องกันลูกหลานใน ครอบครัวของเราให้พ้นจากภัยยาเสพติด ให้ลูกหลานตระหนักว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่อันตราย ไม่ควร ทดลองอย่างยิ่ง แต่ว่าการพูดของพ่อแม่อย่างเดียวคงไม่พอ สิ่งที่จะป้องกันได้ดีคือ พ่อแม่เป็น แบบอย่างไม่ใช่ยาเสพติด แม้แต่การดื่มสุรา แต่ที่จริงแล้วการดื่มสุรา เป็นจุดเริ่มต้นของการติดยาเสพติด อยากรอง อยากรหาประสบการณ์ ซึ่งยาเสพติดเริ่มแล้วหยุดไม่ค่อยได้ ประการที่สอง การสร้าง ความตระหนักร่วมกันต่อต้านพิษภัยยาเสพติดในชุมชน การที่จะแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน วิธีที่ ได้ผลดีที่สุด คือ สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้ทุกคนเห็นว่ายาเสพติดเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องร่วมมือแก้ไข ประการที่สาม การร่วมกันทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยการ บริกษาหรือ หามาตรการและแนวทางร่วมกัน ทุกคนในชุมชนยอมเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าท่านจะแก้ไข ปัญหาในชุมชนของท่านได้อย่างไร^๙

การปฏิบัติงานของตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมป้องกัน ปราบปราม โดยทางตำรวจต้องปฏิบัติงานในเชิงรุก โดยตำรวจทุกคนรับผิดชอบในหมู่บ้าน ๑ ชุมชน

^๗สัมภาษณ์ ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมือง นครสวรรค์, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๘สัมภาษณ์ พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์, พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธร เมืองนครสวรรค์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^๙สัมภาษณ์ พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตน์นะ, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

เพื่อสืบสวนหาข่าวผู้ค้า ผู้เสพ เก็บข้อมูลที่เป็นแหล่งอาชญากรรม ร่วมประชุมกับชาวบ้าน ออกประชาคมหาผู้ค้า โดยวิธีการออกเสียงหรือเขียนชื่อแล้วใส่ลงหีบ เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการปราบปรามการยึดทรัพย์ต่อไป หรือทำประกาศสงครามกับผู้ค้า โดยจัดชุดชุมชนสัมพันธ์ นำรถติดเครื่องขยายเสียงไปจอดหน้าบ้านคนขายเพื่อให้เขารู้ว่า เรารู้ว่าคุณเป็นคนขาย ทำต่อเนื่องสัก ๒-๓ วัน จนผู้ค้าขายบ่า อาจจะหนีออกนอกพื้นที่ หรือนำยาบ้าไปทิ้งเนื่องจากนำออกขายไม่ได้^{๑๐}

ปัญหายาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยทางสังคม เป็นเรื่องที่ภายในชุมชนต้องดูแลกันเอง เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดและอยู่กับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการปฏิบัติการติดตามและการประเมินผล ยุทธศาสตร์ในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด จะต้องยกประชาชนเป็นแกนนำสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา และสร้างแนวร่วมให้กว้างขวาง โดยผู้นำท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ฝ่ายปกครอง ร่วมรณรงค์ และดำเนินการต่อผู้ค้าผู้เสพ ในเชิงรุกให้ได้ผล ต้องสร้างกระแสทำลายจุดอ่อนเพื่อให้นักดี โดยเฉพาะเยาวชนต้องไม่ตกเป็นทาสหรือเข้าไปเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นจุดสำคัญของงานป้องกัน ขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนจัดระเบียบสังคม ต้องมีคณะกรรมการหมู่บ้านทำงานด้านป้องกันปราบปรามยาเสพติด ทำประชาคมหมู่บ้านออกมาต่อต้านผู้ขาย^{๑๑}

การแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่อาศัย แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยหลัก คือ คนในชุมชนต้องมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาของตนเอง หัวใจสำคัญของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน มี ๔ ประเภท ได้แก่ ๑. ยึดหลักสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง ระหว่างคนในชุมชน ๒. การดำเนินการโดยประชาชนของคนในชุมชนอย่างแท้จริงทางตำรวจเป็นเพียงผู้สนับสนุน ๓. คนในชุมชนร่วมกันคัดแยกผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วยวิธีการของชุมชน ๔. ชุมชนและชุมชนเองโดยใช้มาตรการทางสังคมเป็นหลัก ไม่ใช่มาตรการทางกฎหมาย^{๑๒}

ปัญหายาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยทางสังคม เป็นเรื่องที่ภายในชุมชนต้องดูแลกันเอง เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดและอยู่กับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการปฏิบัติการติดตามและการประเมินผล^{๑๓}

ต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการพัฒนางานการข่าว งานชุมชนและงานมวลชนสัมพันธ์ เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานของตำรวจในทุกพื้นที่ และเน้นให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์งานด้านป้องกันและ

^{๑๐} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.อุทัย สุมาลัย, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะวิง, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช, รองสารวัตรภูธรการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

ปราบปรามยาเสพติด และประเมินผลในเชิงคุณภาพ จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนโดยเน้นโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เยาวชนสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการกิจบางส่วนของตำรวจ ซึ่งอยู่ในวิสัยทัศน์และเยาวชนจะปฏิบัติได้^{๑๔}

๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน กล่าวว่า

นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ต้องจัดให้มีการประสานงานและขอความร่วมมือปฏิบัติในทิศทางที่สอดคล้องกันของกระบวนการยุติธรรมทุกพื้นที่ ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ สถานฟื้นฟู รวมทั้งฝ่ายปกครอง ซึ่งงานยาเสพติดมีหน่วยงานของรัฐ ๒๖ หน่วยงาน และเอกชน ๗ หน่วยงาน ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ดำเนินการโดยอิสระ โดยมีการประสานและร่วมมือในทางปฏิบัติร่วมกันน้อยมาก และยังไม่มีการกำหนดว่าหน่วยงานใดจะเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการเป็นตัวนำ นอกจากนี้ยังขาดการจัดทำแผนงานโครงการป้องกันยาเสพติด ทำให้การปฏิบัติงานขาดแนวทางที่จะไปสู่จุดร่วมกัน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาในระดับประเทศ^{๑๕}

การปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ จะต้องมีการจัดการอย่าง เช่น หน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม ให้ดำเนินการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ กรมอัยการ กรมตำรวจ กรมราชทัณฑ์ กรมการปกครองและกระทรวงยุติธรรม โดยทุกฝ่ายจะต้องทำงานด้วยความยุติธรรมกับทุกฝ่ายไม่เลือกข้างปฏิบัติ และเห็นควรให้องค์กรเอกชนเข้ามามีบทบาทร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ส่วนทางกรมราชทัณฑ์ ส่วนส่งเสริม ปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึกนักโทษ ให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีของสังคม ฟื้นฟูจิตใจและความประพฤติของนักโทษ ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ข้อคิดดี ทำดี เพื่อสังคมที่มีความสุข^{๑๖}

การประสานงานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดทั้ง ๓ หน่วยงาน คือ กรมตำรวจ กรมศุลกากร และสำนักงานปปส. ควรจะมีการวางแผนในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงาน ปรับปรุงสายการบังคับบัญชาให้มีความสอดคล้องกันมากขึ้น เพื่อให้การปราบปรามได้ผลตามจุดหมายของรัฐบาล^{๑๗}

ปัญหา ยาเสพติด เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่รุนแรงในประเทศอยู่ ณ ขนาดนี้ ยาเสพติดไม่ว่าจะบั่นทอนสุขภาพของผู้เสพแล้ว ยังส่งผลให้ประเทศต้องสูญเสียทางด้านกำลังคนกำลังเงินเป็นจำนวนมาก ยาเสพติดทำลายวัฒนธรรมอันดีของสังคมนับตั้งแต่ตัวบุคคล สังคม ครอบครัว

^{๑๔} สัมภาษณ์ ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์, พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตนะ, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.อุทัย สุมาลัย, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

และประเทศชาติ และเป็นปัญหาในการพัฒนาประเทศ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ดังนั้น การร่วมมือและร่วมกันระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะทำได้เป็นเรื่องยาก ซึ่งจะต้องมาคิดร่วมกัน วางแผน ป้องกันปราบปรามยาเสพติดกับทุกหน่วยงาน รวมทั้งภาคเอกชนก็มีความสำคัญมาก ซึ่งจากที่ผ่านมา การร่วมมือและการประสานงานระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน ยังไม่ค่อยราบรื่นสักเท่าใด เพราะยังไม่มีหน่วยงานใดที่รับผิดชอบโดยเฉพาะเจาะจง จึงทำการแก้ไขและการป้องกันยาเสพติด เป็นไปได้ยาก ซึ่งจะต้องเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติต่อไป^{๑๘}

ควรจะมีหน่วยงานของรัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศ เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันจัดทำแผน โครงการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเต็มที่ ควรจะมีหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ และควรจะมีหน่วยงานที่ทำการวิจัยผู้เสพ ผู้ค้า ผู้ผลิต และหาทางป้องกันและแก้ไขต่อไป ดังนั้น ไม่ว่าจะหน่วยงานของรัฐ หรือของเอกชน ควรจะมาพูดคุยกัน จับมือกันเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป^{๑๙}

การแก้ไขปัญหายาเสพติด ทางหน่วยงานของรัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีการวางแผนให้การศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาให้รู้ถึงโทษของยาเสพติด แก่นักเรียน นักศึกษาเป็นประจำ ส่วนทางด้าน การให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานของภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมประชาสัมพันธ์ และหน่วยงานของเอกชน ต้องร่วมมือกัน ส่วนทางด้านกรมตำรวจ ต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ปราบปรามให้มีความสามารถ มีความยุติธรรม และควรร่วมมือกับ ปปส. ในการจัดศูนย์การช่วยยาเสพติด และเป็นหน่วยงานประสานทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ^{๒๐}

การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ต้องบูรณาการร่วมมือกัน เช่น การแก้ปัญหายาเสพติดในเรือนจำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานปปง. สำนักงานปปส. สำนักงานปปท. ร่วมกับกรมราชทัณฑ์ ร่วมกันจัดชุดปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามอย่างชัดเจน เข้าดำเนินการสอบสวน สืบสวนขยายผล และปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำไปยังกลุ่มการค้าจากภายนอกอย่างจริงจัง เพื่อลดสถานการณ์การค้ายาเสพติดให้ได้ โดยทุกหน่วยงานบูรณาการด้านการข่าว การปฏิบัติการ การขยายผลไปยังนักค้ายาเสพติดที่อยู่นอกเรือนจำ ตัดวงจรการค้าให้สำเร็จ และบูรณาการด้านจัดระบบการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดในเรือนจำ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

^{๑๘} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะเวียง, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช, รองสารวัตรธุรการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

โดยเฉพาะเรือนจำเป้าหมาย เร่งรัดปราบปรามนักค้ายาเสพติด เครือข่ายระดับสำคัญ โดยใช้กฎหมายในการสืบสวน^{๒๑}

๔. ด้านการสืบสวนจับกุม กล่าวว่

การสืบสวนสอบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะได้ทราบรายละเอียดแห่งความผิด โดยพนักงานสืบสวนจะต้องมีใจรักงานสืบสวนอย่างแท้จริง มีความรู้ที่มีมาตรฐานมีคุณธรรม และเปี่ยมไปด้วยคุณภาพในการสืบสวนสอบสวน พนักงานสืบสวนสอบสวน ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ชยันหมั่นเพียร กล้าหาญ รอบรู้ และเป็นธรรม รู้จักสังเกตจดจำ ต้องเป็นผู้ที่อยากรู้ สงสัย สร้างจินตนาการให้กับคดี การสืบสวนที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเป็นการสืบสวนในคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนอย่างยิ่ง เป็นการสืบสวนที่จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการสมัยใหม่เข้ามาใช้สูง เนื่องจากเป็นอาชญากรรมประเภทที่มีอิทธิพล มีลักษณะที่เป็นแก๊งอาชญากรรม กลุ่มคนร้ายมักจะจัดอยู่ในประเภท white shirt มีขอบข่ายดำเนินการอย่างกว้างขวาง มีการวางแผนปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี เพื่อหลีกเลี่ยงการสืบสวนติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ทำนองเดียวกับการประกอบอาชญากรรมขององค์การอาชญากรรม เป็นอาชญากรรมที่ไม่มีเอกชนเป็นผู้เสียหาย แต่เป็นอาชญากรรมที่รัฐเป็นผู้เสียหายเป็นการร่วมกันประกอบอาชญากรรมแบบสมรู้ร่วมคิดระหว่างผลิต ผู้จำหน่ายและผู้เสพ ที่มีแผนดำเนินการอย่างรอบคอบทั้งยังได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากผู้มีอิทธิพลหลายฝ่าย และเมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมบุคคลดังกล่าวได้ ก็ไม่ยอมซัดทอดหรือเล่าความจริงถึงวิธีการลักลอบแหล่งผลิต หรือจำหน่ายแก่เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่จะต้องหมั่นศึกษาวิธีการของคนร้ายอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา รวมทั้งต้องมีความสามารถในการรู้จักใช้เทคนิคสมัยใหม่เข้ามาทำการสืบสวนอย่างเป็นระบบ ทั้งเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจังและเป็นเรื่องที่จะต้องส่งเสริมอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ มีไหวพริบ ศึกษาถึงวิธีการ เล่ห์เหลี่ยมลักลอบจำหน่ายยาเสพติด และสำนึกในความรับผิดชอบที่จะต้องป้องกันปราบปรามภัยอันตราย ชื่อร้ายของยาเสพติดที่มีต่อมนุษยชาติ รวมทั้งให้รางวัลแก่สายลับและป้องกันความปลอดภัยแก่ผู้ให้ข่าวแก่เจ้าหน้าที่ทุกกรณี^{๒๒}

ด้านการสืบสวนสอบสวนในการป้องกันยาเสพติด ได้มีนโยบายที่ใช้สายลับที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น หรือเป็นผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ที่เคยหลงผิดและกลับตนเป็นคนดี แล้วมีความไว้วางใจกลุ่มเจ้าหน้าที่มาเป็นสาย และใช้เป็นแหล่งข่าวสำคัญ อีกกลุ่มที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้เป็นสายลับคือ ผู้ประสงค์ต่อรางวัลนำจับ ซึ่งคนกลุ่มนี้จะเข้ามาแจ้งข่าวหรือเบาะแสต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเอง และก็ได้รับค่าตอบแทนเป็นคร่าวๆไป อีกกลุ่มคือประชาชนผู้หวังดี หรือแจ้งความร้องทุกข์แก่เจ้าหน้าที่ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นสายลับของเจ้าหน้าที่ประมาณร้อยละ ๙๐ การสืบสวนจับกุมในคดียาเสพติด มี ๒ ประเภท คือ ๑. การสืบสวนจากแหล่งกำเนิดวัตถุดิบ โดยการติดตามความเคลื่อนไหว

^{๒๑} สัมภาษณ์ ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์, พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

ของวัตถุที่ใช้ในการผลิตและ ๒. การสืบสวนจากแหล่งจำหน่าย วิธีนี้เป็นการสืบสวนจากผู้เสพ ไปหาแหล่งจำหน่ายรายย่อย คนกลาง รายใหญ่ และแหล่งผลิต ๓. การดักฟัง ๔. การล่อซื้อ ๕. การตรวจสอบกระแสการเงิน ในทางอาชญาวิทยานั้น การสืบสวนสอบสวนมีความสำคัญที่สุด เพราะว่าการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการแรกที่จะสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ต้องหา จำเลย และผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากว่าการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นไปอย่างถูกต้อง ทั้งในข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและวิธีการดำเนินการของพนักงานสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นประโยชน์ ให้พนักงานอัยการ และศาลดำเนินคดีไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม^{๒๓}

การสืบสวน คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด ที่มีขั้นตอนการจับกุม ขณะทำการจับกุมและหลังจับกุม การสืบสวนมีหลายวิธี เช่น การสะกดรอย การตรวจสอบทางการเงิน การใช้สายลับหรือแหล่งข่าวอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งต้องใช้เทคนิคพิเศษประกอบการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในคดีอาญา เพราะการสืบสวนมีผลโดยตรงต่อคุณภาพทางคดี หากการสืบสวนไม่มีประสิทธิภาพ ขาดหลักการ กระบวนการยุติธรรม จะดำเนินไปสู่ความยุติธรรมเป็นไปได้ยาก ก่อนทำการสืบสวน ผู้จะทำการสืบสวนต้องมีความรู้เรื่องพยานหลักฐานพอสมควรว่าพยานหลักฐานใด สามารถใช้จำเป็นพยานหลักฐานได้ พยานใดมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และต้องพิจารณาว่าควรใช้พยานหลักฐานใด เพื่อให้ครบองค์ประกอบของฐานความผิดในแต่ละข้อกล่าวหา การแสวงหาพยานหลักฐาน อาจจะได้จาก แหล่งข่าวต่าง ๆ ประวัติบุคคลต้องสงสัย พฤติการณ์ในการกระทำ ความผิด การสืบสวนพฤติการณ์ การสืบสวนทางการเงิน และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งข้อดีของการสืบสวนคดีอาชญาเสพติดก่อนการจับกุม คือ ใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำผิดของบุคคล และในกรณีเกิดปัญหาในการจับกุมว่ากระทำโดยชอบหรือโดยมิชอบ ฝ่ายงานการสืบสวนเป็นหลักฐานว่ามีการสืบสวนมาก่อน ซึ่งแสดงว่าการกระทำการจับกุมกระทำโดยสุจริต^{๒๔}

คำว่า บทบาทหน้าที่ คือ สิ่งที่ต้องทำ ผมเองเป็นเจ้าของหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดมาตลอด สิ่งที่เห็นชัด คือ ๑. ปัญหายาเสพติดไม่มีทางหมดไปจากสังคมไทยแน่นอน เพราะปัจจัยหลักคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม) ความสำเร็จของการปราบปรามยาเสพติดจะต้องดำเนินการให้ครบวงจรทั้งงานป้องกัน งานปราบปราม งานสืบสวน งานสอบสวน งานบำบัดรักษา การฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสพ งานชุมชนสัมพันธ์ มิใช่การรณรงค์ต่อต้านเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเข้าถึงชุมชน โดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น และผู้ที่ทำงานนี้ได้ครบวงจรที่ดีที่สุด ก็คือ “ตำรวจ” นั่นเอง ปลุกจิตสำนึกในข้าราชการ ได้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ไม่ปล่อยปละละเลยหรือเลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่ม บุคคลหรือช่วงเวลา การดำเนินงานตาม

^{๒๓} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตนะ, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๒๔} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.อุทัย สุมาลัย, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

อำนาจหน้าที่ของตำรวจทุกนาย ให้ยึดถือนโยบายเป็นกรอบในการกำหนดรายละเอียดแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้บังเกิดผลในรูปธรรมอย่างรวดเร็ว^{๒๕}

ยุทธศาสตร์การปราบปรามยาเสพติด ของชุดสืบสวนสอบสวน จะใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน สกัดกัน ตรวจค้น จับกุม และทำลายขบวนการค้า ตัวการ ผู้สนับสนุน โดยใช้มาตรการทางกฎหมายและใช้ทางสังคมกดดันอีกทีหนึ่ง ตำรวจจะต้องมีชุดตำรวจสัมพันธ์ ตำรวจประจำหมู่บ้าน หรือตัวแทนชุมชน ต้องคอยรวบรวมข้อมูลเป็นหนังสือไว้ทุกกระยะ พนักงานสอบสวนเมื่อสอบสวนจะต้องใช้วิธีซักถามผู้เสพ ให้ได้ว่าชื่อจากใคร ห้ามสอบสวนว่าชื่อมาจากชายไทยไม่ทราบชื่อ ไม่ทราบตำหนิรูปพรรณเด็ดขาด ผู้เสพที่เลิกได้จะเป็นแหล่งข่าวที่จะสะกดรอยตามผู้เสพเพื่อจับผู้ค้าได้ผลมาก แนวทางในการสืบสวนสอบสวน กลยุทธ์ที่จะลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ลดลงได้นั้น จะต้องพึ่งพลัง “ผู้ค้ารายย่อย กับ ผู้ค้ารายกลาง” หมายถึง ผู้ที่ค้ายาเสพติดให้กับผู้เสพ ผู้ค้ารายย่อยบางคนขายยาบ้าเพราะติดยาบ้าก็เลยต้องเป็นตัวแทนจำหน่ายยาบ้าด้วย ตำรวจผู้ใดที่ไม่มีขีดความสามารถที่จะสืบสวนหาต่อผู้ขายยาเสพติดรายย่อยได้ย่อมถือว่าเป็นตำรวจที่ขาดประสิทธิภาพในวิธีสืบสวน เพราะการสืบสวนหาผู้ขายรายย่อยเป็นการสืบสวนหาข้อมูลที่ง่ายที่สุดโดยไม่ต้องใช้วิธีการหรือเทคนิคการสืบสวนที่สลับซับซ้อน ยากแต่เพียงจะหาอย่างไร หรือใช้วิธีการใดจึงจะสามารถจับกุมผู้ขายให้ได้เท่านั้นเอง^{๒๖}

การปฏิบัติการด้านการสืบสวนสอบสวนที่เป็นปัญหาในปัจจุบันคือ งานข่าวสารของแต่ละจังหวัดไม่ประสานงานกัน หาแหล่งข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดได้ยาก ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถด้านการสืบสวนสอบสวน บุคลากรที่มีอยู่ไม่ค่อยมีการพัฒนาและยกระดับความสามารถของตนเอง ที่สำคัญคือ ความน่าเชื่อถือในตัวบุคคล หากเจ้าหน้าที่คนใดไม่ได้รับความเชื่อถือจากแหล่งข่าว จะไม่สามารถสืบสวนคดีต่าง ๆ ได้โดยเด็ดขาด เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหัวใจสำคัญ และต้องรักษางานสืบสวน มีความมุ่งมั่นในงาน ชยัน อดทน เสียสละ ไม่ชอบโอ้อวด พุดมาก เก็บความลับไม่อยู่ มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในหน้าที่รับผิดชอบ และจะต้องเป็นคนซื่อสัตย์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ และที่สำคัญต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดี เช่น ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ แพทย์ โทศัพท์ ปรชนีย์ ไฟฟ้าประปา เป็นต้น^{๒๗}

การทำสำนวนการสืบสวนคือ หัวใจสำคัญที่จะทำให้งานสอบสวนบรรลุผล สำนวนการสอบสวนคือ พยานหลักฐานทุกชนิดที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจรวบรวมไว้โดยต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงประวัติ อาชีพ สถานะทางการเงิน สถานะทางสังคม และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องนำมารวบรวมไว้เรียกว่า “สำนวนการสืบสวน” เพื่อให้เป็นข้อมูลในการสืบสวนต่อไป พนักงานสอบสวนทุกคนต้องชำนาญคดียาเสพติด เพื่อการสอบสวนจะได้มีประสิทธิภาพ งานปราบปรามทุกวันนี้จะเป็น

^{๒๕} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะวิง, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช, รองสารวัตรธุรการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

ปริมาณ คือได้แต่จำนวนยาบ้า แต่ไม่ได้คุณภาพงาน นั้นหมายถึงไม่สามารถสอบสวนขยายผลทำลายเครือข่ายให้ยุติบทบาทลงได้ การยึดทรัพย์สินของขบวนการค้า เพื่อไม่ให้มีทุนสำรองไปค้าต่อ เป็นการลงโทษที่เฉียบขาดกว่า ตำรวจได้สังเกตเห็นว่า ผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน มีบทบาทในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด โดยทางสถานีได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยจัดอบรมประชาชนให้ความรู้ด้านยาเสพติด อาชญากรรม และวิธีจดจำเพื่อเป็นการเฝ้าระวัง แจ้งข้อมูล หรือเหตุเกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ในทาง สภ.ทราบ จัดทำโครงการตำรวจพบประชาชน เพื่อให้ความรู้กับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติด ที่จะเข้ามาแพร่ระบาดในหมู่บ้านของตนเอง และเฝ้าระวังบุตรหลานมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผิดกฎหมาย ยาเสพติดต่าง ๆ และทางสถานีตำรวจ ได้มีโครงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ช่องทางที่จะแจ้งข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิด ให้ผู้กระทำผิด ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทราบ เพื่อขยายผลต่อไป และโครงการให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนและเยาวชน โดยให้ความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติด ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไป เพราะเยาวชนกลุ่มนี้จะคิดลองถูก ผิด หาประสบการณ์หรือจากการยั่วของเพื่อนฝูง หรือผู้ค้ายาเสพติด^{๒๘}

๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน กล่าวไว้ว่า

มาตรการปราบปรามเป็นมาตรการที่สำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่า การปราบปรามยาเสพติดจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ย่อมหมายความว่าความถึงการดำเนินคดีในชั้นสอบสวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน จะต้องมีความรอบคอบ ตรวจสอบ ตรวจสอบค้นจับกุมผู้กระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้จับกุมผู้ต้องหาพร้อมกับของกลางยาเสพติดแล้ว ก็จะต้องดำเนินการนำผู้ต้องหาและของกลางที่เกี่ยวข้องในการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่งพนักงานสอบสวนเพื่อสอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งรวบรวมพยานหลักฐาน และทำความเข้าใจเสนอพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาส่งฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป และเมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแล้ว จึงถือว่าเป็นการสิ้นสุดกระบวนการสอบสวน และการดำเนินคดีต่อไปจะอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาคดีในชั้นอัยการและศาล ดังนั้นการดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องแล้ว ก็จะนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิดอันเป็นผลสำเร็จของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อไป^{๒๙}

พนักงานสอบสวน คือ ผู้ที่ทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนต้องมีจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน คือ ๑) ต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ๒) ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดมั่นในศีลธรรม ๓) พนักงานสอบสวนต้องอำนวยความสะดวกด้วยความ

^{๒๘} สัมภาษณ์ ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.วสุพล สนธิรักษ์, พนักงานสอบสวน/ผู้ชำนาญการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

รวดเร็ว ต่อเนื่อง โปร่งใส และเป็นธรรมโดยปราศจากอคติ ๔) ต้องกล้ายืนหยัดกระทำการในสิ่งที่ถูกต้อง ๕) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะเสียสละและอดทนเพื่อความยุติธรรม ๖) ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีพูดจาด้วยความอ่อนน้อม มีไมตรีจิต และเต็มใจให้บริการประชาชน ๗) ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองตลอดเวลา ๘) และที่สำคัญต้องยึดมั่นในวิชาการสอบสวน มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและวิชาชีพของตนเอง^{๓๐}

กระบวนการสืบสวนและสอบสวนข้อเท็จจริง เป็นกระบวนการเดียวกันไม่ควรแยกจากกัน แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นได้กำหนดแยกกระบวนการสืบสวนและสอบสวนออกจากกัน ดังนั้นการสอบสวนถือเป็นหัวใจหลัก หรือกระบวนการก่อนฟ้องร้องคดี หากไม่มีกระบวนการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน ก็จะถือว่าการสอบสวนไม่ชอบ ก็จะทำให้ัยการไม่มีอำนาจฟ้องคดีไปด้วย ดังนั้นตำรวจจะต้องทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นให้รัดกุม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งในด้านประชาชนที่เป็นเหยื่ออาชญากรรมและในด้านประชาชนที่ถูกต้องเป็น ผู้ถูกกล่าวหาได้เพียงใด ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ และต้องมีความรู้บนพื้นฐานของหลักวิชาการ หลักสามัญสำนึก เป็นเรื่องสำคัญ เพราะการแสวงหาหลักฐานและทำให้ผู้อื่นเชื่อในพยานหลักฐานของเรา ก็จะต้องมีทั้งศาสตร์ และศิลป์ประกอบกันในปัจจุบันมีความรู้ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ให้เหตุผลสนับสนุนให้เกิดความเชื่อพยาน หลักฐานหนักแน่นยิ่งขึ้นไปอีก เป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนจะต้องชวนชวยเพื่อทำให้เกิดความสำเร็จ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงปกป้องผู้บริสุทธิ์และให้ความยุติธรรมแก่ผู้กล่าวหาตามหลักสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนจะต้องได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียม เสมอภาคอย่างไม่เลือกปฏิบัติ^{๓๑}

กฎหมายวิธีพิจารณาคดียาเสพติด เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนโดยใช้เทคนิคการสืบสวนพิเศษ และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ฎีกา และอายุความ รวมทั้งการบังคับการชำระค่าปรับตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้เป็นการเฉพาะ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีด้วยกัน ๕ ฐานหลัก คือ ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง และยังมี พรบ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ในเรื่อง สมคบสนับสนุน หรือช่วยเหลือ เช่น ด้านการผลิต พนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมหลักฐานให้ตรงกับฐานความผิดนั้น ๆ เช่น อุปกรณ์ทาเคมี อุปกรณ์แบ่งบรรจุต่าง ๆ ผู้สอบสวนต้องทราบ ว่า ผลิตยาเสพติดกรณีใดต้องการสารเคมีตัวใดบ้าง ในการประกอบการผลิต จะได้รวบรวมได้ถูกต้อง ด้านการนำเข้า – ส่งออก ต้องทราบถึงขั้นตอนของการเดินทาง เข้า-ออก ไม่ว่าจะเป็นเดินทางโดยรถยนต์ เครื่องบิน ทางเรือ หรือออกนอกราชอาณาจักร ข้อหาจำหน่ย คือ ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ ต้องพิจารณาว่าความผิดเข้าฐานไหนการใช้

^{๓๐} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.สุพจน์ ศรีรัตนะ, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.อุทัย สุมาลัย, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

สายลับทำการล่อซื้อ ดังนั้นต้องใช้เจ้าหน้าที่อำพรางตัว ทำการล่อซื้อด้วยตนเอง เพราะสามารถอ้างตัวเป็นพยานในศาล ทำให้พยานมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น^{๓๒}

การสอบสวนคดียาเสพติดให้โทษ ถ้าเหมือนกับคดีอาญาทั่วไป แต่จะต้องมีการสืบสวนไว้ก่อนเกิดเหตุ นำผลการสืบสวนโดยเฉพาะการสืบสวนติดตามพฤติกรรมของตัวการ ของนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติด มาประกอบการสอบสวน นอกจากนี้มีการสอบสวนขยายผลไปยังนายทุนกรณีเป็นการจับกุมผู้ค้ารายย่อย ไปยังผู้ค้า กรณีผู้ต้องหาเป็นระดับผู้เสพนอกจากนั้นในการปราบปรามยาเสพติด จะต้องตักตวงจรที่เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด คือ เงินหรือทรัพย์สินของผู้ค้า ดังนั้นการตรวจสอบเพื่อยึดทรัพย์สินตามกฎหมาย ปง.ก็มีความสำคัญมากการสอบสวนขยายผลรวมทั้งการสืบสวนของผู้จับกุมสามารถนำเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการได้ องค์กรอาชญากรรมยาเสพติดมีเครือข่าย มีอิทธิพลด้านการเงินสูง การปราบปรามที่ผ่านมา ยิ่งยากที่จะสาวไปถึงนายทุนที่อยู่เบื้องหลัง ดังนั้นในชั้นพนักงานสอบสวนหรือผู้สอบสวนจะต้องใช้ดุลพินิจข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกจับให้ข้อมูลอย่างใด เป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด แต่สิ่งที่แน่ ๆ คือ จะต้องเป็นข้อมูลที่สามารถขยายผลไปจับกุมผู้ต้องหาอีกคนหนึ่งตามที่ได้รับจากผู้ต้องหาคนแรกนั่นเอง^{๓๓}

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ซึ่งมีความพยายามในการปรับปรุงกระบวนการด้านการป้องกันและการแก้ไขจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมาโดยตลอด โดยที่การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีรูปแบบกระทำผิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน และทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การปราบปรามกระทำผิดเป็นไปอย่างยากลำบากในการดำเนินคดียาเสพติด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องใช้มาตรการพิเศษในการสืบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอาชญากรรมยาเสพติดมีลักษณะพิเศษต่างจากอาชญากรรมทั่วไปคือ เป็นการกระทำโดยอาชญากรที่รวมตัวกันเป็นองค์กร มีกระบวนการทำงานลับ และมีการแบ่งหน้าที่และสายงานบังคับบัญชาตามลำดับซึ่งมีการกระทำที่ปิดบังการกระทำความผิดอย่างซับซ้อน การสืบสวนสอบสวน จึงไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของตัวการสำคัญได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการจับกุมผู้ค้ารายย่อยในความผิดฐานนำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่าย ดังนั้นในการรวบรวมพยานหลักฐานพนักงานสอบสวนต้องมีเทคนิคการสอบสวน เช่น การใช้สายลับ การเฝ้าติดตามโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติการอำพรางและหากมีหลักฐานชัดเจน และมีการแสดงตัว เจ้าหน้าที่ที่จะเข้าทำการจับกุม ส่วนในชั้นการพิจารณาดีของศาล ศาลรับฟังของกลางที่ได้จากการจับกุมในฐานะเป็นพยานวัตถุ^{๓๔}

^{๓๒} สัมภาษณ์ พ.ต.ต.สมพงษ์ สิงห์เรือง, สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.ไกรวัฒน์ การะเวียง, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

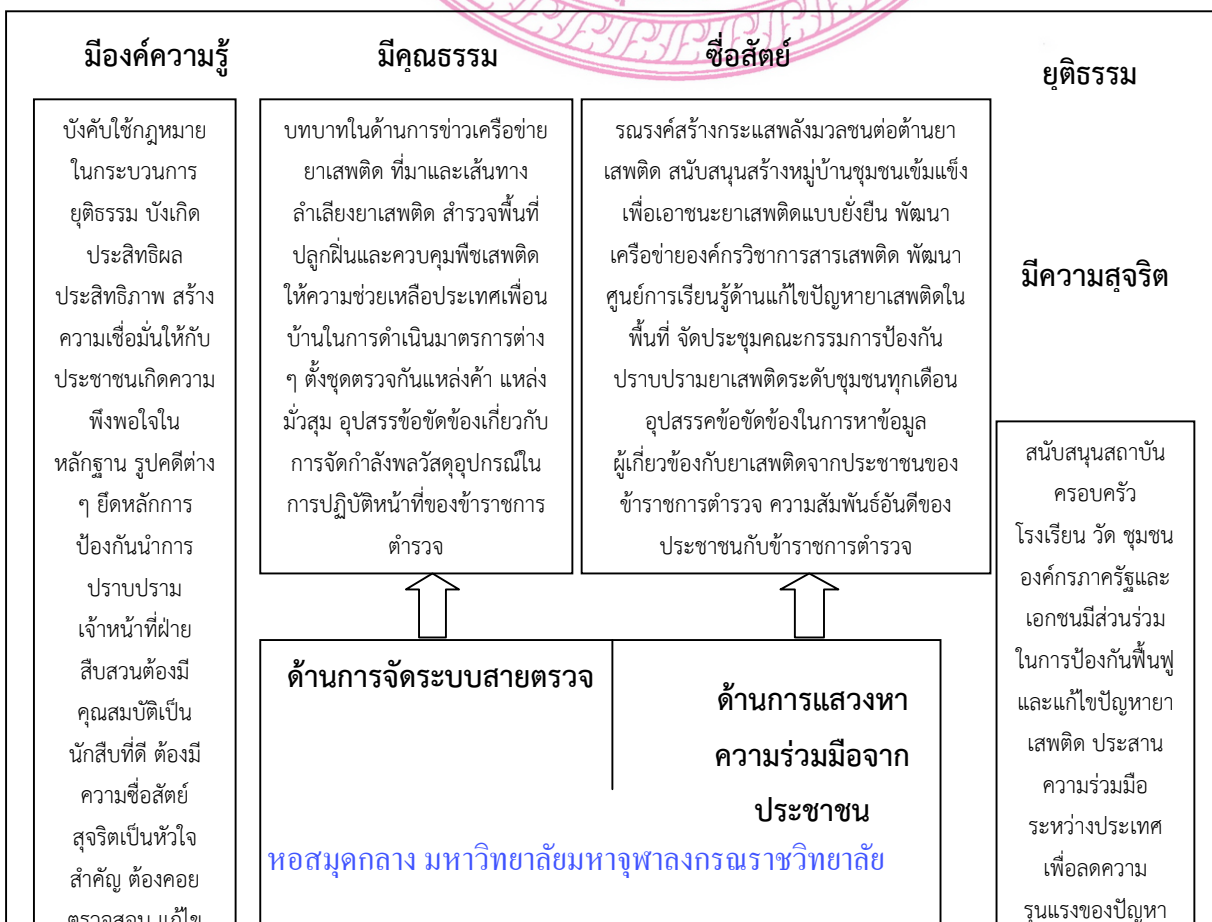
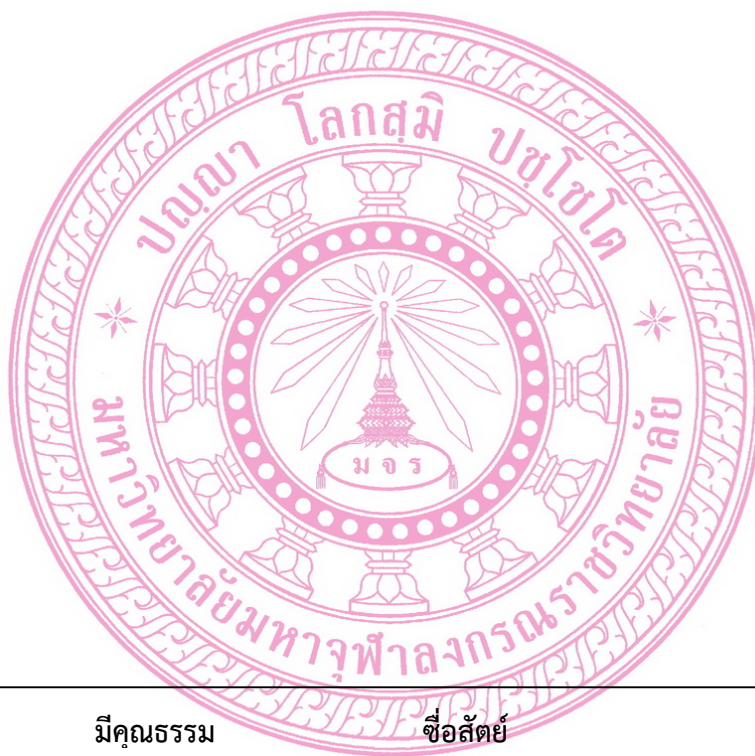
^{๓๔} สัมภาษณ์ ร.ต.อ.สิทธิเดช ศรีนุช, รองสารวัตรธุรการ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

เจ้าหน้าที่ ฝ่ายสืบสวนต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นหัวใจสำคัญ และต้องรักงานสืบสวน มีความมุ่งมั่นในงาน ขยัน อดทน เสียสละ ไม่ชอบโอ้อวด พุดมาก เก็บความลับไม่อยู่ มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในหน้าที่รับผิดชอบและจะต้องเป็นคนขี้สงสัย ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ และที่สำคัญต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดี เช่น ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ แพทย์ โทศัพท์ ไปรษณีย์ ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น การสืบสวนที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เป็นการสืบสวนในคดี ที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนอย่างยิ่ง เป็นการสืบสวนที่จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการสมัยใหม่เข้ามาใช้สูง เนื่องจากเป็นอาชญากรรมประเภทที่มีอิทธิพล มีลักษณะที่เป็นแก๊ง อาชญากรรม กลุ่มคนร้ายมักจะจัดอยู่ในประเภท white shirt มีขอบข่ายดำเนินการอย่างกว้างขวาง มีการวางแผนปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี เพื่อหลีกเลี่ยงการสืบสวนติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ ทำนองเดียวกับการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรม เป็นอาชญากรรมที่ไม่มีเอกชนเป็นผู้เสียหาย แต่เป็นอาชญากรรมที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เป็นการร่วมกันประกอบอาชญากรรมแบบสมรู้ร่วมคิดระหว่างผลิต ผู้จำหน่ายและผู้เสพ ที่มีแผนดำเนินการอย่างรอบครอบทั้งที่ยังได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากผู้มีอิทธิพลหลายฝ่าย และเมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมบุคคลดังกล่าวได้ ก็ไม่ยอมซัดทอดหรือเล่าความจริง ถึงวิธีการลักลอบแหล่งผลิต หรือจำหน่ายแก่เจ้าหน้าที่^{๓๕}

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบถึงระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

^{๓๕} สัมภาษณ์ ร.ต.ต.สมพงษ์ แก้วร่วมวงศ์, รองสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากกรณีศึกษา คือ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ สิ่งสำคัญคือแนวทางพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ จึงจะสามารถทำให้บทบาทในการป้องกันและปราบปรามมีความสำเร็จเพิ่มขึ้นได้ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์จะประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับของหน่วยงานนั้น จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ดียิ่งขึ้น สรุปได้ ดังนี้

ด้านการจัดระบบสายตรวจ คือ ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานสายตรวจ การทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่ จำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ในการจัดระบบสายตรวจ เช่น ยานพาหนะ มีน้ำมันสนับสนุนเพียงพอในการปฏิบัติงาน ความทันสมัยของอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ จำนวนเครื่องตรวจวัดสารตั้งต้นยาเสพติด เสื้อเกราะกันกระสุนมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ มีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนสนับสนุนในการ

ปฏิบัติงาน ความเหมาะสมของเขตพื้นที่รับผิดชอบ เช่น การมีชุมชนแออัดในพื้นที่รับผิดชอบ พื้นที่รับผิดชอบมีมากเกินไป พื้นที่รับผิดชอบทับซ้อนกับเขตรับผิดชอบใกล้เคียง จำนวนตำรวจไม่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่รับผิดชอบ

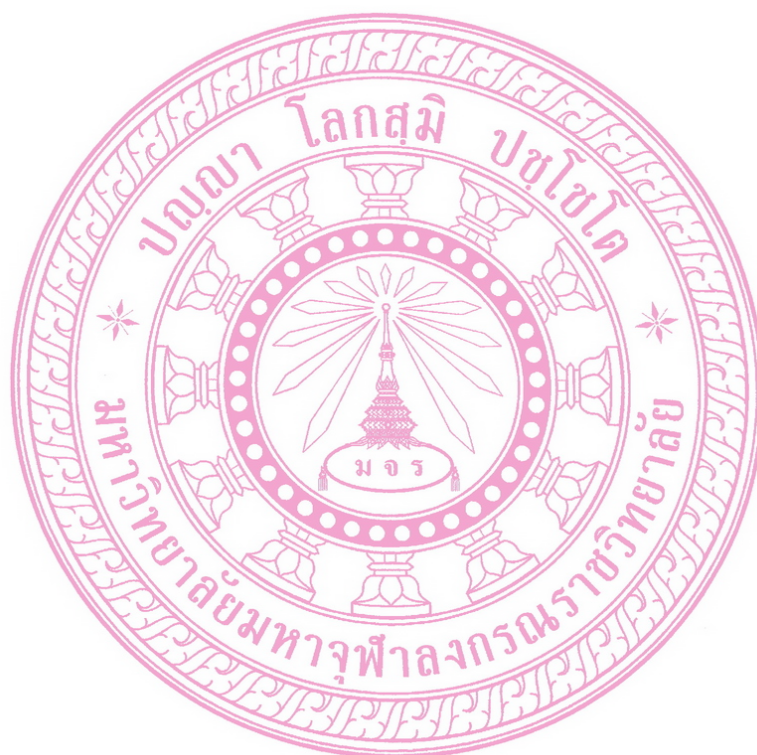
ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน คือ การให้ความร่วมมือของผู้นำชุมชน ในการรณรงค์ปราบปรามยาเสพติดในชุมชนได้รับความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน มีการแจ้งเบาะแสการกระทำผิดให้ตำรวจทราบ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตำรวจจัดขึ้น ความร่วมมือของประชาชนในการแจ้งเบาะแส เข้าร่วมเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของตำรวจ รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน การให้ความสนับสนุนขององค์การหรือหน่วยงานเอกชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของตำรวจ ช่วยเหลือกิจการของตำรวจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมวันตำรวจ ประชาชนมีความพึงพอใจการปฏิบัติงานของตำรวจ ช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความจำกัดของวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ ความหลากหลายของภาษา มีธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันของประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย มีการนับถือศาสนาต่างกัน การให้การยอมรับของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ มีการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอาชญากรรมต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ สมัครเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานตำรวจ มีการพูดคุยด้วยความเป็นกันเอง

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน คือ ความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ความรวดเร็วในการตรวจสอบสารเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจวิชาการ ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของสำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความร่วมมือของหน่วยงานด้านโทรศัพท์เกี่ยวกับการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ความร่วมมือจากผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือในการตรวจสอบ ข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ความร่วมมือในการประสานข้อมูลระหว่างกรมการขนส่งทางบกกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความรวดเร็วในการประสานข้อมูลเพื่อทราบประวัติ การทำงานจากประกันสังคม ความรวดเร็วในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคาร ความร่วมมือจากหน่วยงานโทรศัพท์ในการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ การสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากองค์กรเอกชน

ด้านการสืบสวน คือ ความเพียงพอสำหรับเงินงบประมาณที่ใช้ทำการล่อซื้อยาเสพติด ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ การจัดระบบเก็บข้อมูลที่ง่ายต่อการนำมาใช้วิเคราะห์ได้อย่างรวดเร็ว การสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่ จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนปราบปรามยาเสพติด ความชำนาญในการตรวจสอบเส้นทางการค้าเงินธุรกิจผิดกฎหมาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดไม่สามารถจับกุมได้ทันทั่วทั้ง ตำรวจขาดความรู้ในการสืบสวนจับกุม ในการสืบสวนจับกุมต้องใช้เวลาในการติดตามนาน ความรู้ในด้านยุทธวิธีการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน คือ ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องประเภทและชนิดของยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความชัดเจนของมาตรการคุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความสามารถในการปกป้องคุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ความชำนาญในการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความจำกัดของเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดีอาชญากรรม ความชำนาญในการทำสำนวนอาชญากรรม พยานหลักฐานอ่อนเป็นเหตุให้อัยการยกฟ้อง ความไม่สมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ อำนาจในการสอบสวนอาจไม่สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ ความขยันของพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวน ความมุ่งมั่นในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษของพนักงานสอบสวน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อเสนอแนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๓๐๐ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๐๕ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๑ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different: LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๘-๔๗ ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ชั้นยศประทวน ปฏิบัติหน้าที่สายงานปกครองป้องกัน มีสถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน ๖-๑๐ ปี

๕.๑.๒ ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๒๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๔๓

๒) **ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน** บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๒.๗๗

๓) **ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน** บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๑๗

๔) **ด้านการสืบสวนจับกุม** บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๔๔

๕) **ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน** บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๒๐

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน สถานภาพสมรส ระยะเวลาปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ข้าราชการตำรวจที่มีชั้นยศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ข้าราชการตำรวจที่มีสายงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ข้าราชการตำรวจที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๖ ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการจัดการระบบสายตรวจ พบว่า ควรกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสม ควรกำหนดกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เหมาะสม ควรมีจำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการจัดสายตรวจ

ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในพื้นที่ พยายามสร้างการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น และควรขอรับความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสจากประชาชน

ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พบว่า ควรมีการสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดทั้งภาครัฐและเอกชน การตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชกรควรมีความรวดเร็ว การตรวจสอบสารเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจวิทยาการควรมีความรวดเร็ว และการตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคารควรมีความรวดเร็ว

ด้านสืบสวนจับกุม พบว่า การสืบสวนจับกุมควรใช้เวลาในการติดตามให้น้อย ควรพัฒนาและเพิ่มทักษะความรู้ในการสืบสวนจับกุม ควรสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ควรจัดระบบเก็บข้อมูลที่ง่ายต่อการนำมาใช้วิเคราะห์อย่างรวดเร็ว และควรตรวจสอบเส้นทางการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายให้ถูกต้อง

ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน พบว่า การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ อำนาจการสอบสวนไม่สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ และความไม่สมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนา ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ พบว่า

งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งานด้านสายตรวจ ถือเป็นหัวใจสำคัญ ทางสถานีตำรวจ ได้จัดชุดสายตรวจ เพื่อสืบสวนหาข่าวกับผู้กระทำผิดแล้วติดตามจับกุม จัดสายตรวจจรดยนต์ รถจักรยานยนต์ และสายตรวจตำบล ตรวจป้องกันเหตุภายในพื้นที่ตั้งจุดตรวจสกัด

ตรวจสอบบุคคลในสถานประกอบการซึ่งจะดำเนินการเชิงรุก คือ โครงการระดมกำลังปิดล้อมตรวจค้น หมู่บ้าน โดยใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครทำการปิดล้อมหมู่บ้าน และตั้งจุดตรวจในหมู่บ้านนั้น เพื่อเปิดทางเข้าออกและจัดสายตรวจเดินเท้าเข้าไปตรวจไปตามซอยต่างๆ ในหมู่บ้าน กำลังทั้งหมดจะตรวจค้นบุคคลหรือรถ ที่ผ่านจุดตรวจหรือเมื่อพบเห็นหากสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็จะตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดโดยจัดทำโครงการสัปดาห์ละ ๒ หมู่บ้าน และโครงการติดจุดตรวจย่อยตามเส้นทางต่าง ๆ โดยใช้กำลังตำรวจประจำ ตูยามและอาสาสมัครควบคุมสายตรวจ

มีการตั้งจุดตรวจในพื้นที่อย่างน้อยวันละ ๓ จุด โดยไม่ซ้ำจุดกัน ทุกจุดมีนายตำรวจควบคุม ตำรวจจราจร

มีบทบาทในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด คือทางสถานีตำรวจ ได้จัดทำโครงการสายตรวจ โดยจัดชุดสายตรวจ ชุมตรวจเส้นทางเปลี่ยว โครงการหมู่บ้านและชุมชนปลอดภัย โครงการตำบลปลอดภัย

ทางราชการต้องสนับสนุนปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน การจัดสรร และวัสดุให้เพียงพอแก่การทำงาน

จัดอบรมตำรวจจราจร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทต่างๆ ขั้นตอนวิธีการดำเนินการจัดกุม สร้างความตระหนักต่อเจ้าหน้าที่ให้เกิดการยอมรับ เข้าใจและเห็นความสำคัญในการป้องกันปัญหาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาในระดับชาติ

๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดทางตำรวจ จะต้องมีการ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน / ตำรวจ

ทราบถึงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคม ประการแรก เริ่มจากครอบครัวก่อน ด้วยการดูแลและป้องกันลูกหลานในครอบครัวของเราให้พ้นจากภัยยาเสพติด ให้ลูกหลานตระหนักว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดีอันตราย ไม่ควรทดลองอย่างยิ่ง แต่ว่าการพูดของพ่อแม่อย่างเดียวคงไม่พอ สิ่งที่จะป้องกันได้ดีคือ พ่อแม่เป็นแบบอย่างไม่ใช่ยาเสพติด แม้แต่การดื่มสุรา แต่ที่จริงแล้วการดื่มสุรา เป็นจุดเริ่มต้นของการติดยาเสพติด อยากลอง อยากหาประสบการณ์ ซึ่งยาเสพติดเริ่มแล้วหยุดไม่ค่อยได้

ประการที่สอง การสร้างความตระหนักร่วมกันต่อต้านพิษภัยยาเสพติดในชุมชน การที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน วิธีที่ได้ผลดีที่สุด คือ สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้ทุกคนเห็นว่ายาเสพติดเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องร่วมมือแก้ไข

ประการที่สาม การร่วมกันทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยการปรึกษาหารือ หามาตรการและแนวทางร่วมกัน ทุกคนในชุมชนยอมเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าท่านจะแก้ไขปัญหายาในชุมชนของท่านได้อย่างไร การปฏิบัติงานของตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด โดยให้ชุมชนเข้ามาร่วมป้องกันปราบปราม

ตำรวจต้องปฏิบัติงานในเชิงรุก โดยตำรวจทุกนายรับผิดชอบในหมู่บ้าน ๑ ชุมชน เพื่อสืบสวนหาข่าวผู้ค้า ผู้เสพ เก็บข้อมูลที่เป็นแหล่งอาชญากรรม ร่วมประชุมกับชาวบ้าน ออกประชาคมหาผู้ค้า โดยวิธีการออกเสียงหรือเขียนชื่อแล้วใส่ลงหีบ เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการปราบปรามการยึดทรัพย์ต่อไป หรือทำประกาศสงครามกับผู้ค้า โดยจัดชุดชุมชนสัมพันธ์ นำรถติดเครื่องขยายเสียงไปจอดหน้าบ้านคนขายเพื่อให้เขาเห็นว่า เราว่าคุณเป็นคนขาย ทำต่อเนื่องสัก ๒-๓ วัน จนผู้ค้าขายบ้ออาจจะหนีออกนอกพื้นที่ หรือนำยาบ้าไปทิ้งเนื่องจากนำออกขายไม่ได้

๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พบว่า

การประสานงานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดทั้ง ๓ หน่วย คือ กรมตำรวจ กรมศุลกากร และสำนักงานปปส.

ควรจะมีการวางแผนในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างหน่วยงาน ปรับปรุงสายการบังคับบัญชาให้มีความสอดคล้องกันมากขึ้น เพื่อให้การปราบปรามได้ผลตามจุดหมายของรัฐบาล

ปัญหาเสพติด เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่รุนแรงในประเทศอยู่ ณ ขนาดนี้ ยาเสพติดไม่ว่าจะบั่นทอนสุขภาพของผู้เสพแล้ว ยังส่งผลให้ประเทศต้องสูญเสียทางด้านกำลังคนกำลังเงินเป็นจำนวนมาก ยาเสพติดทำลายวัฒนธรรมอันดีของสังคมนับตั้งแต่ตัวบุคคล สังคม ครอบครัว และประเทศชาติ และเป็นปัญหาในการพัฒนาประเทศ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

การร่วมมือและร่วมกันระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะทำได้เป็นเรื่องยาก ซึ่งคงจะต้องมาคิดร่วมกัน วางแผน ป้องกันปราบปรามยาเสพติดกับทุกหน่วยงาน รวมทั้งภาคเอกชนก็มีความสำคัญมาก ซึ่งจากที่ผ่านมา การร่วมมือและการประสานงานระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน ยังไม่ค่อยราบรื่นสักเท่าใด เพราะยังไม่มีหน่วยงานใดที่รับผิดชอบโดยเฉพาะเจาะจง จึงทำการแก้ไขและการป้องกันยาเสพติด เป็นไปได้ยาก ซึ่งจะต้องเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติต่อไป

๔. ด้านการสืบสวนจับกุม พบว่า คำว่า

บทบาทหน้าที่ คือ สิ่งที่ต้องทำ ผมเองเป็นเจ้าของหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดมาตลอด สิ่งที่เห็นชัด คือ ปัญหาเสพติดไม่มีทางหมดไปจากสังคมไทยแน่นอน เพราะปัจจัยหลักคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม)

ความสำเร็จของการปราบปรามยาเสพติด จะต้องดำเนินการให้ครบวงจรทั้งงานป้องกันงานปราบปราม งานสืบสวน งานสอบสวน งานบำบัดรักษา การฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสพ งานชุมชนสัมพันธ์ มิใช่การรณรงค์ต่อต้านเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเข้าถึงชุมชน โดยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น

ผู้ที่ทำงานนี้ได้ครบวงจรที่ดีที่สุด ก็คือ “ตำรวจ” นั่นเอง ปลุกจิตสำนึกในข้าราชการ ได้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ไม่ปล่อยปละละเลยหรือเลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่ม บุคคลหรือช่วงเวลา การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจทุกนาย

ยึดถือนโยบายเป็นกรอบในการกำหนดรายละเอียดแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้บังเกิดผลในรูปธรรมอย่างรวดเร็ว ยุทธศาสตร์การปราบปรามยาเสพติด ของชุดสืบสวนสอบสวน จะใช้วิธีการสืบสวน สอบสวน สกัดกัน ตรวจค้น จับกุม และทำลายขบวนการค้า ตัวการ ผู้สนับสนุน โดยใช้มาตรการทางกฎหมายและใช้ทางสังคมกดดันอีกทีหนึ่ง

ตำรวจจะต้องมีชุดตำรวจสัมพันธ์ ตำรวจประจำหมู่บ้าน หรือตัวแทนชุมชน ต้องคอยรวบรวมข้อมูลเป็นหนังสือไว้ทุกกระยะ

พนักงานสอบสวนเมื่อสอบสวนจะต้องใช้วิธีซักถามผู้เสพ ให้ได้ว่าซื้อจากใคร ห้ามสอบสวนว่าซื้อมาจากชายไทยไม่ทราบชื่อ ไม่ทราบตำหนิรูปพรรณเด็ดขาด

ผู้เสพที่เลิกได้จะเป็นแหล่งข่าวที่จะสะกดรอยตามผู้เสพเพื่อจับผู้ค้าได้ผลมากแนวทางการสืบสวนสอบสวน กลยุทธ์ที่จะลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้น้อยลงได้นั้น

เพิ่งเลี้ยง “ผู้ค้ารายย่อย กับ ผู้ค้ารายกลาง” หมายถึง ผู้ที่ค้ายาเสพติดให้กับผู้เสพ ผู้ค้ารายย่อยบางคนขายยาบ้าเพราะติดยาบ้าก็เลยต้องเป็นตัวแทนจำหน่ายยาบ้าด้วย

ตำรวจผู้ใดที่ไม่มีขีดความสามารถที่จะสืบสวนหาต่อผู้ขายยาเสพติดรายย่อยได้ย่อมถือว่าเป็นตำรวจที่ขาดประสิทธิภาพในวิธีสืบสวน เพราะการสืบสวนหาผู้ขายรายย่อยเป็นการสืบสวนหาข้อมูลที่ยากที่สุดโดยไม่ต้องใช้วิธีการหรือเทคนิคการสืบสวนที่สลับซับซ้อน ยกแต่เพียงจะอย่างไรหรือใช้วิธีการใดจึงจะสามารถจับกุมผู้ขายให้ได้เท่านั้นเอง

๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน พบว่า

การสอบสวนคดียาเสพติดให้โทษ ถ้าเหมือนกับคดีอาญาทั่วไป แต่จะต้องมีการสืบสวนไว้ก่อนเกิดเหตุ นำผลการสืบสวนโดยเฉพาะการสืบสวนติดตามพฤติกรรมของตัวการ ของนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติด มาประกอบการสอบสวน

การสอบสวนขยายผลไปยังนายทุน กรณีเป็นการจับกุมผู้ค้ารายย่อย ไปยังผู้ค้า กรณีผู้ต้องหาเป็นระดับผู้เสพนอกจากนั้นในการปราบปรามยาเสพติด จะต้องตั้งวงจรที่เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด คือ เงินหรือทรัพย์สินของผู้ค้า

การตรวจสอบเพื่อยึดทรัพย์สินตามกฎหมาย ปง. ก็มีความสำคัญมากการสอบสวนขยายผลรวมทั้งการสืบสวนของผู้จับกุมสามารถนำเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการได้

องค์การอาชญากรรมยาเสพติดมีเครือข่าย มีอิทธิพลด้านการเงินสูง การปราบปรามที่ผ่านมา ยังยากที่จะสาวไปถึงนายทุนที่อยู่เบื้องหลัง

พนักงานสอบสวนหรือผู้สอบสวนต้องใช้ดุลพินิจ ข้อเท็จจริงที่ถูกจับให้ข้อมูลอย่างไรเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด แต่สิ่งที่แน่ ๆ คือ จะต้องเป็นข้อมูลที่สามารถขยายผลไปจับกุมผู้ต้องหาอีกคนหนึ่งตามที่ได้รับจากผู้ต้องหาคนแรกนั่นเอง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีระชัย มานีพพาน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในด้านการป้องกันยาเสพติดมากกว่าด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยด้านการป้องกันยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญลำดับการให้ความร่วมมือ ดังนี้ การชี้แนะบุคคลในครอบครัวให้ห่างไกลยาเสพติด การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ ให้ความร่วมมือเป็นอันดับสุดท้ายคือ แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อพบเห็นบุคคลที่ต้องสงสัยในการเสพสิ่งเสพติด ส่วนด้านการปราบปรามยาเสพติดประชาชนให้ความร่วมมือค่อนข้างมาก โดยให้ความร่วมมือในประเด็นสำคัญตามลำดับคือ สนับสนุนการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำ

เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติด อำนวยความสะดวกในการดำเนินการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง และให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อยในลำดับสุดท้ายคือ เป็นพยานในการชี้ตัวผู้ต้องหาในการสอบสวนคดี ความร่วมมือของประชาชนจำแนกตามประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ข้าราชการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากที่สุดและนักธุรกิจให้ความร่วมมือน้อยที่สุด^๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ แสงพุ่ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติดและรูปแบบบทบาทในยาเสพติดในประเทศไทยคือ บุคคลในครอบครัว ชุมชนเป็นส่วนของสาเหตุ ทิศทางการทำงานของประเทศที่ดำเนินการในลักษณะการทำงานแบบ “นโยบายปูพรม” ครอบคลุมทั่วประเทศ การส่งเสริมการดำเนินการด้านครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนเน้นการทำงานแบบบูรณาการ^๒ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย พันธุ์ภักดี ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ของอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ทำให้มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนได้แก่ ปัจจัย ๓ ด้านคือ การป้องกัน การปราบปราม การฟื้นฟู รวมถึงงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการที่จำเป็นทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและใช้มาตรการด้านการป้องกันควบคู่กับการปราบปรามและการบำบัดฟื้นฟูโดยการบูรณาการทุกภาคส่วนแบบพหุภาคี เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นหลัก โดยรัฐต้องส่งเสริมและให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง^๓ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพร พูนสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจภูธรอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อยแก่ผู้มาติดต่อราชการ ต้องการให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ ต้องการให้จัดสายตรวจออกตรวจพื้นที่ สามารถจับกุมคนมีอิทธิพลให้ความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และเสมอภาคแก่ประชาชน^๔ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ รักศักดิ์สกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงาน

^๑ธีระชัย มานีพพาน, การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

^๒ไพฑูรย์ แสงพุ่ม, สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘).

^๓วิชัย พันธุ์ภักดี, ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ของอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาคณะศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘).

^๔ชัยพร พูนสวัสดิ์, การศึกษาความต้องการของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจภูธรอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาคณะศึกษาศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ๒๕๔๗).

ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอยู่ ๕ ด้าน ที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายมีการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง การบริหารงานไม่มีการกระจายอำนาจ ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงโครงสร้างและจะได้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม^๕ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **คมกริช ศิลาทอง** ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของข้าราชการตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี : ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค ๑ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดเห็นว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานด้านรายได้และสวัสดิการยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และไม่มีประสิทธิภาพดีเท่าที่ควรและการสนับสนุนจากหน่วยงานด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสืบสวนและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางคดี การรับรู้สิทธิพล ด้านผู้มีสิทธิพลพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีความรู้สึกเกรงกลัวสิทธิพลซึ่งทำให้ผลต่อการปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ตามเป้าหมาย^๖ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุดจิตร อนุสาร** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านสังคมของตำรวจชุมชนตำบลในด้านการปราบปรามอาชญากรรม การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เป็นบทบาทที่ตำรวจชุมชนต้องทำตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจชุมชนตำบล ได้แก่ หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย การประนีประนอมข้อพิพาท ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทำให้ตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีบทบาทในด้านสังคมสูง ส่วนบทบาททางด้านวัฒนธรรมนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ แต่เพื่อเป็นสิ่งที่สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตำรวจชุมชนตำบล จึงได้เข้าไปร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับชุมชนแต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ของแต่ละตำบล^๗ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุจินต์ นาวาเรือน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เนื่องจากภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำหนดไว้โดยแผนงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกออกเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการอำนวยความสะดวก

^๕ ทนงศักดิ์ รักศักดิ์สกุล, ทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑).

^๖ คมกริช ศิลาทอง, ปัญหาและอุปสรรคของข้าราชการตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี : ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค ๑, **ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔).

^๗ สุดจิตร อนุสาร, บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔).

ด้านการรักษาความมั่นคง ด้านการบริหาร ด้านการจราจรและบริการสังคม การปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมี ๓ ด้านได้แก่ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาจิตใจ

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ข้าราชการตำรวจที่มี อายุ ต่างกัน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุดจิตร อนุสาร** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนเป็นบทบาทที่ตำรวจชุมชนต้องทำตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจชุมชนตำบล ได้แก่ หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย การประนีประนอมข้อพิพาท ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทำให้ตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีบทบาทในด้านสังคมสูง ส่วนบทบาททางด้านวัฒนธรรมนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ แต่เพื่อเป็นสิ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตำรวจชุมชนตำบลจึงได้เข้าไปร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับชุมชนแต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ของแต่ละตำบล ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทด้านสังคมของตำรวจชุมชนตำบลในด้านการปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ เพศ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านสังคมของตำรวจชุมชนตำบลในด้านการปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้^๙

ข้าราชการตำรวจที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุดจิตร อนุสาร** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เป็นบทบาทที่ตำรวจชุมชนต้องทำตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจชุมชนตำบล ได้แก่ หน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย การประนีประนอมข้อพิพาท ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทำให้ตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีบทบาทในด้านสังคมสูง ส่วนบทบาททางด้านวัฒนธรรมนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ แต่เพื่อเป็นสิ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตำรวจชุมชนตำบลจึงได้เข้าไปร่วมกิจกรรมด้าน

^๙สุจินต์ นาวาเรือน, พันตำรวจโท, บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๖).

^{๑๐}สุดจิตร อนุสาร, “บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔).

วัฒนธรรมกับชุมชนแต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ของแต่ละตำบล ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทด้านสังคมของตำรวจชุมชนตำบลในด้านการปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ เพศ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อบทบาทด้านสังคมของตำรวจชุมชนตำบลในด้านการปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้^{๑๐}

ข้าราชการตำรวจที่มี ชั้นยศ ต่างกัน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุจินต์ นาวาเรือน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เนื่องจากภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำหนดไว้โดยแผนงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกออกเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรักษาความมั่นคง ด้านการบริหาร ด้านการจราจรและบริการสังคม การปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมี ๓ ด้าน ได้แก่ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาจิตใจ เปรียบเทียบบทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ ไม่แตกต่างกัน^{๑๑}

ข้าราชการตำรวจที่มี สายงาน ต่างกัน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุจินต์ นาวาเรือน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เนื่องจากภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำหนดไว้โดยแผนงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกออกเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรักษาความมั่นคง ด้านการบริหาร ด้านการจราจรและบริการสังคม การปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมี ๓ ด้าน ได้แก่ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาจิตใจ เปรียบเทียบบทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

^{๑๐}สุดจิตร อนุสาร, “บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔).

^{๑๑}สุจินต์ นาวาเรือน, พันตำรวจโท, “บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๖).

ชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ ไม่แตกต่างกัน ^{๑๒}

ข้าราชการตำรวจที่มี สถานภาพสมรส ต่างกัน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุจินต์ นาวาเรือน** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย เนื่องจากภารกิจบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำหนดไว้โดยแผนงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จำแนกออกเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรักษาความมั่นคง ด้านการบริหาร ด้านการจราจรและบริการสังคม การปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมี ๓ ด้านได้แก่ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาจิตใจ เปรียบเทียบบทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ชั้นยศ สายงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ ไม่แตกต่างกัน ^{๑๓}

ข้าราชการตำรวจที่มี ระยะเวลาปฏิบัติงาน ต่างกัน บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **แววรัตน์ โชตินิพัทธ์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยศึกษาจากผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานครฯ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาและระดับรายได้ต่อเดือนของการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรภายในชุมชนของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับบทบาทของการป้องกันยาเสพติดและปัจจัยของชุมชนในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งในภาพรวมผู้ประสานพลังแผ่นดินฯ มีความตระหนักต่อปัจจัยของชุมชนระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ และให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาคั้งนี้ว่า ควรมีนโยบายด้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเป็นในทิศทางเดียวกัน เช่น ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทั้ง ๕๐ เขต เป็นหน่วย

^{๑๒}สุจินต์ นาวาเรือน, พันตำรวจโท, “บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๖).

^{๑๓}สุจินต์ นาวาเรือน, พันตำรวจโท, “บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๖).

ปฏิบัติการในพื้นที่ประสานกับสำนักงานเขต สำนักพัฒนาสังคม สำนักอนามัย และเสนอให้มีการบูรณาการด้านงบประมาณในการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ^{๑๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ควรพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่ โดยเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมวันตำรวจ สร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มากขึ้น กระตุ้นให้ประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒) ควรพัฒนาบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พยายามขอรับการสนับสนุนการณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากภาคเอกชน และพัฒนาข้อมูลให้เกิดความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) ด้านการจัดระบบสายตรวจ ควรจัดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับจำนวนตำรวจไม่ควรให้รับผิดชอบเขตพื้นที่มากเกินไป กรณีมีชุมชนแออัดอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เพียงพอแล้วไม่ควรให้เกิดการทับซ้อนของพื้นที่รับผิดชอบเพื่อสะดวกต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่ โดยเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมวันตำรวจ สร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มากขึ้น กระตุ้นให้ประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓) ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน พยายามขอรับการสนับสนุนการณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากภาคเอกชน และพัฒนาข้อมูลให้เกิดความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร

๔) ด้านสืบสวนจับกุม พยายามใช้เวลาในการสืบสวนจับกุมให้น้อยลง ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ในการสืบสวนจับกุม พร้อมทั้งสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่

^{๑๔} แวรวรรณ์ โชตินิพัทธ์, ปัจจัยของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยศึกษาจากผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานครฯ, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๙).

๕) ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน พยายามให้การสอบสวนเป็นไปตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการไว้ให้อำนาจในการสอบสวนเพื่อให้สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ พยายามให้มีความสมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง

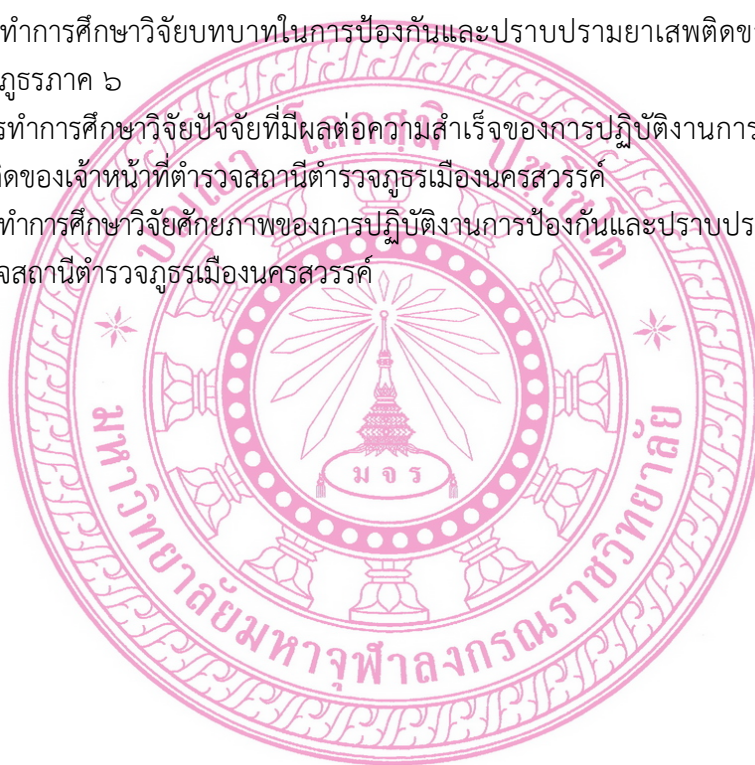
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้ที่สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษาวิจัยบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรภาค ๖

๒) ควรทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๓) ควรทำการศึกษาวิจัยศักยภาพของการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

ชำนาญ สุวรรณรักษ์. ปัญหาเสพติดกับอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร : จิตยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๗.

จิตติยา สุวรรณชะภู. สังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๗.

ทักษิณ ชินวัตร, พ.ต.ท.,ดร. “แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด”. กรุงเทพมหานคร : เอกสารสำเนา คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๙/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔.

ทีมข่าว ไอทีวี. “ถอดรหัส ตอน แกะรอยยาบ้า”, สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓.

ประเสริฐ เมฆมณี. ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓.

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมหลักทฤษฎีและมาตรการ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐.

มานิตย์ อรุณากูร. เกษัชกร,ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านระบาดวิทยาของวัตตเสพติด. “ประวัติความเป็นมาของวัตตออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท”, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๔.

วรรณสิทธิ ไวทยะเสวี. คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ ๕ วิถีมุตตสังคหวิภาค. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิแนวมหานิรันดร์, ม.ป.ป.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. รู้เพื่อองเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิสิทธิ์วิวัฒนา จำกัด, ๒๕๕๐.

ศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ. “สถิติผลการจับกุมเมทแอมเฟตามีนทั่วประเทศปี ๒๕๔๓”. สำนักงาน ป.ป.ส. กรุงเทพมหานคร, มีนาคม ๒๕๔๔.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑.

สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์. รายงานสถิติการปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์, ๒๕๕๓.

สถิต นิยมญาติ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔.

สมยศ นาวิการ. **การบริหาร = Management**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๔๖.
 ส่วนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. **ตอบปัญหายาเสพติด. “ไขทุกปัญหา นำพาชีวิตสดใส”** พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ส., ๒๕๔๓.

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. **รายงานข่าวของกรมประชาสัมพันธ์**, ๒๕๕๑.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี. **แนวนโยบายการปราบปรามยาเสพติด**, ๒๕๔๐.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **คู่มือการปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **แนวความคิดและทิศทางการพัฒนาโรงพักของเรา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๘.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. **แนวนโยบายการบริหารงาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๗.

สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด. **รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย**, ๒๕๕๒.

สำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด. **รายงานการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย**, ๒๕๔๑.

สุพัฒน์ อีระเวชเจริญชัย, ร.ศ. **ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓.

สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔.

อุทัย หิรัญโต. **สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

(๒) วิทยานิพนธ์

คมกริช ศิลาทอง. “ปัญหาและอุปสรรคของข้าราชการตำรวจในการปราบปรามยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี : ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรภาค ๑”. **ภาคานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. คณะพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔.

จักรพงษ์ ทัพขวา. บทบาทในการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เขตการศึกษา ๙ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูอาจารย์. **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ชัยพร พูนสวัสดิ์. “การศึกษาความต้องการของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจภูธรอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๗.

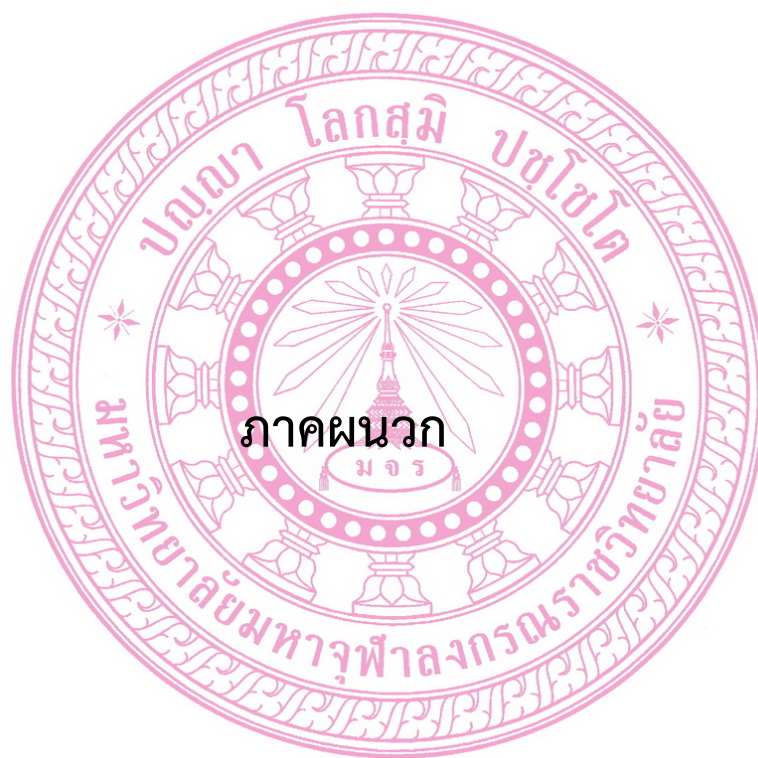
ชุตินันท์ อภินันท์. “มนุษย์สัมพันธ์ในพระสูตรต้นตอปัญหา”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

- ทงศักดิ์ รักศักดิ์สกุล. “ทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ”.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย :
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.
- ทองดี ลีโย. “รายงานการค้นคว้าปัญหาการปฏิบัติงานตามแผนสาขาชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของ
 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหบัณฑิตศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.
- ธีรกานต์ คงด้วง. “การวิเคราะห์และสังเคราะห์การใกล้เกลี่ยขื่อพิพาทในพระพุทธศาสนา”.
วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- ธีระชัย มานิพพาน. “การศึกษาความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย :**
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.
- ปิยนุช สังข์ช่วย, “บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการ
 ปฏิบัติงานและการเผยแพร่ภาพพจน์ของนักสังคมสงเคราะห์ในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์
 วิชาชีพ”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์. บัณฑิตวิทยาลัย :**
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. “แนวการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด”. **ภาคินพนธ์ปริญญา
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะพัฒนาสังคม :** สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.
- พระครูนนทวิวัฒน์ วิธมโม (มีนุสรณ์). “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสภาราษฎรธรรม ๖ :
 กรณีศึกษา เทศบาลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระไพโรจน์ ญาณวีโร (ทองสวน). “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของเจ้าอาวาสตามหลักสภาราษฎรธรรม
 ๖ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระโสภณ โสภโณ. “พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม : ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนา
 สังคมของเจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานครกับเจ้าคณะตำบลในต่างจังหวัด”. **วิทยานิพนธ์
 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔.
- พินิจอากาศเอกบุญเพ็ง หงษา. “การประยุกต์พุทธธรรมในหลักสูตรค่ายผู้นำเยาวชนต่อต้านยาเสพติด
 ของกองทัพอากาศ”. **วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- ไพฑูริย์ แสงพุ่ม. “สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการ
 ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน”. **วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต อาญาวิทยาและงานยุติธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย :** มหาวิทยาลัยมหิดล,
 ๒๕๔๘.

- วิชัย พันธุ์ภักดี. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ของอำเภอ ภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.**
- แหวรัตน์ โชตินิพัทธ์. “ปัจจัยของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยศึกษาจาก ผู้ ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานครฯ”. **วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต อาญาวิทยาและงานยุติธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๙.**
- สุจินต์ นาวาเรือน, พันตำรวจโท. “บทบาทของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเลยต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตชุมชนเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๖.**
- สุดจิตร อนุสาร. “บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำรวจชุมชนตำบล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา”. **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔.**

๒. ภาษาอังกฤษ

- Barton,K. and Martin,D.C. **Management.** Boston : McGraw-Hill, 1998.
- Broom, and Selzanick. P. . *Sociology.* New York : Harper&Row Publishers. (1977 : 3)
- Davis, Kingsley. **Human Society.** New York : The Macmillan, 1949.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. “Determining sample size for research activities,” **Educational and Psychological Measurent, 1970.**
- O’Haram, C.E.. **Fundamentals of criminal investigation.** Spring Field, IL:Chales C. Thomas, 1956.
- Schermerhon, John R. **Management for Productivity.** 4th ed. New York : John Wiley & Sons, 1993.
- Turner, Jonathan H. **The Structure of sociological Theory .** Homewood Illionis : Darsey Press., 1982 : 351.
- Webster’s Twentieth Country Dictionary of English Language. . New York : The WorldPublishingWebster’s (1968 : 1023)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์

๑. แบบสอบถามมี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ตอนที่ ๓ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๒. แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการไม่มีผลเสียกับผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตรงตามความเป็นจริง

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง เพียงข้อเดียว

๑. อายุ

๑๘ - ๒๗ ปี

๒๘ - ๓๗ ปี

๓๘ - ๔๗ ปี

๔๘ ปีขึ้นไป

๒. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

๓. ชั้นยศ

ประทวน

สัญญาบัตร

๔. สายงาน

งานปกครองป้องกัน

งานจราจร

งานสืบสวน

งานสอบสวน

งานอำนวยความสะดวก

๕. สถานภาพสมรส

สมรส

โสด

หย่าร้าง

๖. ระยะเวลาปฏิบัติงาน

๑ - ๕ ปี

๖ - ๑๐ ปี

๑๑ - ๑๕ ปี

๑๖ - ๒๐ ปี

๒๑ - ๒๕ ปี

๒๖ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้าน การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ	ลักษณะการดำเนินงาน	ระดับบทบาท				
		เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
๑.	ด้านการจัดระบบสายตรวจ					
	ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
	๑.๑ จำนวนข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานสายตรวจ					
	๑.๒ ไม่มีข้าราชการตำรวจสนใจมาปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ					
	๑.๓ มีข้าราชการตำรวจที่ทุ่มเทกับงานอย่างเต็มที่					
๒.	จำนวนเครื่องมืออุปกรณ์ในการจัดระบบสายตรวจ					
	๒.๑ มียานพาหนะเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่					
	๒.๒ มีน้ำมันสนับสนุนเพียงพอในการปฏิบัติงาน					
๓.	ความทันสมัยของอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการ ปฏิบัติหน้าที่					
	๓.๑ จำนวนเครื่องตรวจวัดสารตั้งต้นยาเสพติด					
	๓.๒ เสื่อเกราะกันกระสุนมีจำนวนเพียงพอต่อความ ต้องการ					
	๓.๓ มีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย					
	๓.๔ มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนสนับสนุนในการ ปฏิบัติงาน					
๔.	ความเหมาะสมของเขตพื้นที่รับผิดชอบ					
	๔.๑ มีชุมชนแออัดในพื้นที่รับผิดชอบ					
	๔.๒ พื้นที่รับผิดชอบมีมากเกินไป					
	๔.๓ พื้นที่รับผิดชอบทับซ้อนกับเขตรับผิดชอบใกล้เคียง					
	๔.๔ จำนวนตำรวจไม่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่รับผิดชอบ					

ข้อ	ลักษณะการดำเนินงาน	ระดับบทบาท				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน					
๑.	การให้ความร่วมมือของผู้นำชุมชน					
	๑.๑ ในการรณรงค์ปราบปรามยาเสพติดในชุมชนได้รับความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชน					
	๑.๒ มีการแจ้งเบาะแสการกระทำผิดให้ตำรวจทราบ					
	๑.๓ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตำรวจจัดขึ้น					
๒.	ความร่วมมือของประชาชนในการแจ้งเบาะแส					
	๒.๑ เข้าร่วมเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม					
	๒.๒ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของตำรวจ					
	๒.๓ รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชน					
๓.	การให้ความสนับสนุนขององค์การหรือหน่วยงานเอกชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ					
	๓.๑ สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของตำรวจ					
	๓.๒ ช่วยเหลือกิจการของตำรวจ					
๔.	ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สายตรวจกับประชาชนในพื้นที่					
	๔.๑ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมวันตำรวจ					
	๔.๒ ประชาชนมีความพึงพอใจการปฏิบัติงานของตำรวจ					
	๔.๓ ช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๕.	ความจำกัดของวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ					
	๕.๑ ความหลากหลายของภาษา					
	๕.๒ มีธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันของประชาชน					
	๕.๓ ในพื้นที่รับผิดชอบมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย					
	๕.๔ มีการนับถือศาสนาต่างกัน					

ข้อ	ลักษณะการดำเนินงาน	ระดับบทบาท				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๖.	การให้การยอมรับของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ					
	๖.๑ มีการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอาชญากรรมต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ					
	๖.๒ สมัครเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานตำรวจ					
	๖.๓ มีการพูดคุยด้วยความเป็นกันเอง					
	ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน					
๑.	ความรวดเร็วในการตรวจสอบประวัติคนร้ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร					
๒.	ความรวดเร็วในการตรวจสอบสารเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจวิชาการ					
๓.	ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของสำนักงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๔.	ความร่วมมือของหน่วยงานด้านโทรศัพท์เกี่ยวกับการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
๕.	ความร่วมมือจากผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือในการตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
๖.	ความร่วมมือในการประสานข้อมูลระหว่างกรมการขนส่งทางบกกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๗.	ความรวดเร็วในการประสานข้อมูลเพื่อทราบประวัติการทำงานจากประกันสังคม					
๘.	ความรวดเร็วในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวเส้นทางทางการเงินกับธนาคาร					
๙.	ความร่วมมือจากหน่วยงานโทรศัพท์ในการตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์					
๑๐.	การสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากองค์กรเอกชน					

ข้อ	ลักษณะการดำเนินงาน	ระดับบทบาท				
		เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
	ด้านการสืบสวนจับกุม					
๑.	ความเพียงพอสำหรับเงินงบประมาณที่ใช้ทำการล่าซื้อยาเสพติด					
๒.	ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ					
๓.	การจัดระบบเก็บข้อมูลที่ง่ายต่อการนำมาใช้วิเคราะห์ได้อย่างรวดเร็ว					
๔.	การสนับสนุนขวัญและกำลังใจจากหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่					
๕.	จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนปราบปรามยาเสพติด					
๖.	ความชำนาญในการตรวจสอบเส้นทางการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมาย					
๗.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดไม่สามารถจับกุมได้ทันทั่วถึง					
๘.	ตำรวจขาดความรู้ในการสืบสวนจับกุม					
๙.	ในการสืบสวนจับกุมต้องใช้เวลาในการติดตามนาน					
๑๐.	ความรู้ในด้านยุทธวิธีการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด					
	ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน					
๑.	ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องประเภทและชนิดของยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๒.	ความชัดเจนของมาตรการคุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๓.	ความสามารถในการปกป้องคุ้มครองพยานในคดียาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๔.	ความชำนาญในการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ					
๕.	ความจำกัดของเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดียาเสพติด					

ข้อ	ลักษณะการดำเนินงาน	ระดับบทบาท				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๖.	ขาดความชำนาญในการทำสำนวนยาเสพติด					
๗.	พยานหลักฐานอ่อนเป็นเหตุให้อัยการยกฟ้อง					
๘.	ความไม่สมเหตุสมผลระหว่างบันทึกจับกุมกับความเป็นจริง					
๙.	การสอบสวนไม่เป็นจริงตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ					
๑๐.	อำนาจในการสอบสวนอาจไม่สามารถเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้					
๑๑.	ความขยันของพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวน					
๑๒.	ความมุ่งมั่นในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษของพนักงานสอบสวน					

ตอนที่ ๓ แนวทางของบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๑. ด้านการจัดระบบสายตรวจ

.....

.....

๒. ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

.....

.....

๓. ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

.....

.....

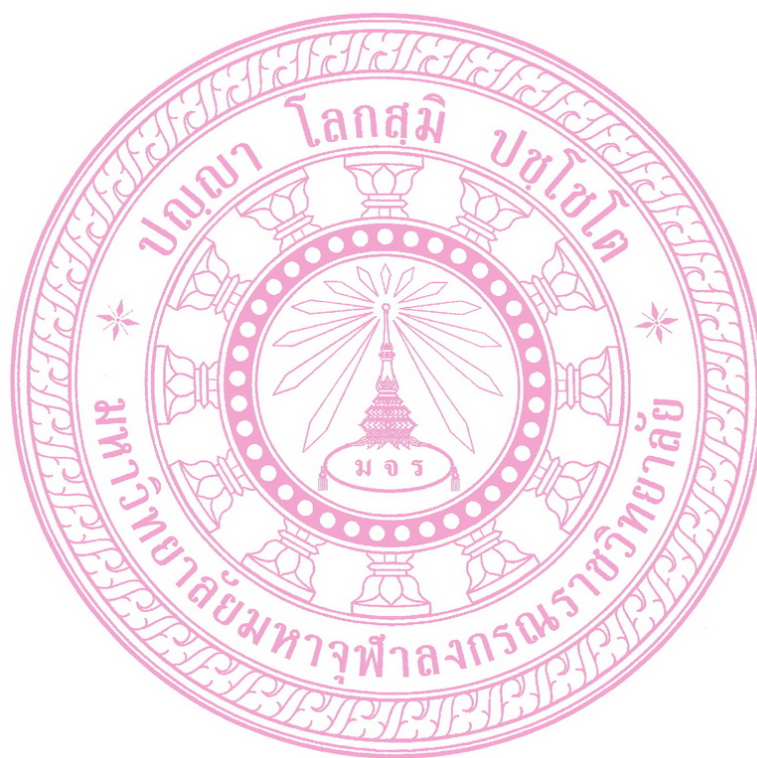
๔. ด้านการสืบสวนจับกุม

.....

.....

๕. ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

.....

ตอนที่ ๒ บทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดระบบสายตรวจ ด้าน การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ด้านการสืบสวนจับกุม และด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

ด้านการจัดระบบสายตรวจ

.....
.....
.....
.....

ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

.....
.....
.....
.....

ด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

.....
.....
.....
.....

ด้านการสืบสวนจับกุม

.....
.....
.....
.....

ด้านการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	ดาบตำรวจวรรณชัย สุขเจริญ
เกิด	วันที่ ๘ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๐๓๐/๔๖ หมู่ที่ ๙ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ที่ทำงานปัจจุบัน	สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนโพนตีสารศึกษา จบปีการศึกษา ๒๕๒๓ โรงเรียนเทคโนโลยีสุริยะ(เทคโนโลยีภาคเหนือ) จบปีการศึกษา ๒๕๒๗ โรงเรียนนักเรียนพลตำรวจ จบปีการศึกษา ๒๕๓๒ มหาวิทยาลัยภาคกลาง จบปีการศึกษา ๒๕๔๐